

**TURUN
YLIOPISTO**

”Äärioikeistosta vitsailu ja kymmenen ministeripäivää”

Tapaus Junnila ja poliittisen skandaalin uutiskehykset

Alina Virtanen

Pro gradu -tutkielma

Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma, Mediatutkimus

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Huhtikuu 2025

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma, Mediatutkimus

Alina Virtanen

”Äärioikeistosta vitsailu ja kymmenen ministeripäivää” – Tapaus Junnila ja poliittisen skandaalin uutiskehykset

Sivumäärät: 73 s.

Tutkielma tarkastelee suomalaisten sanomalehtien uutisointia ja tulkintaa poliittisesta skandaalista, jonka keskiössä oli elinkeinoministeri Vilhelm Junnila. Tapaus nousi julkisuuteen kesäkuussa 2023 äärioikeistoviittauksiin liittyvien paljastusten myötä. Tutkielman tavoitteena on selvittää, millaisia kehystyksiä uutismediassa syntyi tapauksen ympärille, ja kuinka nämä kehykset muovasivat Junnilan tapausta poliittiseksi skandaaliksi. Aineistona käytettiin viiden suomalaisen sanomalehden (*Helsingin Sanomat, Ilta-Sanomat, Iltalehti, Turun Sanomat* ja *Aamulehti*) uutisointia aikavälillä 21.6.2023–7.7.2023.

Tutkimuksessa hyödynnetään kehysanalyysia, jonka avulla tarkastellaan, miten media kehystää poliittisia tapahtumia ja kuinka nämä kehykset muokkaavat yleisön käsityksiä ja tulkintoja. Junnilan tapauksessa eri mediakanavat rakensivat tilanteesta erilaisia kehyksiä, jotka käsittelivät muun muassa moraalisia, poliittisia ja henkilökohtaisia ulottuvuuksia. Kehykset eivät olleet toisiaan poissulkevia, vaan usein lomittuivat ja vahvistivat toisiaan. Aineisto osoitti myös, että uutiskehysten rakentuminen perustui pääosin uutisoituihin faktoihin, ei tulkinnanvaraisiin näkökulmiin. Tulokset osoittavat, että Junnilan tapaus ei suoraan sovellu perinteisiin poliittisten skandaalien luokkiin, kuten seksiin, rahaan tai valtaan liittyviin skandaaleihin. Sen sijaan tapaus voidaan nähdä puheskandaalina, jossa puhe ja diskurssin normit olivat keskeisessä roolissa.

Tutkielman tulosten perusteella voidaan todeta, että Junnilan tapaus ja sen kehystäminen mediassa tarjoavat näkökulman siihen, kuinka poliittiset skandaalit muodostuvat ja saavat merkityksiä yleisön silmissä. Lisäksi tutkimus herättää kysymyksiä siitä, kuinka poliitikkojen julkinen profiili ja maine rakentuvat nykyisin median ja erityisesti sosiaalisen median aikakaudella.

Asiasanat: Poliittinen skandaali, kehystäminen, media, Vilhelm Junnila, puheskandaali, mediajulkisuus, henkilöityminen, medioituminen

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
1.1	Tapaus Junnila	10
1.2	Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskysymykset	11
2	Teoreettiset lähtökohdat	12
2.1	Medioituminen ja henkilöityminen	14
2.2	Mediajulkisuus	16
2.3	Skandaali ja poliittinen skandaali	18
2.4	Puheskandaali	22
3	Tutkimusmenetelmät ja -aineistot	28
3.1	Kehystäminen	29
3.2	Tutkimusaineistot	33
4	Aineiston kehysanalyttinen tarkastelu	37
4.1	Vastuun ja syyllisyyden kehys	38
4.2	Konfliktin kehys	45
4.3	Eettinen ja moraalinen kehys	52
4.4	Instituutioiden luottamuksen kehys	55
4.5	Kansainvälinen kehys	58
5	Yhteenveto ja johtopäätökset	64
	Lähteet	69
	Tutkimuskirjallisuus	69
	Aineisto	73

1 Johdanto

Pro gradu -tutkielmani tarkastelee uutiskehyksiä poliittisen skandaalin ympärillä keskittyen Vilhelm Junnilan tapaukseen. Kesäkuussa 2023, vain hetki Junnilan nimittämisen jälkeen elinkeinoministeriksi, hänen aiempi toimintansa nousi julkiseen keskusteluun, ja uutismediat nostivat esiin väitteitä hänen äärioikeistolaisuudestaan. Tapauksesta kehittyi nopeasti skandaali, joka sai laajaa huomiota sekä kotimaassa, että kansainvälisesti. Tutkielmani otsikko ”Äärioikeistosta vitsailu ja 10 ministeripäivää”, pohjautuu *Helsingin Sanomien* (HS 1.7.2023 No 173) yleisluonteiseen suomennokseen kansainvälisen median uutisoinnista Vilhelm Junnilan tapaukseen liittyen. Kyseinen otsikko tiivistää tapauksen poliittisen näkökulman ytimekkäästi ja ironisesti, tuoden esiin sekä ministerikauden lyhyden että tapauksen keskeisimmän teeman. Vaikka skandaalin aikajänne oli lyhyt, kuten myös Junnilan ministerikausi, sen vaikutukset olivat merkittäviä ja johtivat lopulta Junnilan eroamiseen elinkeinoministerin tehtävistään.

Kesäkuussa 2023 pääministeri Petteri Orpo muodosti Suomen 77. hallituksen, joka joutui heti alkumetreillään voimakkaan mediakohun keskelle. Uuden hallituksen ympärillä alkoi nopeasti levitä useita skandaaleja ja kriisejä, mutta Junnilan tapaus nousi näistä näkyvimmäksi ja johti ministerin eroon. Skandaalin ytimessä olivat Junnilan esiintymiset äärioikeiston tilaisuuksissa sekä viittaukset Adolf Hitleriin vaalimainonnassa ja muussa viestinnässä. Tapaus jätti pysyvän jäljen hallituksen alkuvaiheeseen ja lisäsi julkista keskustelua poliittisesta vastuunkannosta. Orpon hallitus on ollut tarkassa median seurannassa jo nimeämisestään lähtien, ja huomio kohdistui pian hallituksen muodostumisen jälkeen myös valtiovarainministeri Riikka Purraan (ps.). Hänen vuosia sitten kirjoittamansa rasistiset ja vihamieliset kommentit nousivat julkisuuteen, mikä käynnisti laajan kohun. Purran vanhat somekirjoitukset, joissa esiintyi muun muassa maahanmuuttajiin kohdistuvaa halveksuntaa ja vihamielistä kieltä, levisivät nopeasti mediassa. (Aholainen 2023). Myös Jussi Halla-ahon (ps.) somekirjoitukset ovat herättäneet useita kohuja vuosien varrella. Yksi merkittävimmistä kohuista liittyi hänen blogikirjoitukseensa, jossa hän esitti muun muassa rasistisia yleistyksiä maahanmuuttajista. Tämä kirjoitus johti lopulta oikeudenkäyntiin, jossa hänet tuomittiin kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja uskonrauhan rikkomisesta vuonna 2012. (Sundqvist 2012).

Eduskunnassa äänestettiin Vilhelm Junnilan epäluottamuksesta vihreiden aloitteesta keskiviikkona 28.6.2023. Esityksen teki eduskunnan täysistunnossa vihreiden kansanedustaja Hanna Holopainen. (Rimppi 2023). Oppositiopuolueet asettautuivat tukemaan vihreiden esitystä, mutta lopulta Junnila säilytti luottamuksen äänestyksessä, osittain oppositiopuolueiden poissaolojen vuoksi. Äänestystulos oli kuitenkin tiukka, mikä korosti hallituksen sisäisiä jännitteitä. Hallituspuolue rkp:n kansanedustajat eivät osoittaneet yksimielistä tukea Junnilalle, vaan osa äänesti tyhjää ja osa antoi epäluottamusäänensä. Rkp:n poikkeuksellinen toiminta paljasti syvät erimielisyydet hallituspuolueiden välillä. Lopulta Junnila sai eduskunnan luottamuksen äänin 95–86, mutta tilanne jätti hallituksen yhtenäisyydestä kysymyksiä ja loi pohjan poliittiselle kriisille, joka johti hänen eroamiseensa vain päiviä myöhemmin.

Junnila on vastannut syytöksiin kiistämällä ne, mutta on samalla myös pahoitellut toimintaansa. Eduskunnassa järjestetty epäluottamusäänestys ei kuitenkaan ole vähäpätöinen tapahtuma, vaan sen merkittävyys nosti tapauksen skandaalin mittasuhteisiin. Tässä tutkielmassa viitataan tapaukseen skandaalina, vaikka suomalaismedioissa käytetään vastaavista tapauksista usein termiä 'kohu'. Vaikka näillä sanoilla on pitkälti sama merkitys, skandaalin määrittely ja sen luokittelu on tutkielman kannalta selkeämpi ja lähestyttävämpi. Käsittelen skandaalin eri alalajeja tarkemmin luvussa 2.3.

Tarkastelen perinteisen toimitetun median ja erityisesti sanomalehdistön, sillä halusin selvittää, millaisen näkyvyyden tapaus saa printtimediassa verrattuna nopeasykliseen sähköiseen mediaan. Sähköisen median nopea julkaisutahti ja vastavuoroisuus tekevät usein aiheiden käsittelystä välitöntä ja reaktiivista, kun taas printtimedian julkaisut ovat yleensä harkitumpia. Sähköisissä medioissa usein kaupallisuus ja klikkihakuisuus korostuu, ja tämä voi johtaa enemmän tunteisiin vetoavaan uutisointiin. Tutkielman aineistona on käytetty vain printtimediaa eli sanomalehtiä, sillä halusin tutkia ovatko ne mahdollisesti vähemmän draamanhakuisia ja pohdiskelevampia kuin sähköisen median sisällä, varsinkin kun puhutaan isosta, ministerieroon johtaneesta tapauksesta.

Ensimmäinen ministerieroon johtanut mediakohu nähtiin 1990-luvun alussa, kun Kauko Juhantalo joutui luopumaan kaupp- ja teollisuusministerin tehtävästä. Aiemmin yksikään suomalainen ministeri ei ollut joutunut eroamaan pelkästään mediassa syntyneen uskottavuusongelman vuoksi. 1990-luvulla journalismi alkoi viihteellistyä, ja samalla

iltapäivälehdet vahvistivat asemaansa merkittävänä yhteiskunnallisina vaikuttajina. Juhantalon tapauksen jälkeen ministerierot yleistyivät, erityisesti rahaan ja taloudellisiin skandaaleihin liittyvissä tapauksissa. (Saari 2010, 245–247). Muita merkittäviä skandaalin saattelemia ministerieroja ovat esimerkiksi Ilkka Kanervan tekstiviestiskandaali ja Anneli Jätteenmäen asiakirjaskandaali. (Virkkunen 2006, 127–128.)

Median rooli arjessa ja yhteiskunnassa on kasvanut merkittävästi ja suomalaiset käyttävät medioita keskimäärin 10 tuntia päivässä. Perinteiset ja digitaaliset mediat ovat sulautuneet yhteen, ja sosiaalinen media on noussut keskeiseksi poliittisen, taloudellisen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen areenaksi. Sosiaalisen median alustat tarjoavat tilaa tiedonvälitykselle, itseilmaisulle ja vaikuttamiselle. Niihin liittyy kuitenkin myös ongelmia, kuten yksityisyydensuoja, datan hyödyntäminen kaupallisiin tarkoituksiin ja algoritmien vaikutus käyttäytymiseen. Media ei yksin määritä kehitystä, vaan se toimii osana talouden, politiikan ja kansalaisyhteiskunnan verkostoa. Sen ymmärtämiseen tarvitaan historiallista näkökulmaa, sillä mediat ovat aina olleet muutoksen tilassa. (Seppänen & Väliaverronen 2024, luku 2).

Median vaikutusvaltaan ei vaikuta ainoastaan sen omat valinnat, vaan myös se, mitä puolueet julkaisevat ja millaisista näkökulmista ne haluavat asioiden noustavan käsiteltäviksi. Tämä ei kuitenkaan aina ole puolueiden tai poliitikkojenkaan hallittavissa, sillä media voi tarttua täysin erilaisiin yksityiskohtiin kuin mitä alun perin oli tarkoitettu nostettavaksi esille. Poliitikka tuottaa jatkuvasti uusia aiheita uutisoitavaksi ja media on osittain riippuvainen poliitikkojen lausunnoista ja mediatiedotteista. Samalla poliitikot tarvitsevat mediaa, sillä se muokkaa julkista mielikuvaa heistä, joko positiivisesti tai negatiivisesti. (Herkman 2011.) Sanomalehdistö ja muut printtimediat ovat pitkään olleet keskeisiä kanavia poliittisen tiedonvälityksen kannalta, ja ne vaikuttavat yhä merkittävästi siihen, miten politiikasta puhutaan ja miten kansalaiset sen hahmottavat. Mediasta puhutaankin usein ’neljäntenä valtiomahtina’, sillä se on vuosikymmenien ajan toiminut keskeisenä instituutiona julkisen tilan ylläpitäjänä ja vallankäytön valvojana. Perinteisen vallan kolmijako-opin mukaisesti lainsäädäntövalta kuuluu eduskunnalle, toimeenpanovalta hallitukselle sekä presidentille ja tuomiovalta riippumattomille tuomioistuimille. (Uimonen 2009, 26–27). Tässä skandaalissa median kriittinen tarkastelu kohdistuu erityisesti toimeenpanovaltaan, eli hallitukseen, jonka toiminta ja päätökset ovat joutuneet julkisen arvioinnin kohteeksi.

Median vastuu tuoda esiin yhteiskunnallisesti merkittäviä tapahtumia tuo mukanaan eettisiä haasteita. Sen rooli ei pääty pelkästään tiedonvälitykseen, vaan jatkuu myös tarinanrakentajana, jossa tietyt näkökulmat ja painotukset voivat vaikuttaa merkittävästi julkiseen keskusteluun. Poliitikot pyrkivät hallitsemaan tätä vuorovaikutusta median kanssa, sillä he tiedostavat kuinka median esitystavat vaikuttavat poliittiseen ilmapiiriin. Median rooli politiikassa on kuitenkin ristiriitainen, sillä sen kaupalliset ja poliittiset intressit voivat ohjata uutisointia valikoiviin esitystapoihin. (Uimonen 2009).

Tutkielmani aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden ja merkittävyyden vuoksi. Kyseessä on skandaali, joka oli jo saavuttanut päätöksensä mutta jonka vaikutukset ulottuivat laajemmalle poliittiseen keskusteluun. Uusi Orpon hallitus sai osakseen paljon mediahuomiota, ja erityisesti uusi hallituspuolue perussuomalaiset, joka on ollut jo pitkään kiistanalainen ja vahvasti mediassa esillä ollut poliittinen toimija. Junnilan tapaus nousi laajaksi keskustelunaiheeksi mediassa ja johti eroamiseen hänen oltuaan vain 11 päivää elinkeinoministerinä. Tämä tekee hänen virkakautensa yhdeksi Suomen historian lyhyimmistä ministerikausista. Junnila aloitti tehtävässään 20. kesäkuuta 2023 ja pyysi eroa 30. kesäkuuta 2023. Tapaus on erityisen poikkeuksellinen sen vuoksi, kuinka laajasti media käsitteli sitä ja mahdollisesti vaikutti jollain tapaa eronpyyntöön.

Tässä tutkielmassa analysoin uutiskehyksiä Vilhelm Junnilan tapauksen ympärillä. Tutkimusongelman kokonaiskuva tarkastelee, miten tapaus on käsitelty mediassa ja millaista kuvaa eri joukkoviestimet sillä rankentavat. Erityisesti tutkin, millaiseen asemaan Junnila asetetaan uutisoinnissa ja millaisin eri kehyksin media kehystää tapausta poliittisessa keskustelussa. Tutkimusmenetelmänä käytän kehysanalyysiä, joka tarjoaa syvällisemmän ymmärryksen siitä, kuinka mediassa esitetyt tulkinnat ja kehykset heijastavat laajempia yhteiskunnallisia ja poliittisia ilmiöitä.

Tutkimusaiheen merkittävyys perustuu useaan tekijään. Junnilan ero on poikkeuksellinen, sillä se ei liittynyt valtaan, rahaan tai seksiin, jotka ovat yleisimpiä ministerieroon johtaneita skandaalin syitä. Junnilan ero perustui hänen aiempaan toimintaansa ja arvoihin liittyviin kysymyksiin. Tämä tekee tapauksesta ainutlaatuisen suomalaisessa poliittisessa historiassa ja antaa mahdollisuuden tarkastella, miten skandaali syntyy ja miten sen kehitys eroaa aiemmista ministerieroista. Lisäksi aiemmat ministerierot ovat koskeneet muita puolueita, kun

taas nyt kyseessä on perussuomalainen ministeri, mikä tuo tapaukseen uuden ulottuvuuden poliittisessa mediakeskustelussa.

Kohut ja skandaalit ovat yhä keskeisempiä nykypäivän politiikassa, ja niiden syntymekanismien ymmärtäminen on tärkeää poliittisen viestinnän ja yhteiskunnallisen keskustelun analysoimiseksi. Kehysanalyysi on hyödyllinen menetelmä tässä, koska se auttaa purkamaan, millä tavoin media valikoi, painottaa ja tulkitsee tietoa. Tutkimus keskittyy myös siihen, millaisia kerronnallisia ja kielellisiä keinoja media käyttää Junnilan tapauksessa ja kuinka nämä tyylit voivat ohjata asenteita tapausta kohtaan. Aineistossa analysoin myös mitä yksityiskohtia mediat painottavat ja kuinka uutisointi rakentaa esimerkiksi moraalisia kehyksiä, jotka voivat joko vahvistaa tai heikentää Junnilan asemaa julkisessa keskustelussa.

Tutkimusaineistoni koostuu sanomalehtikirjoituksista, jotka käsittelevät Vilhelm Junnilan äärioikeistosityöksiä ja hänen ministerieroonsa johtaneita tapahtumia ajanjaksolla 21.6.2023–7.7.2023. Aikarajaus on valittu siten, että se kattaa keskeiset tapahtumat ja käännekohtat Junnilan ministerinimetyksestä hänen eroonsa asti, jolloin skandaali oli jo suurimmaksi osaksi käsitelty ja uutisointi aiheesta oli vähentynyt. Aikarajauksen valinta perustuu siihen, että tapahtumilla on selkeä alku ja loppu, jolloin voidaan rajata, milloin tämä skandaali saavutti huippunsa ja milloin sen vaikutukset alkoivat hiipua. Kun seuraaja oli valittu, niin Junnilan kuvat ja nimi alkoivat kadota uutisista, mikä osaltaan viittasi siihen, että skandaali oli saavuttanut käännekohdan, jossa se ei enää herättänyt yhtä suurta huomiota. Junnilan persoona ja skandaaliin liittyvät yksityiskohdat jäivät taustalle. Skandaali sai nopeasti huomattavaa mediahuomiota, mikä teki siitä otollisen tapauksen tarkastella, miten poliittiset kohut rakentuvat ja miten ne vaikuttavat poliittiseen vastuunkantoon.

Aineiston keruu on tapahtunut Turun yliopiston kulttuurityöasemalla, jossa olen käyttänyt digitoituja sanomalehtiartikkeleita. Valitsin kyseisen aineiston, sillä sanomalehdet tarjoavat laajan ja monipuolisen kuvan skandaalin käsittelystä eri näkökulmista ja eri medioiden tarjoamista kehyksistä. Sanomalehdistö on Suomessa perinteisesti ollut keskeinen tiedonvälittäjä poliittisissa skandaaleissa ja sen uutisointi vaikuttaa merkittävästi siihen, miten skandaali käsitellään ja miten julkinen keskustelu kehittyy. (Uimonen 2009, 15–16.) Digitoidut lehtiaineistot tarjoavat mahdollisuuden tutkia kattavasti ajankohdan uutisointia. Aineisto on siis rajoittunut tiettyyn ajankohtaan, mutta se antaa kattavan kuvan poliittisen skandaalin kehittymisestä. Valitsin viisi sanomalehteä, jotka kuuluvat levikiltään Suomen

luetuimpiin lehtiin ja jotka uutisoivat aiheesta laajasti. Tällä tavoin tutkimusaineistosta muodostui mahdollisimman monipuolinen.

1.1 Tapaus Junnila

Kesäkuussa 2023 elinkeinoministeri Vilhelm Junnilla nousi median parrasvaloihin hieman erilaisissa tunnelmissa kuin aikaisemmin. Vihreiden esittämän epäluottamuksen myötä julkisuuteen nousi uusia tapauksia Junnilan menneisyydestä. Tapaukset viittasivat suoraan tai epäsuorasti äärioikeistoon. Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa Junnilan vaalinumero oli 88. Tämä numero viittaa äärioikeistopiireissä Heil Hitler -tervehdykseen. Junnila on myös vitsailnut aikaisemmin numerosta perussuomalaisten paikallisyhdistyksen illassa:

”Tämä 88 viittaa tietenkin kahteen H-kirjaimen, josta ei sen enempää puhuta.”

Junnilan Facebook -postaukset ovat myös nousseet esille. Junnila on kommentoinut hakaristikuvilla koristeltua porttia ”kauniiksi kohokuvioksi” ja toisessa päivityksessä toivottanut ”valkoista joulua” kuvalla, jossa on lumiukko, jonka pää on muotoiltu Ku Klux Klan -äärioikeistojärjestön käyttämän valkoisen hupun muotoon. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa Junnilan kampanjaslogan oli ”Kaasua”. Saksassa äärioikeisto on aikaisemmin käyttänyt kaasutus-sanaa vaalikampanjoinnissa. Kaasulla tai kaasutuksella voidaan viitata natsi-Saksan kaasukammioihin. (Aaltonen 2023).

Elokuussa vuonna 2019 Junnila osallistui Kansallismielisten liittouman Kukkavirta-tapahtumaan. Tapahtuma oli Junnilan mukaan Turun terrori-iskun uhrien muistotilaisuus. Tämä vierailu nosti median mielenkiintoa, sillä tapahtumaan osallistui myös Suomen Sisun, Soldiers of Odinin ja uusnatsijärjestö PVL:n aktiivisia jäseniä. (Lehtonen 2023).

Vilhelm Junnila on toiminut perussuomalaisten kansanedustajana vuodesta 2019 lähtien. Junnila on naantalilainen ja kuuluu Varsinais-Suomen vaalipiiriin. Junnila on toiminut monissa hallinto- ja luottamustehtävissä, mutta muu työhistoria on epäselvää. Eduskunnan ja perussuomalaisten puolueen verkkosivuilla Junnila on ilmoittanut ammatikseen yrittäjän. Junnila on koulutukseltaan merkonomi ja hän on kertonut opiskelleensa yliopistossa valtioppiä, mutta tästä ei ole löytynyt näyttöä. Ylen tutkivan journalismin toimitus MOT selvitti Junnilan taustoja mutta todisteita opiskelusta tai aktiivisesta yritystoiminnasta ei löytynyt.

Junnila on kertonut omilla verkkosivuillaan kehittäneensä teknologiateollisuuden startup-yritystä Puolassa, mutta MOT-toimitus ei löytänyt yritystä kaupparekisteristä. (Hänninen & Mäntymaa 2023).

1.2 Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskysymykset

Tämä tutkielma on tapauskohtainen kehysanalyysi, joka tarkastelee Vilhelm Junnilan ympärillä käytyä mediakeskustelua ja häneen kohdistuneita äärioikeistosyytöksiä. Analysoin, miten Junnilan eroon johtanut mediakohu rakentui ja millaisia uutiskehyksiä sen ympärille muodostui. Tutkielma yhdistää näkökulmia mediatutkimuksesta, poliittisesta viestinnästä ja yhteiskuntatieteistä, ja sen tavoitteena on tunnistaa ja analysoida uutisoinnin keskeisiä tulkintapoja kehysanalyysin avulla. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavanlaiset:

- 1) Minkälaisia kehyksiä voi hahmottaa Junnilan tapauksen uutisoinnissa?
- 2) Miten nämä kehykset rakensivat tapauksesta poliittisen skandaalin?
- 3) Miten Junnilan tapaus sijoittuu suomalaisen poliittisen skandaalin kentälle?

Mediaa pidetään merkittävänä vallankäyttäjänä ja julkisen keskustelun ohjaajana. Se voi määrittää, mitä aiheita nostetaan esiin ja millaisessa valossa ne esitetään. Media ei aina kuitenkaan luo poliittisia tapahtumia tyhjästä, vaan se seuraa, kehystää ja välittää politiikan kentällä tapahtuvia ilmiöitä. (Seppänen & Väliverronen 2012, 184–186). Tämä näkemys ei kuitenkaan huomioi riittävästi median roolia aktiivisena poliittisten tapahtumien muokkaajana ja esiin nostajana. Erityisesti tutkiva journalismi, paljastukset ja skuupit osoittavat, että media voi myös luoda poliittisia kriisejä ja skandaaleja itse. Tutkiva journalismi on ollut keskeisessä asemassa monien merkittävien poliittisten skandaalien paljastamisessa niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Joissakin tapauksissa media voi siis esimerkiksi paljastusten kautta tai valitsemalla tiettyjä kehyksiä tehdä asiasta poliittisesti merkittävän.

Tässä tutkielmassa tarkastelen näitä prosesseja ja keskeisiä ilmiöitä, joiden kautta poliittiset skandaalit saavat jalansijaa mediassa. Tutkimukseni avainkäsitteitä ovat medioituminen, mediajulkisuus ja poliittinen skandaali, jotka tarjoavat teoreettisen viitekehyksen analyysille. Seuraavissa luvuissa syvennyn näihin käsitteisiin ja tarkastelen niitä suhteessa Junnilan tapaukseen ja poliittisen median dynamiikkaan.

2 Teoreettiset lähtökohdat

Median ja tiedotusvälineiden jatkuva kilpailu on johtanut journalismin viihteellistymiseen, erityisesti sähköisissä viestimissä ja iltapäivälehdissä. (Salminen 2006, 270.)

Sensaatihakuisuuden taustalla on paine houkutellessa mahdollisimman paljon lukijoita, jolloin uutisen varsinainen sisältö saattaa jäädä toissijaiseksi. Journalismiin kohdistuva kaupallinen paine on osaltaan vaikuttanut myös politiikan käsittelyyn mediassa, mikä on johtanut politiikan viihteellistymiseen. (Herkman 2011).

Sosiaalinen media on entisestään vauhdittanut tätä kehitystä. Poliitikasta on tullut yhä enemmän henkilöitynyttä, ja poliitikkojen yksityiselämä ja some-käyttäytyminen ovat keskeinen osa poliittista julkisuutta. (Isotalus 2017.) Sosiaalinen media tarjoaa poliitikoille suoran kanavan yleisöön ilman printtimedian välikättä, mutta samalla se luo jatkuvan huomion tarpeen ja vahvistaa nopeasyklisiä, tunnepitoista ja dramaattista poliittista keskustelua. Lisäksi sosiaalinen media on madaltanut kynnyksen poliittisen viihteellistämisen ja julkkiskulttuurin sekoittumiselle. Poliitikot rakentavat henkilöbrändejään, ja kampanjoinnissa korostuvat helposti iskulauseet, tunteisiin vetoaminen ja viraalit ilmiöt perinteisen asiapitoisen viestinnän sijaan. (Chadwick 2017). Tämä kaikki muokkaa politiikan julkisuutta ja vaikuttaa siihen, millä perusteilla kansalaiset muodostavat käsityksensä poliittisista toimijoista ja päätöksenteosta.

Väliverrosen (2009) mukaan journalismi on ollut kriisissä jo jonkin aikaan, ja internet on luonut suuria haasteita perinteiselle journalismille. Väliverrosen jakaa journalismin neljään ulottuvuuteen:

1. Taloudelliseen
2. Kulttuuriseen
3. Teknologiseen
4. Poliittiseen

Journalismin taloudellinen ulottuvuus kokee paineita pärjätä klikkiotsikoiden rinnalla. Internetillä on kuitenkin myös haasteita, sillä verkossa ilmestyvät uutiset ovat usein kierrätettyjä juttuja vakiintuneista uutismedian tuotannoista. (Väliverrosen 2009, 23). Vaikka aineistoni on koottu painetuista niin kutsutun vakiintuneen uutismedian tuotoista, vertailun vuoksi tutkin myös muutamien verkkolehtien otsikointia ja juttutyyppejä, ja niissä oli

huomattavasti vähemmän itse asiaa. Verkkolehdistä panostetaan enemmän shokeeraaviin otsikoihin ja dramaattisiin kuviin. Nämä piirteet tietenkin lisäävät lukijoiden mielenkiintoa, ja näin syntyy klikkauksia ja lukijamäärän kasvua.

Uutismedian puolueellisuudesta on ollut paljon puhetta julkisuudessa, ja esimerkiksi perussuomalaiset poliitikot ovat useasti väittäneet olevansa median, varsinkin *Helsingin Sanomien*, ajojohdissa. Aineistoa läpikäydessä huomasin, että *Helsingin Sanomien* uutisissa toistui HS:n pyrkimykset tavoittaa Junnilaa, mutta tämä ei ollut vastannut pyyntöihin. Kun kohun keskellä oleva henkilö ei suostu yhteistyöhön median kanssa vaan viestii lähinnä omien kanaviensa kautta, toimittajat joutuvat turvautumaan henkilön omaan viestintään tai muiden poliitikkojen kommentteihin. (Niemi et al. 2018, 145.) Junnilan oma ääni ei siis tule kuuluviin suoranaisesti *Helsingin Sanomien* artikkeleissa, mutta esimerkiksi *Iltalehden* artikkeleista löytyi kattaviakin haastatteluja Junnilalta.

Heikkilä (2001) jakaa journalismiin kaksi juonetta; journalismia arvostellaan elitistisyydestä, ja toisaalta populistisuudesta. Journalismin elitismillä hän tarkoittaa esimerkiksi toimittajien läheisiä suhteita poliittisten ja taloudellisten eliittien kanssa. Eliittien kritiikin mukaan journalismi sortuu populistiseen tyyliin ja keskittyy liikaa skandaalien metsästyksen sekä sensaatiohakuiseen paljastusjournalismiin. (Väliaverron 2006, 26.) Journalismin ja median tulisi viestiä objektiivisesti, mutta objektiivisuus on käsitteenä ongelmallinen. (Väliaverron 2006, 29.) Puolueettomuudella tarkoitetaan uutisaineiston ja kantaottavan mielipideaineiston erottamista toisistaan.

Tutkielmani etenee seuraavaksi teoreettisiin käsitteisiin, joiden avulla luon pohjan tutkimukselleni ja analysoin, miten media käsittelee poliittisia skandaaleja. Keskityn erityisesti medioitumisen, mediajulkisuuden ja poliittisen skandaalin käsitteisiin. Näiden käsitteiden kautta tarkastelen, miten media kehystää ja luo merkityksiä skandaalin ympärille sekä miten tämä prosessi vaikuttaa poliitikon julkiseen kuvaan ja hänen poliittiseen uraansa. Tämän jälkeen avaan tutkimusmenetelmäni, joka perustuu kehysanalyysiin. Kehysanalyysi antaa työkalut tutkia, miten media rakentaa uutisia ja kuinka kehystäminen luo merkityksiä ja tulkintoja lukijalle.

2.1 Medioituminen ja henkilöityminen

Medioitumisen myötä poliitikkojen yksityiselämä on noussut uutisotsikoihin jo vuosikymmeniä. Media on riippuvainen yhteiskunnan toimijoista, pääosin poliitikoista ja vallassa olevista henkilöistä. (Seppänen & Väliverronen 2012, 43). Kuten myös poliitikot ovat samalla tavalla riippuvaisia mediasta. Julkisuuden menettäminen kokonaan vaikeuttaisi poliitikkojen mahdollisuuksia tuoda näkemyksiään esille ja vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen. Media toimii keskeisenä väylänä poliittisten viestien välittämisessä. Jos tämä yhteys katkeaisi, poliitikkojen tulisi etsiä muita keinoja pitää itsensä ja asiansa esillä. Medioitumisella tarkoitetaan median roolin vahvistumista yhteiskunnassa. (Herkman 2011, 27.) Joukkoviestimet, kuten printtimedia, televisio ja radio, ovat saaneet rinnalleen median digitaaliset muodot. Sosiaalinen media sekä sen luomat uudet sovellukset ovat haastaneet perinteiset joukkoviestimen muodot ja nostanut arvoaan poliittisessä viestinnässä.

Medioitumisella viitataan siihen, kuinka media on yhä vahvemmin läsnä ihmisten jokapäiväisessä elämässä ja kuinka sen merkitys yhteiskunnassa kasvaa jatkuvasti. Medioituminen näkyikin erityisesti siten, miten teknologian kehitys ja median monimuotoistuminen ovat sulautuneet osaksi arjen käytäntöjä. Esa Väliverronen ja Janne Seppänen (2012) tarkastelevat medioitumista kahdella tasolla. Makrotasolla tarkastellaan laajemmassa mittakaavassa instituutioiden välisiä yhteyksiä ja niiden vuorovaikutusta, kun taas mikrotasolla keskitytään yksilötasolla ihmisiin ja heidän jokapäiväiseen elämäänsä. (Väliverronen & Seppänen 2012, 41–42.)

Mikrotasolta tarkasteltuna huomataan ihmisten riippuvuus digitaaliseen maailmaan, suurin osa vuorovaikutuksesta muiden kanssa tapahtuu jonkin digitaalisen välineen kautta. Medialla voi olla myös vaikutusta ihmisen identiteetin muokkaamisessa. Käsitys omasta asemasta voi muodostua median esittämien esimerkkien avulla, voimme peilata omia ajatuksiamme ja arvojamme esillä oleviin malleihin. Makrotasolla yhteiskunta pyörii median ja digitalisaation kautta. Kulttuuri, urheilu ja politiikka ovat kaikki kietoutuneita mediaan ja sen luomaan julkisuuteen. (Seppänen & Väliverronen 2024, luku 4). Digitaalisen median yleistymisen on muuttanut vuorovaikutusta ja käsityksiä ajasta, paikasta ja todellisuudesta. Sosiaalinen media ja algoritmit vaikuttavat merkittävästi siihen, mitä tietoa ihmiset saavat ja miten keskustelua käydään. Mediatyhtiöt ja alustat ohjaavat informaatiovirtoja, ja niistä on tullut olennainen osa yhteiskunnan toimintaa. Poliitikot ja instituutiot ovat yhä riippuvaisempia digitaalisista

alustoista, mutta samalla tietoisuus niiden vallasta ja vaikutuksista on kasvanut.

Medioituminen ei tarkoita pelkästään median vaikutusvallan kasvua, vaan myös sitä, että median ja yhteiskunnan suhde on jatkuvassa muutoksessa teknologian kehittyessä. (Seppänen & Väliverronen 2024, luku 4.)

Medioitumisen yhteydessä on puhuttava myös digitalisoitumisesta ja sosiaalisesta mediasta. Digitalisoituminen on muuttanut viestintää ja yhteiskuntaa siten, että suurin osa tiedonvälityksestä tapahtuu digitaalisessa muodossa. Mediateknologiat vaikuttavat tapaan, jolla hahmotamme maailmaa ja vuorovaikutamme toistemme kanssa. Sosiaalisen median alustat myös kehittyvät jatkuvasti, ja niiden vaikutus ihmisten toimintaan ja yhteiskunnallisiin valtarakenteisiin kasvaa edelleen. (Seppänen & Väliverronen 2024, luku 4).

Median lisääntynyt vaikutus politiikan organisaatioissa ja poliitikkojen toiminnassa on vahvistanut sen väitteen, että politiikassa on kyse viestinnästä. (Herkman, 2019, 27.)

Politiikan medioituminen on aina riippuvainen yksittäisistä tapauksista. Medioituminen on johtanut myös henkilöitymisen lisääntymiseen. Henkilöityminen politiikassa tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että yksittäiset poliitikot nousevat esiin puolueiden näkyvyyden nimissä. Henkilöitymisen ydin piilee siinä, miten politiikasta kerrotaan mediassa. Henkilöitymisessä on kyse myös siitä, että poliitikkojen ei-poliittisista näkemyksistä tulee keskeisiä puheenaiheita yhteiskunnallisesti. (Isotalus 2017, 51.)

Poliitikon käyttäytyminen mediassa tai poliitikon mediakuva voi mahdollisesti vaikuttaa äänestäjien mielipiteeseen. Poliitiikan henkilöitymisen taustalla on poliittisen järjestelmän muuttuminen, median jatkuva murros ja poliittiset toimijat. Henkilöityminen voi siirtää huomiota pois itse politiikasta. Median kiinnostus kohdistuu usein poliitikon persoonaan, käytökseen ja imagoasioihin, ei niinkään poliittiseen sisältöön. (Isotalus 2017.)

Henkilöitymisen lisääntymiseen on vaikuttanut myös median laajeneminen ja moninaisuus, sekä uutiskilpailun kasvu eri medioiden ja kanavien välillä.

Medioitumisella tarkoitan tässä kontekstissa sitä prosessia, jossa poliittinen skandaali saa voimakkaan huomion ja laajan käsittelyn mediassa. Median uutisointi voi muokata tapahtumien tulkintaa ja luoda erilaisia kehyksiä, kuten moraalisia, ideologisia tai emotionaalisia näkökulmia. Esimerkiksi poliittiset skandaalit voivat muuttua medioitumisen kautta paljon laajemmiksi yhteiskunnallisiksi keskusteluiksi. Tällöin skandaali ei ole enää

vain yksittäinen tapaus, vaan osa laajempaa julkista ja poliittista keskustelua. Yleisön kiinnostus ja huomio ovat tulleet tärkeäksi resurssiksi, jota kilpailevat eri mediat ja toimijat tavoittelevat. (Kunelius & Reunanen 2016, 381.)

Skandaalien yleistyminen yhdistyy politiikan medioitumiseen, ja tällä tarkoitetaan median lisääntynyttä vaikutusvaltaa politiikassa. (Herkman, 2016). Usein medioituneet poliittiset skandaalit liittyvät yksittäisiin poliitikkoihin, mutta joissain tapauksissa myös kokonasiin organisaatioihin tai instituutioihin, kuten vuoden 2008 alkaneessa vaalirahoituskandaalissa. Tai esimerkiksi tässä Junnilan tapauksessa kritiikki kohdistui myös suurelta osin koko Orpon hallitukseen.

Politiikan henkilöityminen voi jakaantua kahteen luokkaan: individualisoitumiseen ja privatisoitumiseen. (Van Aelst et al. 2012). Individualisoitumisella tarkoitetaan sitä, miten yksilöt korostuvat politiikassa puolueiden ja instituutioiden sijaan. Tästä näkökulmasta henkilöityminen voidaan nähdä uhkana poliittiselle puolueelle, kuten Junnilan tapaus perussuomalaisille. Toisaalta henkilöitymisellä voi olla puolueen näkökulmasta myös positiivisia vaikutuksia, kuten Timo Soinin erottuminen perussuomalaisten puolueesta vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Soinin henkilöityminen oli puolueelle eduksi ja perussuomalaiset saivatkin tällöin ennätysellisen vaalivoiton. (Herkman 2019, 19.) Privatisoitumisella tarkoitetaan sitä, että politiikosta kerrotaan yksityishenkilönä eikä pelkästään julkisessa roolissa. (Isotalus 2017, 84). Privatisoitumisessa ominaista on henkilöpiirteiden korostuminen, yksityiselämän paljastuminen ja yksilön tavanomaisuus. Yksityisten asioiden tuominen ilmi voi luoda samaistumispintaa äänestäjiin. Tällöin poliitikko ei ole vain puolueen aate vaan myös osa kansalaisia.

2.2 Mediajulkisuus

Politiikan medioituminen on tutkimusmielessä siirtänyt katseet esimerkiksi poliitikkojen ja median suhteisiin, sekä poliitikkojen ja puolueiden mediastrategioihin. Sosiaalisen median vaikutus politiikassa on ollut huomattavaa ja sen vaikutus on jatkuvaa. 2010-luvun puolella puolueet ovat alkaneet käyttämään enemmän sosiaalista mediaa tiedotukseen ja viestintään. Puolueiden ja poliitikkojen oma median käyttö on siirtänyt valtaa heille itselleen. He voivat itse sanottaa viestinsä siinä kontekstissa ja asiayhteydessä kuin haluavat, ilman median ja

joukkoviestimien omaa tulkintaa. (Pernaa & Pitkänen 2006). Tämä ei tietysti aina toteudu, sillä media tarttuu helposti poliitikkojen sosiaalisen median julkaisuihin.

Pekka Isotalus käsittelee kirjassaan *Mediapoliitikko* (2017) erityisesti mediajulkisuuden luonnetta poliittisessa viestinnässä ja sitä, miten poliitikot toimivat julkisuuden areenalla. Mediajulkisuuden tuloksena huomio kiinnittyy politiikan johtaviin henkilöihin ja tällä media myös myy juttuja, sekä ylläpitää asemaansa tiedonvälittäjänä. Poliitikkojen esiintyminen mediassa muotoutuu enemmän median ehdoilla kuin poliitikkojen omien tavoitteiden mukaan. Vaikka poliitikot yrittävät vaikuttaa siihen, mediajulkisuus on usein arvaamatonta ja vaikeasti kontrolloitavissa. Pienetkin lausunnot tai eleet voivat paisua mediailmiöiksi, joita poliitikko ei enää pysty hallitsemaan. Median riepotelema yksityiselämä, kuten parisuhteet ja muut ihmissuhteet voivat vaikuttaa poliittisesti uraan. Ilkka Kanerva nousi median otsikoihin tekstiviestiskandaalillaan vuonna 2008 ja erosi skandaalin seurauksena ministerin tehtävistään. (Isotalus 2017, 96–97.) Tapaus sai paljon mediajulkisuutta ja tämä osoitti myös sen, kuinka henkilökohtainen ja yksityinen elämä vaikutti suoraan poliittiseen uraan. Kanervan skandaali kyseenalaisti poliittisen uskottavuuden ja se nosti esille kysymyksiä siitä, mikä on sopivaa käytöstä ministeriltä.

Mediajulkisuus pitääkin sisällään vahvaa ja heikkoa julkisuutta. Vahva julkisuus ylläpitää yhteiskunnallista poliittista järjestelmää. Media tiedottaa usein poliittisen ja taloudellisen päätöksenteon instituutioiden rakentamasta vahvasta julkisuudesta. Vahvaa julkisuutta johtavat suurimmat mediatalot, eli ne uutisvälineet, joita ihmiset pääosin seuraavat. Vahvan julkisuuden vastapainona on myös heikkoa julkisuutta. Heikko julkisuus sijoittuu politiikan ja instituutioiden ulkopuolelle. Suurin osa poliittisesta uutisoinnista on nykyään heikkoa julkisuutta. Poliittinen uutisointi sisältää paljon viihdettä ja poliitikkojen arkielämää, jolloin uutiset jäävät poliittisten instituutioiden ulkopuolelle. Heikko julkisuus voi kuitenkin olla myös politisoitunutta. Poliitikon henkilökohtainen elämä kieltämättä vaikuttaa häneen myös poliittisesti. (Herkman 2011, 80.)

Media instituutiona on vuosien varrella vahvistanut asemaansa vallan käyttäjänä ja vallan välineenä politiikassa. (Salminen 2006, 51.) Joukkoviestimien suurin merkitys on yhteiskunnan päivittäisten puheenaiheiden määrittäminen ja esille tuonti. (Salminen 2006, 61.) Tämä merkitys pitää yhä paikkaansa, mutta sen rinnalle on noussut poliittisten asioiden viihteellistäminen. Poliitikan ja poliittisen viestinnän ympärillä pyörii vahva viihteellisyys ja

populaarikulttuuri. Poliittisten skandaalien uutisointi on yleisesti tyypillisempää iltapäivälehtien keskuudessa, mutta myös suuremmat aamupäivälehdet ovat ottaneet kantaa skandaaleihin. (Karvonen 2008).

2.3 Skandaali ja poliittinen skandaali

Skandaali alkaa siitä, kun media tekee politiikan normirikkomuksen julkiseksi. (Herkman 2016.) Skandaali voidaan määritellä julkiseksi tapahtumaksi, jos se pitää sisällään salaisuuden paljastumisen, julkisen paheksunnan ja laajan mediajulkisuuden. Poliittinen skandaali eroaa muista skandaaleista siten, että se koskettaa vallassa olevia ja voi vaikuttaa merkittävästi julkiseen mielipiteeseen ja poliittiseen tasapainoon. Poliittinen skandaali on mikä vain skandaali, johon poliittisesti merkittävä henkilö on osallisena. (Thompson 2000, 91).

Poliittisista skandaaleista luodaan yhä herkemmin viihdettä mediassa. Skandaaliteoreetikko John B. Thompsonin (2000) mukaan poliittisten skandaalien suosion taustalla on median taloudellinen ja teknologinen nousu. Thompson määrittelee skandaalin tapahtumana, joka rikkoo arvoja tai normeja. Thompson jakaa poliittisten skandaalien aiheet kolmeen pääluokkaan: valtaan, talouteen ja poliitikon yksityiselämään. Virkkunen (2006, 130) on tiivistänyt luokat valtaan, rahaan ja seksiin. Valtaskandaalille yleistä on vallan väärinkäyttö, mikä paljastuu myöhemmin. Talousskandaalit viittaavat nimensä mukaan taloudellisiin skandaaleihin ja poliitikon yksityiselämän skandaaleilla voidaan tarkoittaa juuri seksiskandaaleja tai ihmissuhteisiin liittyviä kohuja. Tästä esimerkkinä toimivat Ilkka Kanervan tekstiviestiskandaali ja Matti Vanhasen suhdekoukerot. Skandaaliin kuuluu myös se, että tapahtuman seurauksena osallisena ollut henkilö menettää maineensa. (Herkman 2011, 104.) Junnilan tapauksessa skandaali johti hänen eroonsa ministerinä ja poliittisen uskottavuuden heikentymiseen. Junnilan tapaus ei kuitenkaan suoranaisesti sovi Thompsonin määrittelemiin pääluokkiin, joten skandaali täytyy lokeroida Thompsonin luokkien ulkopuolelta.

Skandaalin määrittely Thompsonin mukaan on monijakoinen. Skandaali on julkinen tapahtuma, joka liittyy moraaliseen tai lailliseen sääntöjen rikkomiseen. Skandaalin syntyminen edellyttää yleensä seuraavia elementtejä: salaisuuden paljastuminen, julkinen paheksunta ja laaja mediajulkisuus. Media on keskeinen väline skandaalin levittämisessä ja käsittelemisessä, ja median avulla skandaalit saavat näkyvyyttä sekä niiden vaikutukset

voimistuvat. Media voi vaikuttaa myös siihen, kuinka skandaali kehystetään ja miten yleisö reagoi siihen. Skandaalin tullessa julki media luo yleisölle tilan ottaa kantaa ja olla vuorovaikutuksessa tapauksen kanssa. (Thompson 2000, 245–246). Varsinkin verkkolehtien kommenttipalstat täyttyvät nopeasti ihmisten omista mielipiteistä, toiset puolesta ja toiset vastaan.

Junnilan tapausta voidaan perustellusti pitää poliittisena skandaalina, sillä sen uutisointi herätti laajaa paheksuntaa ja synnytti vilkasta poliittista keskustelua. Poliittiset skandaalit eroavat muista skandaalityypeistä siinä, että ne kohdistuvat vallassa oleviin henkilöihin ja voivat vaikuttaa merkittävästi poliittiseen tasapainoon. Tällaiset skandaalit eivät ole pelkkiä hetkellisiä kohuja, vaan niillä voi olla vakavia seurauksia, kuten poliittisten urien päättyminen, ministerieroja tai jopa hallituskriisejä.

Poliittisissa skandaaleissa korostuu vallan ja näkyvyyden dynamiikka. Julkinen näkyvyys voi yhtä lailla vahvistaa kuin myös horjuttaa poliitikon asemaa. Mitä enemmän valokeilassa on, sitä suurempi riski on joutua skandaalin keskelle. Junnilan kohdalla hänen menneisyytensä ja poliittinen taustansa joutuivat median suurennuslasin alle heti hänen nimityksensä jälkeen. Tämä ilmiö ei ole poikkeuksellinen, sillä usein ministereiden taustoja aletaan tutkia vasta heidän noustessa näkyvään asemaan. Julkisuus tekee poliitikoista haavoittuvaisia, sillä menneisyyden tapahtumat ja lausunnot voidaan kaivaa esiin ja asettaa nykyhetken kontekstiin. (Thompson 2000.)

Poliittisen skandaalin merkittävä piirre on julkisuuden laajuus ja sen sävy. Herättääkö tapaus huomiota vain kansallisessa mediassa, vai nouseeko se myös kansainväliseen keskusteluun? Esimerkiksi entinen pääministeri Sanna Marin joutui mediakohujen keskiöön koko hallituskautensa ajan, ja hänen yksityiselämänsä ja sosiaalisen median julkaisut nousivat toistuvasti otsikoihin. Marinin tapaus osoitti, kuinka poliitikon imago voi saada erilaisia tulkintoja eri medioissa. Kotimaisessa mediassa hänen bilekuvansa ja vapaa-ajanviettonsa saivat osakseen kritiikkiä ja paheksuntaa, kun taas kansainvälisessä mediassa häntä ihailtiin ja pidettiin edistyksellisenä johtajana. Junnilan tapauksessa huomio on ollut enimmäkseen negatiivista sekä kotimaisessa että kansainvälisessä mediassa. Tapaus ei ole jättänyt tilaa erilaisille tulkinnoille, vaan Junnilan kytkökset äärioikeistoon uutisoitiin kriittiseen sävyyn myös ulkomailla. Tämä kertoo siitä, että poliittisen skandaalin vaikutukset eivät aina rajoitu

vain kansalliseen politiikkaan, vaan ne voivat vaikuttaa myös maan kansainväliseen maineeseen ja hallituksen uskottavuuteen.

Poliittiset skandaalit voivat paljastaa syvällisiä jännitteitä ja konflikteja yhteiskunnassa. Ne horjuttavat sosiaalista ja poliittista järjestystä, pakottaen yhteisön arvioimaan omia arvojaan ja normejaan uudelleen. (Thompson 2000). Nykyajan politiikassa arvot painottuvat yhä keskeisemmin, ja juuri arvoihin liittyvät skandaalit ovat viime vuosina lisääntyneet. Tämä heijastaa laajempaa yhteiskunnallista muutosta, jossa poliittinen keskustelu on entistä enemmän identiteetti- ja arvopohjaista. Suomessa poliittinen vastakkainasettelu ja polarisaatio ovat voimistuneet erityisesti vuoden 2023 aikana Orpon hallituksen nimeämisen jälkeen. Hallituksen saama mediahuomio on ollut pääosin kriittistä, ja se on kohdannut kohuja ja vastareaktioita. Tämä on osaltaan vahvistanut julkisuudessa narratiivia, jossa hallitus nähdään kiistanalaisena ja sen legitimitettiin kyseenalaistetaan. Kritiikki ei ole rajoittunut pelkästään opposition tai median esiin nostamiin teemoihin, vaan myös presidentti Sauli Niinistö on joutunut kommentoimaan hallituksen toimintaa useampaan otteeseen. Junnilan tapauksessa presidentti Niinistön lausunnot nousivat uutismedian otsikoihin ja loivat lisää painetta ministerin asemalle. Vaikka presidentin kommenttien ei suoraan sanottu vaikuttaneen Junnilan eroon, antoivat ne vahvan merkin siitä, että ministerin asema oli käynyt kestävämmäksi. Suomessa presidentillä on vahva arvojohtajan rooli ja hänen kannanottonsa voivat merkittävästi ohjata julkista keskustelua ja poliittista ilmapiiriä.

Skandaalien taustalla on usein laajempia yhteiskunnallisia ja poliittisia jännitteitä. Vaikka media nostaa skandaalin julkisuuteen ja tekee siitä näkyvän, skandaalin ytimessä on yleensä tapahtuma tai teko, joka toimii laukaisijana. Thompsonin (2000) mukaan poliittista skandaalia analysoitaessa on tärkeää huomioida paitsi itse tapauksen yksityiskohdat, myös laajempi poliittinen ilmapiiri, jossa skandaali syntyy. Skandaaliin voi vaikuttaa myös vallitsevat asenteet ja poliittinen konteksti. Poliittisten skandaalien dynamiikka voi vaihdella eri aikakausina ja eri yhteiskunnissa. Junnilan kohun yhteydessä erityisen merkittäväksi nousivat hänen aiemmat vitsailunsa Adolf Hitleristä ja natsi-Saksan historiasta. Poliittiset viittaukset natsiaikaan ovat kansainvälisesti herkkiä. Junnilan asema elinkeinoministerinä edellyttää kansainvälisten suhteiden hoitamista, joten tällaiset puheet asettivat hänet ongelmalliseen asemaan. Kuten presidentti Sauli Niinistö asiasta totesi, tällaiset lausunnot tekevät kansainvälisestä yhteistyöstä ”vähintäänkin kiusallista”.

Skandaaleilla on usein jonkinlainen ”sosiaalinen tilaus” (Saari 2010, 236), eli ne syntyvät tilanteissa, joissa yhteiskunnassa on jo valmiiksi paineita tai halua käydä tiettyjä keskusteluita. Uuden hallituksen ministerit ovat luonnollisesti tarkkailun kohteena, ja heidän toimintaansa arvioidaan tarkasti. Lisäksi perussuomalaiset ovat aiempien kohujensa vuoksi puolue, jonka ministerit joutuvat helposti median ja yleisön kriittisen huomion kohteeksi. Skandaalien syntyyn vaikuttaa paitsi yksittäisten poliitikkojen toiminta, myös laajempi poliittinen ja kulttuurinen asema.

Skandaali syntyy, kun jokin teko rikkoo yhteiskunnan vallitsevia moraalisia normeja. Skandaaliin liittyy usein piilossa olleita elementtejä, jotka paljastuessaan aiheuttavat julkisen kohun. Ilman näitä paljastuksia skandaalia ei välttämättä syntyisi lainkaan. (Saari 2010, 233). Kohu voi puhjeta välittömästi tapahtuman jälkeen tai nousta julkisuuteen vasta vuosien päästä, uusien tietojen valossa. Kaikki kohut eivät kuitenkaan kasva skandaaleiksi, ja niiden luonne sekä seuraukset vaihtelevat tapauskohtaisesti.

Thompson (2000) on jäsentänyt skandaalin etenemisen neljään vaiheeseen. Esiskandaaliin, varsinaiseen skandaaliin, kulminaatioon ja jälkiseurauksiin. (Thompson 2000, 72.) Esiskandaalin vaiheessa yksittäinen teko tai lausunto herättää ja kerätä huomiota. Varsinaisessa skandaalissa tapaus leviää laajasti julkisuuteen ja herättää yhteiskunnallista keskustelua. Kulminaatiovaiheessa tapahtuu yleensä jonkinlainen ratkaiseva käänne, kuten tunnustus, ero tai irtisanominen. Tämä ei aina tarkoita dramaattista loppua, vaan skandaali voi myös hiipua hiljaisesti, ilman näkyviä seurauksia tai syyllisen nimeämistä. (Thompson 2000, 75).

Skandaalit elävät ajassa ja menettävät usein tehonsa, kun niihin saadaan ajallista etäisyyttä. Ajan kasvaessa voi alkaa miettimään, vastasiko kohun mittakaava todella tapauksen merkittävyyttä. (Saari 2010, 235.) Taustalla on median jatkuva tarve tuottaa uutta sisältöä, mikä saa vanhat kohut unohtumaan. Skandaalit tarjoavat yleisölle eräänlaista poliittista teatteria, jossa viihdyttävyyden ja dramaattisuus nousevat usein sisällön ohi. Median rooli skandaalien synnyssä ja leviämässä on keskeinen. Medialla on usein kohujen yhteydessä ”megafonivaikutus”, eli mitä enemmän ja äänekkäämmin jostain asiasta puhutaan, sitä tutummaksi ja painavammaksi se muuttuu. (Uimonen 2009, 63). Tämä voi johtaa siihen, että vaikutusvaltainen henkilö voi joutua eroamaan tehtävästään. Olisiko esimerkiksi Vilhelm

Junnila joutunut eroamaan ministerin paikalta ilman median jatkuvaa huomiota ja painostusta hänen äärioikeistoviittauksistaan?

Skandaalin medioituminen kytkeytyy laajemmin ilmiöön, jossa politiikka ja media toimivat yhtä tiiviimmässä vuorovaikutuksessa. Poliittiset skandaalit ovat erottamattomasti yhteydessä uutismediaan ja digitaalisiin alustoihin. (Allern & Pollack 2012, 9.) Skandaalit vetävät puoleensa monenlaisia mediamuotoja, kuten päivälehtiä, iltapäivälehtiä, televisiouutisia ja keskusteluohjelmia. Skandaali ei ole pelkästään tapahtuma, vaan se on ennen kaikkea julkisuudessa nähty ja ylläpidetty prosessi. (Ekström & Johansson 2008, 72.)

Skandaaleja voidaan myös luokitella eri alalahjeihin. Esimerkiksi puheskandaalit syntyvät poliitikon lausunnosta tai vitsistä, joka tulkitaan moraalisesti kyseenalaiseksi tai yhteiskunnan arvoja rikkovaksi. Tällaisten tapausten käsittelyssä nousee usein esiin kysymys vastuusta, selityksistä ja seuraamuksista, sekä median vallasta määrittellä mikä on skandaalin arvoista.

2.4 Puheskandaali

Skandaalin yhtenä alalajina voidaan nähdä Mats Ekströmin ja Bengt Johanssonin (2008) mukaan puheskandaalit (eng. talk scandals). He määrittelevät puheskandaalit puheakteihin liittyviksi skandaaleiksi, joissa yhteiskunnan diskurssinormien rikkominen johtaa skandaaliin. Tällaiset skandaalit voivat vahingoittaa poliitikon mainetta ilman laillisia seuraamuksia. Ekström ja Johansson (2008) korostavat median roolia skandaalien dramatisoinnissa ja levittämisessä. Median rooli on siis tärkeä osa nykyaikaista poliittista mediaympäristöä. Media ei pelkästään raportoiv skandaaleista, vaan usein myös luo ja kehystää niitä, vaikuttaen näin yleisön käsityksiin ja reaktioihin.

Skandaaleilla on huomattavaa vaikutusta kansalaisten luottamukseen poliittisia instituutioita kohtaan. Varsinkin poliittiset skandaalit voivat heikentää luottamusta ja lisätä kyynisyyttä politiikkaa kohtaan, mikä puolestaan vaikuttaa demokraattisiin prosesseihin ja osallistumiseen. Skandaalien kehittyminen ja elinkaari seuraavat yleensä tiettyä kaavaa: ne alkavat paljastuksesta, jota seuraa julkinen paheksunta, asianomaisten puolustautuminen ja lopulta skandaalin hiipuminen tai asian ratkaisu. Ekström ja Johansson (2008) korostavat poliittisten skandaalien poikkeavuutta Pohjoismaissa. Pohjoismaiden poliittinen ja kulttuurinen konteksti on keskeinen tekijä skandaalien ymmärtämisessä varsinkin Suomessa

tai muissa Pohjoismaissa. Pohjoismaissa on suhteellisen korkea median vapaus ja kansalaisten poliittinen osallistuminen, mikä vaikuttaa skandaalien käsittelyyn ja niiden seurauksiin.

Thompsonin (2000) mukaan seuraavat viisi ominaisuutta tulee täyttyä, jotta teko voidaan määritellä skandaaliksi: normien rikkominen, suljettujen ovien takana tapahtuneiden tekojen paljastuminen, tekojen aiheuttama paheksunta, jonkun julkinen paheksunnan ilmaus ja paljastuksen aiheuttama uhka tekijän maineelle. Puheskandaaleissa kaikki muut ominaisuudet paitsi yksi ovat tarpeellisia. Normien rikkominen tapahtuu yleensä median suorassa valokeilassa, eikä suljettujen ovien takana. Puheskandaalin ydin on teko, joka riittävän monen mielestä rikkoo normeja, sääntöjä tai moraalikoodistoa. Skandaalien erilaiset tyypit eroavat toisistaan sen perusteella, millaiset teot ovat kyseessä ja mitä normeja rikotaan. Esimerkiksi Junnilan kaltaisessa tapauksessa tilanne muuttui erityisen ongelmalliseksi, kun ne yhdistyivät hänen rooliinsa ministerinä, joka toimii yhteistyössä esimerkiksi Saksan kanssa, jonka suhde natsiviittauksiin on erityisen herkkä.

Puheskandaalit edustavat uutta näkökulmaa poliittisessa ja medioituneessa skandaalien ilmapiirissä. Puheskandaaleista ei vain puhuta mediassa, vaan ne voi myös syntyä mediasta. Ekström ja Johansson ehdottavat uudenlaista jakoa puheskandaalien määrittelyyn. Ensinnäkin mitä he kutsuvat ensimmäisen asteen puheskandaaliksi, siinä itse puhe aiheuttaa skandaalin (normin rikkominen itsessään). Toiseksi puheskandaalit voivat muodostaa niin sanottuja toisen asteen rikkomuksia. Kolmanneksi lavastettu puhe, jota käytetään yleisesti skandaalien dramatisoinnissa, riippumatta skandaalityypistä.

Puheskandaalit syntyvät lausumista ja puheesta ja niissä rikotaan diskursiivisia normeja ja koodeja. Keskeistä tässä on se, mitä tietyn aseman omaavat henkilöt saavat sanoa ja miten heidän tulisi käyttäytyä julkisessa puheessa ja diskursseissa. Puheskandaalien riski kasvaa, kun johtavien poliitikkojen toiminta tulee mediassa tärkeämmäksi ja heidän toimintansa siirtyy poliittisten instituutioiden piiristä julkiseen. Poliitikot voivat siis rikkoa normeja julkisessa sfäärissä käyttäytymisellään, erityisesti puhumalla. (Ekström & Johansson 2008, 64.)

Poliittisen henkilön puheilla on median aktiivisella avustuksella kyky herättää niin laaja ja yleinen tyytymättömyys, että se voi vakavasti uhata poliitikon mainetta ja uraa. Tämä ilmiö on kuitenkin sidoksissa yhteiskunnan vallitseviin normeihin ja arvoihin, jotka määrittelevät

millaiset lausunnot tai teot koetaan hyväksyttäviksi. Ekström ja Johansson kuitenkin huomauttavat Thompsonin (2000) tavasta erottaa ”mokat” skandaaleista. Raja mokien ja puheskandaalien välillä voi olla vaikea määrittää, sillä ne pikemminkin muistuttavat toisiaan. Moka syntyy, kun poliitikko esittää harkitsemattoman kommentin, joka saa osakseen negatiivista mediahuomiota mutta ei välttämättä johda vakaviin seurauksiin. Junnilan tapauksessa ei kuitenkaan voida puhua pelkästä mokasta, sillä kyseessä ei ollut yksittäinen huonosti harkittu lausahdus, vaan toistuvia viittauksista ja konkreettisista tekoja, jotka viittasivat äärioikeistoon. Hänen lukuisat Hitler-aiheiset viittauksensa, osallistumisensa äärioikeistolaisiin tapahtumiin sekä yhteytensä kansallismieliseen järjestöön eivät olleet yksittäisiä lipsahduksia, vaan ne muodostivat laajemman jatkumon.

Ekströmin ja Johanssonin (2008) mukaan toinen tärkeä ero puheskandaalien ja muiden skandaalityyppien välillä on se, että puheskandaaleissa laillisten seuraamusten riski on käytännössä olematon. Nyky-Suomessa puheskandaalit voivat nousta esiin politiikassa ilman, että niihin liittyy laillisia seuraamuksia, mutta se ei tarkoita, että poliitikon ura ja maine olisi turvassa. Asiaan löytyy kuitenkin tuorempi näkökulma sillä esimerkiksi kunnianloukkaussyytteet, ja kiihottaminen kansanryhmää vastaan ovat tulleet esiin useiden poliitikkojen kohdalla ja näitä rikosjuttuja on päädytty käsittelemään oikeudessakin.

Poliitikon käytös puheskandaalin aikana voi itsessään jo muodostaa skandaalin. Yritykset peitellä skandaalia tai tahalliset valheet voivat olla uhkaavampia poliitikon maineelle ja uskottavuudelle kuin alkuperäinen aihe on ollut. Tahalliset valheet, totuuden salaaminen tai lausunnot, jotka paljastavat jotain uutta tai henkilön tietämättömyyden, ovat osa toisen asteen rikkomusta puheskandaaleissa. (Thompson, 2000). Näissä toisen asteen puheskandaaleissa median huomio kiinnittyy alkuperäisestä tapahtumasta puheisiin, jotka syntyvät tapahtumien kulussa. Median agenda nousee näissä tapauksissa enemmän esille, sillä kysymys ei ole vain siitä, onko joku tehnyt jotain väärin, vaan myös siitä, miten vastuullisuutta vaaditaan ja ennen kaikkea, miten kyseinen henkilö siihen vastaa ja ottaa vastuun. Junnilan tapauksessa tilanne kehittyi juuri tähän suuntaan. Alun perin esille nousivat hänen aiemmat lausuntonsa ja yhteytensä äärioikeistoon, mutta skandaali syveni entisestään, kun hän joutui toistuvasti kommentoimaan ja puolustautumaan mediassa. Lopulta hänen sanansa ja selityksensä nousivat osaksi uutisointia yhtä merkittävästi kuin alkuperäiset syytökset.

Toisen asteen puheskandaalin ja alkuperäisen rikkomuksen välillä on monia mahdollisia suhteita. Puheet voivat vahvistaa epäilyn syyllisyyden ja epäluottamuksen, jonka alkuperäinen rikkomus on luonut. Ne voivat voimistaa ja laajentaa skandaalin laajuutta ja jopa olla viimeinen niitti, joka pakottaa poliitikon lopulta luovuttamaan. (Ekström & Johansson 2008, 72.) Junnila myönsi olleensa ”väärässä paikassa väärään aikaan” ja ilmoitti eroavansa tehtävästään, mikä osoittaa kuinka median luoma paine ja julkinen keskustelu voivat vaikuttaa suoraan poliittisiin päätöksiin. Tapaus havainnollistaa hyvin sitä, miten poliittinen skandaali voi laajentua alkuperäisestä tapahtumasta kokonaisvaltaiseksi keskusteluksi arvoista ja poliittisesta uskottavuudesta.

Ekströmin ja Johanssonin (2008) mukaan poliittisen skandaalin syntyminen vaatii toimintaa kahdelta taholta. Poliitikon puolelta tarvitaan toimia, jotka rikkovat yhteiskunnan normeja tai moraalikoodeja, ja median puolelta tarvitaan tietynlaisia julkaisutapoja. Skandaalin on tarkoitus olla näyttävä ja huomiota herättävä, jotta median taloudellinen ja tilastollinen tavoite toteutuu myös. Ekström ja Johansson (2008) esittävät kuusi keskeistä mediaskandaalin aspektia, joissa puheilla ja siteeratuilla lausunnoilla on ratkaiseva merkitys. Hyödynnän näitä аспекteja analyysissäni poliittisen skandaalin rakenteen ja dynamiikan ymmärtämiseksi. Seuraavaksi käsittelem näitä аспекteja ja niiden merkitystä mediaskandaalin kehittymisessä.

Ensimmäisenä he nostavat esille rikkomuksen rakentamisen uudelleen. Puheskandaaleissa alkuperäinen rikkomus on usein dokumentoitu tai siitä on saatavilla tarpeeksi uskottavia todisteita. Muut skandaalityypit, kuten taloudelliset tai seksuaaliset normirikkomukset voivat tapahtua kameralta piilossa ja näin ollen tapahtuman todisteiden näyttäminen on rajattua. Tärkeä tapa rekonstruoida tapahtuma on kuitenkin julkaista ja siteerata todistajien kuvauksia henkilöiltä, jotka olivat tapahtumassa mukana, tai tuntevat sen jollain muulla tavalla. Junnilan tapauksessa median esiin nostamat aiemmat Hitler-viittaukset toimivat todisteina, joiden avulla skandaali rakennettiin.

Toisena he mainitsevat päähenkilön reaktiot ja median roolin. Poliittisessa skandaalissa median huomio kohdistuu paitsi alkuperäiseen tapahtumaan myös siihen, miten skandaalin keskiössä oleva henkilö reagoi syytöksiin. Poliitikon julkinen persoona ja luonne joutuvat koetukselle, ja hänen lausuntonsa vaikuttavat suoraan tapauksen käsittelyyn. Tämä voi pakottaa hänet antamaan selityksiä, vaikka se ei välttämättä olisi hänen etunsa mukaista. Päähenkilön reaktiot, kommentit ja yritykset selittää itseään ovat tärkeä osa poliittisen

skandaalin dramatisointia. Lisäksi muiden keskeisten osallisten kommentit voivat ruokkia skandaalia entisestään. Esimerkiksi Junnilan tapauksen uutisoinnissa pääministeri Orpon kommentit nousivat keskeiseen rooliin, mikä näkyi erityisesti uutisotsikoissa.

Kuten aiemmin nostin esille, Thompsonin mukaan skandaalit liittyvät usein moraaliin ja yhteiskunnallisten arvojen rikkomuksiin. Median rooli ei ole pelkästään raportoida tapahtuneesta, vaan myös kehystää se yleisten moraalikoodien kautta. Moraaliset standardit eivät ole pelkästään median luomia, vaan ne ovat juurtuneet yhteisistä yhteiskunnan arvoista. (Ekström & Johansson, 2008). Median kautta yleisö määrittelee, onko tietty käytös tuomittavaa. Junnilan tapauksen kohdalla kysymys oli siitä, ovatko hänen aiemmat lausuntonsa ja osallistumisensa äärioikeiston tapahtumiin hyväksyttäviä vai eivät. Yleisön ja median reaktioiden kautta muodostui yhteinen näkemys siitä, että hänen toimintansa ylitti hyväksyttävyyden rajat.

Kun skandaali on noussut julkisuuteen, media alkaa kaivaa esiin lisää materiaalia, joka tukee syytöksiä ja vahvistaa skandaalin oikeutusta. Tätä prosessia Ekström ja Johansson (2008) kutsuvat ”twisting the knife yet again” (suom. veitsen kääntämiseksi haavassa). Skandaalin kohteena olevan henkilön aiemmat lausunnot, sosiaalisen median julkaisut ja jopa koulutustausta voivat joutua tarkastelun alle. Kuten esimerkiksi tässä tapauksessa Junnilan aiemmat Facebook -julkaisut tai epämääräinen koulutustausta nostettiin esille. Tämän kaltaiset lisäpaljastukset syventävät skandaalia ja tekevät siitä entistä vaikeamman selitettäväksi. Skandaalien dramatisoinnin kannalta on yleistä kaivaa esille henkilön aiempia ristiriitaisia lausuntoja tai hänen kanssaan liitoksissa olleiden henkilöiden lausuntoja, kuten esimerkiksi pääministeri Orpon tai valtionvarainministeri Riikka Purran ärhäkkäät kommentit medialle.

Poliittiset skandaalit eivät ole aina ole hetkellisiä tapahtumia, vaan niillä on myös taipumus pysyä julkisuudessa pidempään. Uutismediat pitävät skandaalia yllä julkaisemalla jatkuvasti uusia näkökulmia ja pyytämällä kommentteja eri tahoilta. Tärkeä osa prosessia on keskustelun laajeneminen. Media ei ainoastaan raportoi uusista faktoista, vaan luo tilaa myös mielipidekirjoituksille, asiantuntijahaastatteluille ja yleisön reaktioille. Yksi yleisimmistä mediassa keskustelluista kysymyksistä on, pitäisikö poliitikon säilyttää asemansa vai ei. Kuten Junnilan tapauksessa nähtiin, keskustelu ei rajoittunut pelkästään hänen omiin tekoihinsa, vaan laajeni koskemaan hallituksen toimintaa, puolueen arvoja ja jopa Suomen

kansainvälistä mainetta. Uutishaastattelut ja keskustelut eri muodoissa pitävät skandaalin elossa. Uudet lausunnot saavat puolestaan muita kommentoimaan niitä. Uutiset poliittisista skandaaleista sisältävät usein enemmän keskustelua skandaalista kuin uusia faktoja. (Ekström & Johansson 2008).

Keskeinen osa poliittisen skandaalin etenemistä on sen päähenkilön reaktio ja mahdollinen tunnustus. Tunnustus voi tarkoittaa anteeksipyyntöä, mutta myös tapoja selittää tapahtunutta. Usein poliitikko pyrkii vakuuttamaan yleisön siitä, että kyseessä on ollut virhearvio tai vitsi, kuten Junnila luonnehti omia tekojaan. Junnila myös myönsi katuvansa osallistumisestaan Kukkavirta -tapahtumaan. Nämä ulostulot sinetöivät skandaalin päätökseen, mutta eivät poista sen jättämää jälkeä hänen poliittiselle uralleen. Poliittiset skandaalit noudattavat siis usein samankaltaista kaavaa. Ensin tapahtuu normirikkomus, sitten media tuo sen uudestaan esille ja luo keskustelun moraalisisista arvoista. Tämän jälkeen alkaa lisätodisteiden etsiminen ja skandaalin dramatisointi. Lopulta poliitikon kohtalo ratkaistaan sen perusteella, kuinka hyvin hän kykenee puolustautumaan, ja kuinka paljon painetta hän joutuu kohtaamaan niin mediasta, poliittisista vastustajista kuin omasta puolueestaan. (Ekström & Johansson 2008).

Poliittisten skandaalien raportoinnin tyyli on keskeinen osa skandaalin luonteen muotoutumista ja sen leviämistä. Media käyttää erilaisia kerronnallisia keinoja, kuten sensaatiohakuksia otsikoita, tunteisiin vetoavia kuvia ja eri tavoin muokattuja lainauksia, luodakseen narratiiveja, jotka ruokkivat skandaalia ja ylläpitävät yleisön kiinnostusta. (Lull & Hinerman 1997). Narratiivinen rakenne on olennainen osa skandaalien dynamiikkaa, sillä se vaikuttaa suoraan siihen, miten yleisö käsittelee kohua ja reagoi siihen. Seuraavassa luvussa esittelen tutkimusmenetelmän ja -aineiston.

3 Tutkimusmenetelmät ja -aineistot

Tutkimusmenetelmänä käytän tutkielmassani kehysanalyysiä ja lisänä tapaustutkimuksen piirteitä. Kehysanalyysi oli luonnollinen valinta kyseiseen tutkimukseen, jossa yhdistyy mediatutkimuksen ja poliittisen viestinnän tutkimuksen tutkimusalueita. Kehysanalyysi on hyödyllinen metodi varsinkin journalistisen maailman hahmottamisessa. (Karvonen 2000). Pohjaan kehystämisen sosiologi Erving Goffmanin teoriaan. Goffmania on pidetty kehystämisen ja kehyksien käsitteiden uranuurtajana. Hän itse keskittyi tutkimuksissaan erityisesti sosiaalisten vuorovaikutusten ja ihmisten välisten suhteiden analysointiin. Goffman (1974) esittelee kehyksen käsitteen, jolla hän viittaa kognitiivisiin rakenteisiin, joiden avulla ihmiset tulkitsevat tietoa ja kokemuksia. Nämä kehykset auttavat ihmisiä ymmärtämään, mitä tapahtuu, sekä kehykset antavat kontekstin heidän toiminnalleen ja vuorovaikutukselleen. Goffman painottaa teoriassaan tilanteen määrittämisen tärkeyttä, tällä hän tarkoittaa sitä, kuinka astuessa uuteen sosiaaliseen tilanteeseen, yksilö kyseenalaistaa sen hetkisiä tapahtumia. Mediatutkimuksen puitteissa kehystämällä voidaan tutkia myös sitä, miten kyseistä aihetta rajataan esimerkiksi visuaalisesti ja kielellisesti. (Seppänen & Väliverroinen 2013, 97).

Kehysanalyysi on sopiva poliittisten diskurssien tarkasteluun, sillä media tai mediat eivät ole poliittisesti neutraaleja. Medialla on usein omat intressit ja myös ulkoiset tekijät voivat ohjata median agenda esimerkiksi taloudellisesti. Tutkimusmetodin avulla pyrin löytämään erilaisia kehyksiä Vilhelm Junnilan tapauksen ympärillä, minkälaiset kehykset olivat käytössä ja miten yhteiskunnalliset normit vaikuttivat kehystämiseen. Kehysanalyysi auttaa ymmärtämään miten mediaesitysten tuottaminen sisältää monia valintoja, oli ne sitten tietoisia tai tiedostamattomia.

Goffmanin mukaan ensisijaiset kehykset (eng. primary frameworks) ovat tapoja, joilla yksilöt ja yhteisöt jäsentävät ja tulkitsevat kokemuksiaan. Ne tarjoavat merkityksen tapahtumille ja tilanteille. Goffman jakaa nämä ensisijaiset kehykset kahteen päätyyppiin: luonnolliset kehykset (natural) ja sosiaaliset kehykset (social). Luonnolliset kehykset näyttävät tapahtumat ohjaamattomina, ilman suuntaa ja asemaa puhtaasti fyysisenä tapahtumana. (Goffman 1974, 22.) Asia tapahtuu siis omalla painollaan, ja mikään tekijä ei vaikuta tapahtuneen lopputulokseen. Ei positiivista eikä negatiivista lopputulemaa. Menestys tai epäonnistuminen ei toteudu.

Sosiaaliset kehykset tarjoavat motiivin ja tarkoituksellisuuden. Ne kertovat taustaa ja antavat kontekstia. Kaikki sosiaaliset kehykset pitävät sisällään sääntöjä. (Goffman 1974, 22.)

Sosiaaliset kehykset viittaavat siis ihmisten toiminnan ja vuorovaikutuksen kautta tapahtuvien ilmiöiden ymmärtämiseen. Sosiaaliset kehykset liittyvät ihmisten tahdonalaisiin tekoihin, tarkoituksiin ja sääntöihin. Näiden kehysten avulla ihmiset tekevät intuitiivisia päätelmiä siitä, mitä tapahtuu, miten tulisi reagoida ja mikä on tilanteen merkitys. Tutkielmani pääasiallinen teoreettinen viitekehys perustuu kehysanalyttisiin malleihin, mutta se sivuaa myös tapaustutkimuksen metodologiaa. Tapaustutkimuksen rinnastaminen kehysanalyysiin mahdollistaa syvällisen tarkastelun yhdestä tietystä poliittisesta skandaalista ja sen rakenteellisista piirteistä.

3.1 Kehystäminen

Kehystämisessä korostetaan tiettyjä näkökulmia, mikä lisää niiden merkityksellisyyttä yleisölle. Tämän tarkoitus on tehdä tiedosta näkyvämpää, merkityksellisempää ja helpommin muistettavaa. Tekstissä tietoa voidaan korostaa esimerkiksi sijoittelulla, toistolla tai yhdistämällä se kulttuurillisesti tuttuihin symboleihin. Kehykset määrittelevät ongelmat, syyt, moraalisen arvion ja ratkaisuehdotukset. Kehykset voivat olla myös monitasoisia ja vaikuttavat viestijään, tekstiin, vastaanottajaan ja kulttuuriin. (Entman, 1993).

Poliittisen viestinnän tutkija Robert Entmanin (1993) mukaan kehystäminen sisältää neljä keskeistä osatekijää:

1. Määrittely (Define)
2. Syiden määrittäminen ja tulkinta (Diagnose)
3. Moraalinen arviointi (Make moral judgements)
4. Ratkaisujen tarjoaminen (Suggest remedies)

Kehystämisessä on keskeisesti kyse valinnasta ja korostamisesta. (Entman, 1993.) Hän määrittelee kehystämisen prosessiksi, jossa viestinnässä valitaan tietyt piirteet todellisuudesta ja tehdään niistä näkyvämpiä siten, että ne ohjaavat vastaanottajaa ymmärtämään ongelman tietyllä tavalla. Kehys pitää sisällään neljä olennaista elementtiä: ensimmäisenä ongelman määrittelyn, eli mihin ilmiöön tulisi kiinnittää huomiota. Toisena syy-seuraussuhteiden

tulkinnan, eli mikä on ongelman taustalla? Seuraavana moraalisen arvioinnin, eli kuinka asiaan tulisi suhtautua eettisesti ja viimeisenä ratkaisun tarjoamisen, eli mitä ongelmalle pitäisi tehdä?

Kehystämisen kautta median tarjoama informaatio voi muokata ihmisten ajatuksia ja mielipiteitä, sillä se vaikuttaa siihen, miten he tulkitsevat ja ymmärtävät tietoa. Kehykset voivat myös vaikuttaa siihen, mitä asioita pidetään merkityksellisinä ja mitä sivuutetaan. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 51.) Merkittävyys tarkoittaa tässä kontekstissa tietyn informaation tekemistä yleisölle näkyvämmäksi ja mieleenpainuvammaksi. Merkittävyyden lisääntyminen parantaa todennäköisyyttä, että vastaanottajat havaitsevat tiedon, ymmärtävät sen ja tallentavat sen muistiinsa. Merkittävyyttä voi lisätä tekstin sijoittelu, toistuvuus ja liittäminen kulttuurisesti tuttuihin symboleihin. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon myös lukijan omat mielipiteet ja aatteet. Tekstiin painotettu ajatus voi olla vaikea tulkita, jos se ei sovi lukijan olemassa oleviin uskomuksiin tai skeemoihin. Skeemat ja niihin liittyvät käsitteet, kuten esimerkiksi stereotyyppit, viittaavat psyykkisiin ajatuskarttoihin, jotka ohjaavat yksilön tiedonkäsittelyä. Merkittävyys on tekstien ja vastaanottajien vuorovaikutuksen tulosta, mutta silti kehysten läsnäolo teksteissä ei takaa niiden vaikutusta yleisön ajatteluun.

Kehystämällä on suuri rooli poliittisen vallan käytössä, ja uutistekstin kehys heijastaa valtaa. Poliitikot joutuvat kilpailemaan keskenään toimittajien kanssa uutisten kehyksistä. Kehystämisen teoreettista viitekehystä voitaisiin soveltaa Entmanin mukaan (1993) julkisen mielipiteen ja äänestyskäyttäytymisen tutkimukseen poliittisessa viestinnässä. Kehysten ymmärtäminen auttaa ymmärtämään monia arvoja määrittäviä kiistoja, koska kehystämisen käsite ohjaa huomiomme siihen, miten viestitetty teksti käyttää valtaansa. Kehystäminen ei tarkoita vain sitä mitä sanotaan, vaan myös sitä mitä jätetään sanomatta. Esimerkiksi jos skandaalissa tuodaan esille pelkästään poliitikon syytökset, mutta kuitenkin jätetään huomiotta konteksti, niin se luo tietynlaisen, yksipuolisen kehyksen.

Entmanin (1993, 56–58) mukaan ymmärrys kehyksistä auttaa valaisemaan monia empiirisiä ja normatiivisia kiistoja, erityisesti siksi, että kehystämisen käsite ohjaa huomiomme yksityiskohtiin siitä, miten välitetty teksti vaikuttaa voimallaan. Yhteinen ymmärrys voisi auttaa muodostamaan kehystämisen tutkimusparadigmana. Tutkimusparadigma määritellään Entmanin mukaan yleiseksi teoriaksi, joka ohjaa suurinta osaa tieteellisestä tutkimuksesta minkä tahansa ajattelu- ja toimintajärjestelmän toiminnan tuloksista. Kehystämiskäsitteitä

voitaisiin soveltaa vastaavilla hyödyillä julkisen mielipiteen ja äänestyskäyttäytymisen tutkimukseen. Entman on esittänyt muutaman esimerkin, miten kehysanalyttisestä ajattelutavasta voidaan hyötyä:

1. Yleisön autonomia
2. Journalistinen objektiivisuus
3. Sisällönerittely
4. Yleinen mielipide ja normatiivinen demokraattinen teoria

Yleisön autonomialla Entman viittaa miten kehystämisen vaikutus siihen, mitkä asiat yleisö kokee tärkeiksi ja minkälaista tietoa se todennäköisimmin omaksuu. Kehystämisen näkökulmasta hallitseva merkitys muodostuu ongelman, syyn ja arvion tulkinnoista, jotka todennäköisesti herättävät huomiota ja saavat laajan hyväksynnän yleisön keskuudessa. Hallitsevan merkityksen määrittäminen tarkoittaa tietynlaisen kehyksen esittämistä, jota teksti tukee voimakkaasti ja joka on linjassa yleisön vallitsevien ajattelutapojen kanssa. Monissa sosiaalisissa ja poliittisissa kysymyksissä suuri osa ihmisistä ei välttämättä ole syvällisesti perehtynyt aiheeseen tai aktiivisesti analysoi viestintää. Tämä tekee kehystamisestä tehokkaan välineen tulkintojen muokkaamisessa. Vaikka poliittinen tietoisuus ja aktiivisuus ovatkin lisääntyneet tietyissä väestöryhmissä, kehysten vaikutus säilyy silti vahvana. Ne tarjoavat valmiita tulkintakehyksiä, jotka voivat helpottaa monimutkaisten asioiden ymmärtämistä ja ohjaavat huomiota tiettyyn suuntaan keskustelussa.

Journalismin objektiivisuus nousee esille siten, että vaikka toimittajat pyrkisivät objektiivisuuteen, niin kehystämisen voi silti vaikuttaa siihen, miten uutiset rakentuvat ja mitä näkökulmia korostetaan. Toimittajat saattavat noudattaa objektiivisen raportoinnin sääntöjä mutta silti välittää uutistekstiin hallitsevan kehyksen, joka estää useimpia yleisön jäseniä tekemästä tasapainoista arviota tilanteesta. Sisällönerittelyssä kehysanalyysi auttaa tunnistamaan, miten eri tekstien kehykset muovaavat sisältöä ja sen vastaanottoa. Tekstin merkityksen määrittämisen päätehtävänä tulisi olla kehysten tunnistaminen ja kuvaaminen. (Karvonen 2000).

Kehystämisen toimii merkittävänä vaikuttajana demokraattisessa prosessissa, sillä poliittinen eliitti on usein asemassa, jossa se voi ohjata keskustelun suuntaa ja määrittää miten asioita ymmärretään. Kehykset vaikuttavat siihen, miten yleinen mielipide muodostuu ja millaisia

käsityksiä kansalaiset saavat yhteiskunnallisista kysymyksistä. Ne jäsentävät todellisuutta, määrittelevät mikä on ongelma, kuka tai mikä on vastuussa ja miten tilanne tulisi moraalisesti arvioida. Kehystämisen on vähintään neljä keskeistä ulottuvuutta viestinnän prosessissa: viestijä, teksti, vastaanottaja sekä kulttuuri. Viestijä tekee kehystämispäätöksiä joko tietoisesti tai tiedostamattaan, ja teksti välittää näitä kehyksiä esimerkiksi kielen, toistuvien ilmausrakenteiden ja käytettyjen lähteiden kautta. Vastaanottajien ajattelua ohjaavat kehykset voivat heijastaa tai olla heijastamatta tekstin kehyksiä ja viestijän tarkoitusta. Kulttuuri koostuu yleisesti käytetyistä kehyksistä ja voidaan määritellä joukoksi yleisiä kehyksiä, joita suurin osa ihmisistä käyttää diskurssissaan ja ajattelussaan. (Entman, 1993, 52–53).

Kehyttäminen on prosessi, jossa median tuottamat esitykset muovataan tiettyjen valintojen ja rajausten avulla. Tämä ilmenee erilaisten kielellisten, visuaalisten ja äänellisten keinojen kautta, joilla luodaan tietynlainen kuva käsiteltävistä tapahtumista. Samalla kehystäminen toimii myös asiayhteyden rakentamisena, jolloin esitetyt asiat sijoitetaan laajempaan kontekstiin ja niiden merkitys muotoutuu osana tätä yhteyttä. (Seppänen & Väliaverron 2012, 97).

Kehyttämisen tehtävänä on auttaa lukijaa sijoittamaan, havaitsemaan, tunnistamaan ja nimeämään ympärillä oleva tieto. (Goffman 1974, 21.) Kehyksillä on osoitettu olevan vaikutusta julkisiin käsityksiin poliittisista aiheista tai instituutioista. (Semetko & Valkenburg 2000.) Uutiskehysten sisällön analysointiin on kaksi mahdollista lähestymistapaa, induktiivinen ja deduktiivinen. Induktiivisella lähestymistavalla Semetko ja Valkenburg (2000) tarkoittavat uutisketjun analysointia avoimin mielin, pyrkien paljastamaan mahdollisten kehysten moninaisuuden, aloittaen hyvin löyhästi määritellyistä ennakkokäsityksistä. Induktiivisella lähestymistavalla voidaan havaita monia tapoja, joilla aihetta voidaan kehystää, mutta menetelmä perustuu usein pieniin otoksiin ja voi olla vaikea toistaa.

Deduktiivisella lähestymistavalla puolestaan määritellään tietyt kehykset etukäteen sisällön analyysiin muuttujiksi ja tarkistetaan, missä määrin nämä kehykset esiintyvät uutisissa. Tällä lähestymistavalla edellytetään selkeää käsitystä siitä, millaisia kehyksiä uutisissa todennäköisesti esiintyy. Deduktiivinen lähestymistapa soveltuu paremmin suuriin otoksiin ja tämän vuoksi valitsin myös tutkielmaani deduktiivisen lähestymistavan. Tutkielman aineistoa

käsitellessä, määritin alustavat ja suuntaa antavat kehykset valmiiksi, jotka mahdollisesti voisivat ilmetä valituissa uutisissa.

Semetko ja Valkenburg (2000) käyttivät viittä eri kehystä analysoidessaan kehystämistä Euroopan politiikan kontekstissa. He käyttivät tutkimuksessaan sanomalehtiä ja televisiouutisia EU:n huippukokouksen ympäriltä. Heidän tutkielmansa tarkastelee, kuinka eurooppalaisesta politiikasta uutisoidaan ja miten eri uutismediat kehystävät poliittisia aiheita. Semetko ja Valkenburg viittaavat paljon Robert Entmanin kehystämisen teoriaan, jota myös itse hyödynnän tutkielmassani. He tarkastelivat aineistoa viiden yleisen kehyksen mukaan, joita hyödynsin myös omassa analyysissäni soveltavasti. Yleisimpänä kehyksenä he huomasivat vastuullisuuden kehyksen (1), joka oli yleisin erityisesti vakavasti otettavissa tai poliittisissa medioissa. Heidän tutkimuksensa osoitti, että uutisten kehystävät vaihtelivat median tyypin ja vakavuuden mukaan. Vakavasti otettavat mediat keskittyivät vastuullisuuden (2) ja konfliktin (3) kehyksiin, kun taas sensaatiohakuisemmat mediat korostivat tunteisiin vetoavaa kerrontaa eli Human interest -kehystä (4). Viimeisenä kehyksenä he käsitelivät taloudellisia seurauksia (5). Johtopäätöksensä heidän tutkielmaansa, kehystämisen tavat voivat vaikuttaa siihen, miten yleisö ymmärtää ja arvioi poliittisia kysymyksiä.

3.2 Tutkimusaineistot

Tutkielmani aineisto koostuu Vilhelm Junnilaa koskevista lehtikirjoituksista aikavälillä 21.6.2023–7.7.2023. Aineiston valinnassa tavoitteenani oli muodostaa kattava otos skandaalia käsittelevästä uutisoinnista valtakunnallisissa sanomalehdissä. Aineistoon sisältyvät artikkelit on kerätty suurimmista suomalaisista sanomalehdistä: *Helsingin Sanomista*, *Ilta-Sanomista*, *Iltalehdestä*, *Turun Sanomista* ja *Aamulehdestä*. Näiden lehtien valinta perustuu niiden laajaan levikkiin, poliittiseen merkitykseen sekä toimituksellisiin painotuksiin. *Helsingin Sanomat* edustaa perinteistä valtakunnallista päivälehdistöä, kun taas *Ilta-Sanomat* ja *Iltalehti* tarjoavat näkökulmia sensaatiohakuisemmasta ja nopeatempoisemmasta uutisoinnista. *Turun Sanomat* valitsin mukaan sen alueellisen merkityksen vuoksi, koska Junnila itse on turkulainen poliitikko, ja *Aamulehti* tuo aineistoon toisen merkittävän maakuntalehden näkökulman.

Helsingin Sanomat on Suomen suurin tilattava sanomalehti, ja sen linja on poliittisesti sitoutumaton. *Helsingin Sanomat* kuuluu *Sanoma Media Finlandin* kustannukseen. Valitsin tutkimuksen kannalta olennaiselta aikaväliltä löytyneitä *Helsingin Sanomien* uutisia viidestä eri numerosta. *Ilta-Sanomat* puolestaan on lukijamäärältään Suomen suurin digitaalinen uutismedia ja *Ilta-Sanomien* verkkosivusto on suomalaisten kolmanneksi tärkein uutislähde. Kuten *Ilta-Sanomat*, myös *Iltalehti* edustaa iltapäivälehtien journalistista tyyliä. *Iltalehti* kuuluu Alma Median kustannukseen. *Iltalehdellä* on iltapäivälehti ja verkkopalvelu. *Iltalehden* tarjonnasta valitsin uutisia kolmesta eri numerosta. Valitsin myös *Aamulehden* sen suuren levikin vuoksi, sekä myös mielenkiinnosta, sillä *Aamulehti* kuuluu *Sanoma Oyj:n* mediakonserniin, kuin myös *Helsingin Sanomat* ja *Ilta-Sanomat*. *Aamulehden* historia on mielenkiintoinen, sillä lehti oli pitkään Kokoomuksen äänenkannattaja, mutta julistautui sitoutumattomaksi vuonna 1992. *Turun Sanomat* toimii aineistoissa pienessä roolissa, mutta halusin sisällyttää sen kuitenkin vertailun vuoksi, sillä Junnilla on naantalilainen ja *Turun Sanomien* levikkialue on Varsinais-Suomi. *Turun Sanomat* on poliittisesti sitoutumaton lehti. (Media Audit Finland 2024).

Aineisto on kerätty siis painetuista sanomalehdistä, jotka on digitoitu ja saatavilla sähköisten kulttuuriaineistojen kautta. Päätös keskittyä painettuun aineistoon perustui siihen, että verkkouutiset sisältävät usein kierrätettyä tietoa ja niiden otsikoinnissa korostuu usein klikkiotsikointi. Shokeeraavat otsikot ovat mahdollisia myös painetuissa lehdissä, mutta usein ne ovat hillitympiä kuin verkossa. Rajasin aineiston hakukoneen avulla haun aikavälille 19.6–9.7.2023 ja aineistoksi valikoituivat ne sanomalehdet, jotka olivat uutisoineet Vilhelm Junnilan kohusta tuolla aikavälillä eniten. Aineiston valinnassa tavoitteena oli kerätä kattava otos skandaalia käsittelevästä uutisoinnista tutkittavalta aikaväliltä. Aineiston kokoaminen alkoi rajaamalla aikaväli ja valitsemalla hakusana. Hakusanana käytin pelkästään ”Vilhelm Junnila”. Muiden hakusanojen käyttö olisi ollut mielestäni tarpeetonta, sillä löysin kaiken kohuun liittyvän Junnilan nimellä.

Aineistoon valitut artikkelit ovat rajattu niiden sisällön perusteella. Mukaan on otettu uutisartikkelit, pääkirjoitukset ja analyysit, joissa käsitellään Junnilan äärioikeistokytköksiin liittyvää kohua, ministerieroanalyysia ja laajemmin poliittisen vastuunkannon teemoja. Tarkastelen aineistossa myös uutisoinnin intensiteettiä, otsikointia sekä tapaa, jolla Junnilan persoona ja poliittinen asema muovaantui median diskurssissa. Valitsin monta juttutyyppeä, jotta aineisto kuvastaa laajemmin kyseisten mediatalojen toimituksellista linjaa yksittäisten

toimittajien näkökulmien sijaan. Erityistä huomiota kiinnitän siihen, kuinka Junnilan oma ääni kuuluu eri medioissa, missä yhteyksissä hän on saanut kommentoida tapausta, kenelle hän on antanut haastatteluita ja millaisen kuvan eri sanomalehdet rakentavat hänestä skandaalin keskellä.

Tutkimuksen kannalta ei ole ensisijaista, mikä media raportoi aiheesta ensimmäisenä tai kuka toi ensimmäisenä kaikki taustat esille. Olennaisempaa on tarkastella, millaisia kielellisiä keinoja eri lehdet käyttävät rakentaessaan tarinaa Junnilan tapauksesta. Aineistossa esiintyy paljon kierrätettyä tietoa ja toistuvuutta, mutta kiinnostavaa on, miten uutisointitavat eroavat toisistaan eri julkaisutyypeissä. Vertailen erityisesti valtakunnallisten päivälehtien ja iltapäivälehtien tapaa käsitellä aihetta. Korostuvatko sensaatiomaiset elementit enemmän iltapäivälehdissä ja onko päivälehdistön uutisointi sävyiltään analyttisempää?

Aineiston keruu on rajattu, jotta analyysi pysyy hallittavana ja keskittyy olennaisiin lähteisiin. Verkkosivuilla julkaistut artikkelit ja muut digitaalisen median muodot ovat jätetty aineiston ulkopuolelle, jotta tutkimus pysyy johdonmukaisesti toimitetun printtimedian tarkastelussa. Aineistoa analysoidessa keskityn siihen, millaisia kehyksiä eri lehdet ja toimittajat käyttävät tapauksen esittämisessä. Lisäksi vertailen, miten eri poliittiset suuntaukset ja mediaorganisaatiot käsittelevät aihetta ja miten tämä vaikuttaa yleisiin asenteisiin.

Entmanin (1993) mukaan viestinnän tieteenalan tulisi yhdistää eri tieteenalojen teorioita ja käsitteitä, jotta kehysanalyysille saataisiin luotua yhtenäisempi ja systemaattisempi viitekehys. Entman argumentoi, että kehystämisen analysointi auttaa ymmärtämään viestinnän vaikutusta ihmisten ajatteluun ja päätöksentekoon. Kehyminen ei ainoastaan ohjaa sitä, mitä yleisö pitää tärkeänä, vaan se myös määrittelee, miten eri ilmiöitä ja minkälaisia johtopäätöksiä niistä tehdään.

Politiikassa kehystämisen rooli on erityisen keskeinen vallankäytön välineenä, sillä sen avulla voidaan ohjata yleisön huomio tiettyihin näkökulmiin ja samalla sulkea pois vaihtoehtoisia tulkintoja. (Pitkänen 2009, 81.) Poliitikot ja journalistit kilpailevat jatkuvasti siitä, kenen kehys pääsee hallitsevaksi tai minkälaiset kehykset saavat eniten huomiota. Jos jokin kehys vakiintuu osaksi kulttuuria, niin se voi vaikuttaa poliittiseen ajatteluun ja päätöksentekoon pitkälläkin aikavälillä. Esimerkiksi Suomen politiikassa on keskustelu sote-uudistuksesta. Hallituksen viestinnässä uudistus on kehystetty välttämättömänä ratkaisuna

palveluiden turvaamiseksi, kun taas oppositio on kehystänyt sen uhaksi julkiselle terveydenhuollolle ja voitontavoitteluna yksityisille toimijoille. Molemmat kehukset korostavat eri asioita ja ohjaavat yleisön huomiota haluttuun suuntaan.

Kehystämisen vaikutukset ovat erityisen näkyviä uutismediassa, jossa asioiden esitystapa voi muokata yleisön käsityksiä todellisuudesta. Pieni huhu tai alustava tieto voi muuttua merkittäväksi uutiseksi pelkästään sillä, että sitä korostetaan ja toistetaan eri lähteissä.

Ongelmana on, että kun jokin narratiivi toistuu tarpeeksi usein, se voi alkaa vaikuttaa objektiiviselta totuudelta, vaikka siihen liittyisi paljon epävarmuustekijöitä. Mitä useammin tietty näkökulma esitetään eri medioissa, sitä uskottavammalta se saattaa vaikuttaa.

Kehystämisen merkitys korostuu erityisesti sosiaalisen median aikakaudella, jossa uutiset leviävät nopeasti ja niiden esitystapaa voidaan manipuloida klikkiotsikoilla ja tunnepitoisilla narratiiveilla. Tämä tekee kriittisestä medialukutaidosta entistä tärkeämpää, jotta yleisö pystyy arvioimaan tiedon luotettavuutta ja tunnistamaan kehystämisen vaikutukset. Seuraavassa luvussa lähdän analysoimaan aineistoa.

4 Aineiston kehysanalyttinen tarkastelu

Keräsin aineiston rajatulla aikaikkunalla. Aikajänteen alkupiste sijoittui 20. kesäkuuta 2023, jolloin Vilhelm Junnila nimettiin elinkeinoministeriksi. Kohu Junnilan äärioikeistoviittauksista nousi nopeasti julkisuuteen. Rajasin aineiston kattamaan ajanjakson, joka ulottui skandaalin puhkeamisesta Junnilan eroamiseen ja uuden ministerin nimittämiseen. Vilhelm Junnilan eroon johtaneen skandaalin elinkaari oli varsin lyhyt, mutta se sai osakseen laajaa julkista huomiota ja johti merkittävään lopputulokseen. Aikaväli rajautui luonnollisesti ajankohtaan, jolloin skandaali syntyi, nousi huippuunsa ja lopulta laantui.

Lähdin tutkimaan aineistoa siitä, kun Junnila ensimmäiseksi nimettiin ministeriksi. Nimeämisestä ehti kulua vain muutama päivä, kun *Iltalehti* (IL 21.6.2023 No 142) ehti jo uutisoimaan Junnilan natsiviittauksista ja muista äärioikeistoyhteyksistä. Seuraavien päivien aikana useat valtakunnalliset mediat tarttuivat aiheeseen, ja uutisointi jatkui vilkkaana Junnilan eroamiseen asti.

Tässä tutkielmassa keskityn analysoimaan uutisartikkeleiden sisältä löytyviä kehyksiä, jotka voi nähdä eräänlaisina tulkintavinkkeinä tai näkökulmina. Kehykset tarjoavat erilaisia tapoja ymmärtää ja tarkastella käsiteltävää aihetta tai ilmiötä. Kehysanalyysissä tehdään usein ero mediakehysten ja yleisökehysten välillä. Mediakehykset kuvaavat ensisijaisesti sitä, miten media muotoilee, rajaa ja esittää tapoja julkisuudessa. Toisin sanoen, mediakehykset heijastavat niitä valintoja ja painotuksia, joita toimittajat ja mediatilat tekevät luodessaan sisältöä. Yleisökehykset puolestaan tarkastelevat sitä, miten yleisö tulkitsee ja ymmärtää näitä kehyksiä oman taustansa, kokemustensa ja arvojensa pohjalta. (De Vreese et al. 2001, 107). Näiden kahden näkökulman vuorovaikutus voi paljastaa miten tehokkaasti median välittämät kehykset vaikuttavat yleisöön tai miten yleisö saattaa muokata niitä. Lisäksi mediakehykset voivat toimia lähtökohtana julkiselle keskustelulle, mutta yleisökehysten kautta selviää, millä tavoin ihmiset sovittavat näitä viestejä osaksi omia narratiivejaan. Tällainen jaottelu on hyödyllinen, kun tutkitaan miten yhteiskunnallisia ilmiöitä, kuten poliittisia skandaaleja käsitellään eri tasolla. Siitä huolimatta olen jättänyt tutkielman ulkopuolelle yleisökehysten tutkimisen, eli en käsittele yleisön reaktioita tai vastauksia liittyen skandaalin uutisointiin.

Lähdin analysoimaan aineistoa sisällöllisesti ja kehysten tunnistaminen oli aineistolähtöistä. Alkuun mietin muutamia mahdollisia kehyksiä, mitä tavallisesti poliittisessa uutisoinnissa on mahdollista löytää. Kehykset kuitenkin valikoituivat siten, miten niitä uutisissa ilmeni ja mitkä asiat toistuivat selkeästi. Analyysivaiheessa erittelin aineistosta viisi keskeistä kehystä:

1. Vastuun ja syyllisyyden kehys
2. Konfliktin kehys
3. Eettinen ja moraalinen kehys
4. Instituutioiden luottamuksen kehys
5. Kansainvälinen kehys

Näiden kehysten lisäksi huomioin julkaisun tyylin ja äänensävyn kehystä, mutta en ottanut sitä erilliseksi kehykseksi tarkasteluun, sillä se on olennainen ja liitännäinen kaikissa kehyksissä. Havaitsin myös pienen historiakehyksen, mutta tapauksen viittaaminen historiaan tulee ilmi jo teorian kautta. Kehysanalyysin avulla tarkastelen, miten määrittelemäni kehykset esiintyvät aineistossa ja millaisia tulkintamahdollisuuksia ne tarjoavat lukijalle. Seuraavissa alaluvuissa käyn läpi kutakin kehystä yksityiskohtaisemmin ja analysoin niiden ilmenemistä uutisoinnissa.

4.1 Vastuun ja syyllisyyden kehys

Vastuun ja syyllisyyden kehys nousi esille monessa uutisessa. Vastuun ja syyllisyyden kehys muodostui luonnollisesti, kun huomasin uutisten toistavan samanlaista kaavaa. Uutiset kyseenalaistivat sitä, kuka kantaa vastuun skandaalista ja kuka on syyllinen. Monissa uutisissa nousi esille itse Junnilan vastuu ottaa kantaa asiaan, mutta myös pääministeri Orpon vastuu ministereistä hänen hallituksessaan.

Skandaalin tullessa julki, monet uutislähteet pyrkivät tekemään selvitystä näistä äärioikeistosityöksistä ja Junnilan päivityksistä aiheeseen liittyen. *Helsingin Sanomien* (HS 29.6.2023 No 171) artikkelissa tulee ilmi, kuinka Junnila ei ole halunnut ottaa kantaa näihin syytöksiin, viitaten hänen Facebook-päivityksiinsä. Junnila on kuitenkin pahoitellut viittauksiaan Facebook-päivityksessään. *Helsingin Sanomien* uutisartikkeli kulkee nimellä ”Tällaisia äärioikeistoviittauksia Vilhelm Junnila on viljellyt”. Uutisessa korostetaan Junnilan vastuuta puheistaan ja niiden yhteyttä historiallisesti herkkään kontekstiin, kuten Heil Hitler -

tervehdykseen. Syvempää vastuunkannon pohdintaa käsitellään siitä, kuinka Junnila pahoitteli puheitaan, mutta pelkäänsä se ei ole vastuun ottamista teoistaan. Uutisessa korostuu syyllisyyden kehys, sillä siinä tuodaan esille kaikki Junnilan äärioikeistoviittaukset, ilman että hän pystyy itse puolustamaan itseään. *Helsingin Sanomat* tuo kuitenkin esille monessakin uutisartikkelissaan, kuten myös tässä, että Junnila ei ole vastannut HS:n kommenttipyyntöihin.

Iltalehden (IL 21.6.2023 No 142) uutisessa tarkastellaan Junnilaan kohdistuneita äärioikeistoviittauksia. Utinen tuo esiin, kuinka Junnila toisaalta välttelee ottamasta suoraan kantaa syytöksiin, mutta toisaalta vähättelee niitä kutsumalla viittauksia pelkiksi vitseiksi. Tämä herättää kysymyksen median roolista: kuinka media ohjaa huomion syyllisyyteen ja määrittelee sen, kenelle vastuu lopulta kuuluu? Onko skandaalin keskiössä yksittäisen poliitikon virhearvio, vai paljastuuko tapauksen kautta laajempia järjestelmän epäkohtia? Vastuu ei välttämättä rajaudu vain Junnilaan, vaan se voi ulottua myös pääministeri Petteri Orpoon, joka on vastuussa hallituksen kokoonpanosta. On myös huomionarvoista, että Junnilan mukaan häneen kohdistuneet syytökset eivät tulleet hänelle yllätyksenä:

”Se on ollut vasemmistoliittolaisten henkilöiden lempikohde jo vuosikaudet” (viitaten Kukkavirta -tapahtumaan)

Vastuunkantaminen näkyi kuitenkin 2023 kesäkuun 30. päivä, kun Junnila ilmoitti eroavansa tehtävästään. *Helsingin Sanomat* (HS 1.7.2023 No 173) uutisoi asiasta laajasti kuitenkin ilman Junnilan suoraa kommenttia. Tässä artikkelissa nousee vastuun kehys, jo otsikossa ”Junnila: Mahdotonta jatkaa ministerinä”. Junnila oli julkaissut tiedotteen, jossa hän vetoaa Suomen maineeseen ja kuinka hänen on mahdotonta jatkaa ministerinä. Uutisessa nostetaan esille myös ulkoiset paineet, jotka mahdollisesti johtivat lopulta Junnilan eroon. Esimerkiksi Orpon kommentti, kuinka eroaminen oli oikea ratkaisu ja Presidentti Sauli Niinistön kommentti tilanteesta varmasti lisäsivät painetta Junnilalle. Orpon vaikutuksesta nousee lisää esille instituutioiden ja luottamuksen kehyksessä.

”Puolueen ja eduskuntaryhmäni luottamuksesta huolimatta näen asian seuraavasti: hallituksen jatkon ja Suomen maineen perusteella näen, että minun on mahdotonta tyydyttävällä tavalla jatkaa ministerinä”, Junnila sanoo tiedotteessa.

(--)

Keskiviikkona Junnila selvisi melko täpärästi epäluottamusäänestyksestä eduskunnassa.

Junnilan ulostulo tuli nopeasti syytösten jälkeen ja näin hän osoitti vastuunkantamisen, eli erosi tehtävästään ministerinä. Eron nopea ilmoitus viittasi varmasti ulkoiseen paineeseen, mikä ei kohdistunut pelkästään vain Junnilaan, vaan myös koko hallitukseen ja maan johtoon. Koska media toimii nopeasti ja ennakoimattomasti, vallankäyttäjien yhteistyö median kanssa on usein reaktiivista ja keskittyy erityisesti kriisien hallintaan. Mikä käytännössä tarkoittaa julkisuusvahinkojen minimointia, erityisesti silloin, kun organisaation ja median välillä vallitsee epäluottamus. Poliittisessa ympäristössä skandaalit ovat perinteisesti koskettaneet yksittäisiä poliitikkoja, jolloin järjestelmän tasapaino on palautettu esimerkiksi henkilövaihdoksilla. Päättäjät vaikuttavat ymmärtävän julkisuudenhallinnan peruseriaatteet, erityisesti miten median kielteisiä vaikutuksia voidaan minimoida. Yksi keskeinen strategia on täyttää mahdolliset uutistyhjiöt, jotta vältetään median spekulatiot ja uudet kohuotsikot. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 358). Junnilan tapauksessa kohuotsikoita ei voitu estää, niitä tuli paljon ja nopeassa ajassa. Kriisitilanteissa usein pyritään myös rajoittamaan tiedonvälitystä antamalla vain niukasti tietoa, mikä vaikeuttaa julkista keskustelua ja uusien kysymysten esiinnousua. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 358). Tämäkään ei Junnilan tapauksessa toiminut, se että hän vältteli vastaamasta syytöksiin tai ei halunnut antaa kommenttia, lisäsi median ja yleisön kiinnostusta jatkaa painostusta.

Kommentoimattomuudesta nousee enemmän syyllisyyden leimaa. Harvemmin päättäjät ryhtyvät aktiivisesti muokkaamaan keskustelua tai oikomaan mediassa esitettyjä väitteitä. Tehokkain tapa hallita kriisitilanteita on kuitenkin reagoida nopeasti ja selkeästi, sekä pyytää anteeksi julkisesti, jos tilanne sen vaatii. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009.)

Iltalehti (IL 21.6.2023 No 142) uutisoi otsikolla ”Eivät uusnatsit mitään mun kavereita ole” Junnilan puolustuksesta kiistää uusnatsiyhteydet. Junnila kertoo *Iltalehden* haastattelussa, että ei hyväksy äärioikeiston toimintaa ja epäilee, että hänen aikaisempi huumorinsa on tullut väärin ymmärretyksi. Tämä nostaa esille kysymyksen vastuullisuudesta työssään: miten pitkälle poliitikko ja hallituksen ministeri voi mennä huumorissa ja ilmaisussa, ennen kuin siitä pitää kantaa vastuu? Junnila oli vuonna 2019 puhumassa Kukkavirta-tapahtumassa, jonka tapahtumajärjestäjänä toimi Kansallismieleisten liittouma. Kukkavirta-tapahtumissa on aikaisemminkin ollut perussuomalainen puhuja. *Iltalehden* uutinen on aukeaman mittainen,

josta suurimman osan peittää kuva Junnilasta puhumassa kyseisessä tapahtumassa.

Haastattelukysymykset ovat suoria ja Junnilan vastaukset hyvinkin epäsuoria:

Kuka sinut pyysi puhujaksi kyseiseen tapahtumaan?

”En muista tällaista, mutta jos katsoisin vanhoja sähköposteja, niin joku tällainen voisi olla.”

Oliko se Terhi Kiemunki?

”Mä en muista, kuka se olisi voinut olla.”

Tapahtumasta vastasi Kansallismielisten liittouma, jota johtaa Terhi Kiemunki, joka erotettiin vuonna 2017 perussuomalaisista. Yhdistyksen toiminnassa on ollut mukana Suomen Sisun, Soldiers of Odinin ja lakkautetun uusnatsijärjestön PVL:n aktiivisia jäseniä.

Uutisessa korostetaan Junnilan epävarmuutta vastata kysymyksiin. Kysymyksen asettelu on toistavaa ja muutama sama kysymys on uudelleenmuotoiltu, jotta vastaus olisi selkeämpi. Junnilalta kysyttiin haastattelussa:

Jos saisit tehdä päätöksen uudestaan, niin jättäisitkö menemättä sinne vai tekisitkö kaiken samalla tavalla?

”Kyllä mä varmaan jättäisin menemättä.”

Haluatko perustella?

”(mieltii pitkään) No, ehkä se, että tästä on noussut tällainen kohu, ja jos siellä on tällaisia porukoita paikalla, niin enhän mä tämmösiin halua olla yhdistettävissä.”

Artikkeli loppuu vielä toimittajan olettavaan kysymykseen:

Mutta jatkossa jätät menemättä tapahtumiin, jos tiedät siellä olevan uusnatseja tai äärioikeistolaisia?

”Joo, eiköhän näin tulla toimimaan.”

Loppukysymyksellä on pyrkimys herättää empatiaa ja saada Junnila pohtimaan tapahtuman seurauksia. Haastattelu ohjaa Junnilaa vastaamaan suoriinkin kysymyksiin, mutta koska vastaukset ovat hieman vastahakoisia, niin kysymysten toistolla ja uudelleen muotoilulla,

vastauksiin saadaan lisää kontekstia. Kysymykset vaikuttavat myös yksinkertaisilta, mutta hänestä kuitenkin kaivetaan esille syyllisyyden tunne, sillä vaikka hän kieltää natsisyytökset, niin hän silti mainitsee katuvansa tekojaan ja kertoo, että ei osallistuisi samanlaiseen tapahtumaan uudelleen. Junnilan sanat eivät osoita yhtään katumusta, sillä vastaukset ovat niin ympäröityjä. *Iltalehden* haastattelu kuitenkin sopivasti hiillostaa Junnilaa ja nostaa esille kysymykset suoraan. Junnila mainitsee, että ei tiennyt tapahtumaan osallistuneista uusnatsijärjestön jäsenistä. Tämä vastaus jääköön lukijan tulkittavaksi.

Median nopea uutisointi on tehnyt esimerkiksi kriisiviestinnästä entistä tärkeämpää päättäjille. Media on skandaaleissa avainasemassa ja se vaatii vastauksia sekä vastuunkantoa välittömästi. Viestinnän viivyttely, kommentoinnista kieltäytyminen tai vastausten kiertely voi hankaloittaa tilannetta entistä enemmän ja luoda haittaa myös koko organisaation maineelle. Poliittisissa skandaaleissa korostuu se, miten valta ja symbolit näyttävät julkisuudessa. Esimerkiksi miten johtavat poliitikot hyödyntävät asemaansa, ajoittavat reaktionsa tai osoittavat myötätuntoa ja poliittisia tekojaan. Julkisessa keskustelussa erityisesti symbolinen vastuunkanto saa suuren painoarvon. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 360).

Iltalehden pääkirjoitus ”Vilhelm Junnila ei sovi Suomen elinkeinoministeriksi” (IL 30.6.2023 No 148) nostaa esille vastuun kehyksen monellakin tapaa. Kirjoitus rakentaa kertomusta, jossa Junnila esitetään moraalisesti ja poliittisesti kestävämmän valintana elinkeinoministeriksi. Artikkelin kirjoittaja Lauri Nurmi nostaa esille Junnilan menneisyyden ja hänen tekojansa tuodaan esiin todisteeksi siitä, että hänen toimintansa on ristiriidassa ministerin tehtävän kanssa. Kirjoituksessa korostetaan Junnilan asemaa ministerinä, jonka tehtäviin kuuluu ulkomaisten sijoittajien vakuuttaminen ja Suomen maineen edistäminen maailmalla. Nurmi nostaa esille jutussaan Junnilan vastuun lisäksi pääministeri Orpon ja perussuomalaisen puheenjohtajan Riikka Purran vastuun siitä, saako Junnila jatkaa tehtävässään.

Syyllisyyden kehys nousee esille siinä, miten pääkirjoitus esittää Junnilan toiminnan ja sen seuraukset. Junnilan aiemmat teot, kuten viittaukset natsismiin ja symbolien käyttö nostetaan esiin vahvana näyttönä:

Kaasuttamiset ja Ku Klux Klan -lumiukot piirtävät kuvaa henkilöstä, joka ei ymmärrä symbolien ja sanojen karmivaa sisältöä – tai vielä pahempaa: ymmärtää, mutta hyväksyy sen.

Nurmi viittaa, että Junnilan toiminta heikentää koko hallituksen uskottavuutta, mikä asettaa Junnilan keskeiseksi syylliseksi tilanteeseen. Kirjoitus ei tarjoa puolustavia näkökulmia Junnilasta, vaan esittää hänen menneisyytensä ja lausuntonsa siten, että lukija voi päätellä hänen olevan moraalisesti kyseenalainen henkilö ministerin tehtävään. Junnila asetetaan artikkelissa poliittisesti kestävämmään asemaan. Hänet kehystetään hahmoksi, jonka taustat ja aiemmat lausunnot tekevät hänestä sopimattoman ministerin tehtävään, erityisesti elinkeinoministerinä, jonka työ on edistää kansainvälistä luottamusta. Lisäksi Junnila esitetään uhkana hallituksen sisäiselle vakaudelle ja pääministeri Orpon uskottavuudelle. Nurmen kirjoitus on kriittinen ja hän painottaakin sitä, kuinka Junnilan tulisi itse erota. Pääkirjoituksena tässä ei jätetä tilaa neutraalille tarkastelulle, vaan siinä rakennetaan narratiivia, jossa Junnilan jatkaminen ministerinä olisi poliittinen virhe.

Median luomat ”mediatotuudet” vaikuttavat vahvasti julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Vaikka asiat ovat usein monimutkaisia ja tulkinnanvaraisia, media yksinkertaistaa niitä, jolloin tietyt näkemykset vakiintuvat nopeasti yleisiksi totuuksiksi. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 388.) Nurmen pääkirjoitus puolsi monia muita uutisartikkeleita, jotka olivat ilmestyneet samoihin aikoihin. Junnilan kuvailu uutisissa ei ole ollut positiivista ja varsinkin kohujen aikana negatiiviset mielikuvat voimistuvat. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 389.)

Mediassa tapahtuva kehystäminen vaikuttaa siis merkittävästi siihen, millaisena henkilö tai tapahtuma esitetään yleisölle. *Iltalehden* erikoisnumerossa ”MINISTERI JUNNILAN ERONPYYNTÖ” (IL 1.7.2023 No 149) nostetaan esille Ylen tutkimus Junnilan työ- ja opintohistoriasta, mikä ei puolla Junnilan maineen puolesta. Otsikolla ”Junnila on valehdellut työ- ja opintohistoriastaan” Junnila kehystetään vahvasti epäluotettavaksi ja ministerin tehtävään epäsovivaksi henkilöksi, joka on antanut harhaanjohtavaa tietoa työ- ja opintotaustastaan. Vastuun kehyksen kautta artikkeli nostaa esiin Junnilan esittämät väitteet omasta taustastaan sekä niiden todellisuuden vastaisuuden. Uutinen painottaa, että Junnila on markkinoinut itseään yrittäjänä ja valtio-opin opiskelijana, mutta Yle MOT:n selvitys osoittaa, ettei näille väitteille löydy konkreettisia todisteita. Esimerkiksi Junnilan mainitsemää puolalaista yritystä ei ole rekisteröity, eikä Turun yliopisto vahvista, että Junnila olisi suorittanut valtio-opin kursseja. Kehystäminen tässä tapahtuu suoraan todisteiden esittämisen kautta, mikä luo kuvaa siitä, että Junnila on itse aiheuttanut kohun toiminnallaan.

Syyllisyyden kehyksen kautta Junnila esitetään henkilönä, joka ei ole kantanut vastuuta teoistaan. Jutussa tuodaan esiin, ettei Junnila ole vastannut MOT:n esittämiin kysymyksiin, mikä vahvistaa kuvaa siitä, että hänellä ei ole uskottavaa selitystä näihin syytöksiin. Juttu tuo epäsuorasti esille pointin, että vastuullinen poliitikko ottaisi nopeasti kantaa syytöksiin tai edes perustelisi omia väitteitään. Junnilan vaikeneminen voidaan tulkita jutun perusteella vastuun välttelyä, mikä ei aseta häntä hyvään valoon. Syyllisyys korostuu erityisesti siten, että Junnila ei ole pyrkinyt oikaisemaan vääriä tietoja, vaan hänen toimintansa on jättänyt epäselvyyksiä ja kysymyksiä auki. Uutinen perustelee Junnilan epäsopivuuden ministeriksi sillä, että elinkeinoministerin tehtävä vaatii erityisen suurta luotettavuutta ja uskottavuutta. Kirjoittaja nostaa esille Junnilan lyhyen ministerikauden, mikä puoltaa ajatusta, ettei hän ole vakavasti otettava poliitikko, joka voisi pitää hallussaan vastuullista ministerin salkkua. Vastuun kehys asettaa hänet vastuulliseksi levittämistään vääristä tiedoista, kun taas syyllisyyden kehys vahvistaa näkemystä siitä, ettei hän ole kantanut vastuuta tai pyrkinyt selittämään toimintaansa.

Turun Sanomien uutisessa otsikolla ”Jälkikäteen tuntuu typerältä ja lapselliselta” (TS 26.6.2023 No 174) korostuvat erityisesti vastuullisuuden ja syyllisyyden kehykset, jotka rakentuvat sekä uutisen rakenteen että kielenkäytön kautta. Samalla uutinen rakentaa kuvaa Junnilasta ristiriitaisena hahmona, toisaalta katuvana ja virheensä myöntävänä poliitikkona ja toisaalta henkilönä, jonka teot liitetään vakaviin symbolisiin ja historiallisiin merkityksiin. Uutisessa tuodaan esille Junnilan kommentit, kuten vitsailu numerosta 88 ja osallistuminen Kukkavirta-tapahtumaan. Uutisen lopussa kuitenkin annetaan tilaa Junnilalle esittää oma näkökulmansa, jossa hän ilmaisee katumusta ja ottaa vastuuta. Kehys rakentaa Junnilasta henkilön, joka ei kiistä tapahtunutta, mutta yrittää asettaa ne kontekstiin ja ottaa etäisyyttä niihin. Junnila etäännyty ideologisesta vastuusta ja kiistää kuuluvansa nationalistisiin järjestöihin, sekä kuvailee itseään maltillisiksi. Uutinen ei varsinaisesti tuomitse, mutta kehystää tapahtumat niin että lukijalle syntyy käsitys vakavasta virheestä, jonka Junnila on nyt pakotettu myöntämään. *Turun Sanomien* uutinen luo kuvan, että Junnila on osasyllinen moraalisesti ongelmallisiin tilanteisiin, mutta yrittää nyt rakentaa itselleen uutta, maltillisempaa roolia. Uutisen sävy ja rakenne kuitenkin pitää tämän yrityksen kriittisen tarkastelun alla.

Vastuun ja syyllisyyden kehys oli keskeinen tema monissa uutisissa, jotka käsitelivät Vilhelm Junnilan skandaalia. Uutisoinnissa kyseenalaistettiin, kuka kantaa vastuun Junnilan toimista ja kuka on syyllinen. Junnilalta odotettiin vastuunkantoa, mutta hän vältteli suoraa

kommentteja ja puolustautui viittauksillaan huumoriin. Pääministeri Orpon rooli korostui myös, koska hän oli vastuussa ministereistään. Loppujen lopuksi Junnila erosi ministerin tehtävästään, mutta eron taustalla oli ulkoinen paine ja Orpon kommentit. Uutisoinnin kautta Junnilasta rakennettiin kuva poliittisesti ja moraalisesti kestävästä henkilöstä, ja hänen tekojensa vaikutus ulottui myös hallituksen ja Suomen maineeseen.

4.2 Konfliktin kehys

Konfliktin kehys on yksi yleisimpiä tapoja jäsentää uutisia, erityisesti poliittisissa skandaaleissa. Se korostaa vastakkainasetteluja eri osapuolten välillä ja kuvaa tapahtumat taisteluna tai kiistana. Junnilan tapaukseen liittyvä uutisointi rakentui vahvasti konfliktin kehyksen varaan, jossa osapuolet asettuivat selkeästi vastakkain. Konflikti nousi esiin jo skandaalin alkuvaiheessa, kun oppositiopuolue vihreät esitti epäluottamusta Junnilalle. Tämä asetti tapauksen hallituksen ja opposition väliseksi kiistaksi, jossa oppositio pyrki hyödyntämään tilannetta hallitusta vastaan. Erityisesti vihreät nousi esiin kriittisenä toimijana, kyseenalaistaen Junnilan epäsopevuuden ministeriksi. Konfliktin voi nähdä myös hallituksen sisäisenä jännitteenä. Tapaus asetti pääministeri Orpon hankalaan asemaan, sillä hänen oli tasapainoitettava hallituksen sisäisten erimielisyyksien kanssa, sekä julkisen luottamuksen välillä. Kokonaisuudessaan Junnilan tapaus rakentui konfliktin kehyksen kautta, jossa vastakkain olivat hallitus ja oppositio, poliitikot ja kansalaisyhteiskunta sekä hallituksen sisäiset erimielisyydet. Konfliktin kehys lisäsi skandaalin dramaattisuutta ja toi siihen selkeämmän poliittisen vastakamppailun ulottuvuuden.

Helsingin Sanomat (HS 28.6.2023 No 170) uutisoi skandaalin alkuvaiheilla vihreiden esittämästä epäluottamuksesta Junnilalle. Pelkkä otsikko asettaa jo puolueen ja Junnilan välille konfliktin aseman. Uutisessa Junnila asetetaan asemaan, jossa hän on kiistan keskiössä ja eri poliittisten ryhmien välisten ristiriitojen kohteena. Oppositio puolueet, erityisesti vihreät, sdp ja vasemmistoliitto esitetään aktiivisina toimijoina, jotka haastavat hallitusta ja Junnilan asemaa ministerinä. Esimerkiksi vihreiden kansanedusta Hanna Holopaisen kommentit Junnilan ”järjestelmällisistä ja toistuvista” yhteyksistä äärioikeistoon vahvistavat konfliktin asetelmaa. Opposition tavoitteena on esittää Junnila epäluotettavana ja hallitus kyseenalaisena, mikä rakentaa poliittista vastakkainasettelua. Toisaalta hallitus ja erityisesti perussuomalaiset asetetaan puolustuskannalle. Perussuomalaisen eduskuntaryhmän

puheenjohtaja Jani Mäkelä ilmaisee ryhmän täyden tuen Junnilalle ja pyrkii näin hälventämään epäilyjä.

Junnilan kuva uutisessa rakentuu kiistellyksi ja epäsopivaksi ministeriksi. Hänen aiemmat kommenttinsa ja toimintansa, kuten vaalilause ”Kaasua” ja osallistuminen äärioikeistolaiseen tapahtumaan, tuodaan esiin osoituksina hänen sopimattomuudestaan tehtävään. Hänen oma puolustuksensa on vähäistä, ja ainoa hänen kommenttinsa uutisessa liittyy pahoitteluun, jossa hän myöntää toimineensa ”typerästi ja lapsellisesti”. Tämä kehystää Junnilan heikossa asemassa olevaksi poliitikoksi, jonka tulevaisuus ministerinä on uhattuna. Konfliktin asetelma näkyy kahdenlaisesti: ensin hallituksen ja opposition välillä ja sitten myös hallituksen sisällä hallituspuolueiden välillä, kun erityisesti kokoomus ja rkp joutuvat pohtimaan kantaansa Junnilan tapaukseen. Kokonaisuudessaan uutinen kehystää tilanteen vahvana poliittisena konfliktina, jossa Junnila esitetään kiistakapulana eri poliittisten ryhmien välisessä kamppailussa.

Hallituspuolueiden sisäistä konfliktia nostaa esille *Helsingin Sanomien* (HS 29.6.2023 No 171) uutinen otsikolla ”Purra uhkasi kaataa hallituksen”. Otsikko on skandaalinhakuinen ja shokeeraava, sillä kuitenkin itse tekstissä asia ei tule näin aggressiivisesti esille. Uutinen kuitenkin keskittyy hallituspuolueiden välisten erimielisyyksien korostamiseen ja Junnilan mahdollisiin äärioikeistoviittauksiin, jotka saavat aikaan epäluottamusta. Uutinen tuo esiin, kuinka jännitteet voivat johtaa hallituksen kaatumiseen ja tämä kehys luo dramatiikkaa. Samalla uutinen kuvaa hallituksen sisäistä kriisiä ja sen mahdollisia seurauksia, mutta myös jätetään auki, olisiko tilanne voinut päättyä toisin, jos esimerkiksi oppositiosta olisivat olleet kaikki paikalla äänestämässä epäluottamuksesta.

Konfliktin kehystä hallituspuolueiden välillä korostaa myös lehden aukeaman kuva, jossa on kolme kuvaa aseteltuna vierekkäin: vasemmalta oikealle ensimmäisessä kuvassa pääministeri Petteri Orpo, keskellä perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purra ja oikealla rkp:n puheenjohtaja Anna-Maja Henriksson. He eivät ole samassa kuvassa, vaan kuvat ovat heistä yksittäisiä otoksia, mutta ne on aseteltu vierekkäin. Melkein koko aukeaman kokoinen kuva korostaa, ketkä ovat konfliktissa keskenään varsinkin hallituksen sisällä. Erityisesti rkp:n Anna-Maja Henriksson haluaisi Junnilan eroavan, mutta perussuomalaisten Riikka Purra tekee selväksi, että jos Junnila joutuu eroamaan, se merkitsisi hallituksen kaatumista. Rkp:n ulostulo tällaisessa tilanteessa oli poikkeuksellista. Hallitusryhmät eivät lähestulkoon koskaan

äänestä epäluottamusta toisen hallituspuolueen ministerille, varsinkaan hallituskauden alussa. Artikkelissa nostetaan esille myös pääministeri Orpon lausuntoja. Tekstissä käytetään sanaa ”kriisi” ja kuinka Orpo on pitänyt Junnilalle ”vakavahenkisen puhuttelun”. Junnilan skandaali on ajanut pääministerinkin siihen pisteeseen, että hänen täytyy pahoitella tapahtunutta medialle ja kansalaisille. Jutussa on selkeä sävy Orpon tyytymättömyyteen tilanteessa, ja hän itse kuvaileekin haastattelussa, että ”ei ole ollut ehkä kaikkein mieluisin päivä”, viitaten epäluottamusäänestyksen päivään.

Konfliktin kuvaa ovat korostaneet Junnilan luomat mahdolliset piilomerkitykset teksteissään, puheissaan tai pukeutumistyyliissään. Tätä väitettä tukeekin *Helsingin Sanomien* (HS 30.6.2023 No 172) uutinen otsikolla ”Jatkoiko Vilhelm Junnila piiloviestintää luottamusäänestyspäivänä?”. Kyseinen uutinen nostaa esille mahdolliset piilomerkitykset koskien Junnilan kravattia. Junnilla saapui luottamusäänestykseen pesukarhukravattissa, jolloin hänen luottamuksestaan äänestettiin. Uutisessakin analysoidaan kuinka solmiovalinta ei vaikuta sattumalta, sillä Junnila on twiitannut pesukarhuista useasti vuoden aikana. Poikkeuksellista solmion käytöstä tekee myös se, että aiemmin Junnila on nähty vain yksivärisissä solmioissa. Pesukarhuilla on selkeä merkitys Junnilalle, sillä hän on twiitannut eläimestä ja myös kommentoinut muiden twiitteihin pesukarhuista. Näistä ovat tykänneet ja jakaneet muut perussuomalaiset kansanedustajat, mutta kysyttäessä he eivät ole halunneet kommentoida asiaa.

Pesukarhu ei myöskään ole mikään ilmeinen äärioikeiston symboli Suomessa.

Toisaalta eurooppalaisessa keskustelussa yhteys natseihin on olemassa. Natsijohtaja Hermann Göringia syytettiin pitkään pesukarhun tietoisesta levittämisestä Eurooppaan, ja tämän vuoksi esimerkiksi Britannian iltapäivälehdet tekivät otsikkoja ”natsipesukarhujen invaasiosta”.

Jos solmion käytön taustalla on ollut piilomerkityksiä, niin silloin kyseessä on ollut eduskunnan hyvien tapojen vastainen käytös. On huomionarvoista, että poliitikko, joka on aiemmin esiintynyt eduskunnassa yksivärisissä solmioissa, valitsee luottamusäänestykseen pesukarhusolmion, erityisesti, kun äänestyksessä käsitellään hänen ympärillään käytyjä äärioikeistokohuja. On vaikea olla ajattelematta, että valinta voisi sisältää tietyn tyyppisen symbolisen viestin.

Helsingin Sanomien (HS 7.7.2023 No 179) analyysissa kuvataan hallituksen alkua poikkeuksellisen riitaisaksi, erityisesti Junnilan tapauksen vuoksi. Analyysin kirjoittaja Anni

Keski-Heikkilä kehystää tilanteen konfliktin näkökulmasta korostaen hallituksen sisäisiä ristiriitoja, henkilökohtaisia kiistoja ja poliittisia erimielisyyksiä. Hän kuvailee hallituksen vaikeuksia kaunistelematta:

Pääministeri Petteri Orpon (kok.) hallitus on istunut vasta hieman yli kaksi viikkoa. Alku on ollut poikkeuksellisen riitaisa. Hieman yli kahteen viikkoon on ehtinyt mahtua hallituksen ensimmäinen kriisi, yksi historian nopeimmista ministerieroista ja ”ilmaa puhdistava” pelisääntökeskustelu. Mitään kuherruskuukautta hallitukselta ei edes odotettu, sillä hallitusneuvottelut olivat pitkät ja vaikeat. Jo varhain nähtiin, että erityisesti rkp:n ja perussuomalaisten näkemykset olivat kaukana toisistaan.

Keski-Heikkilä käyttää sanavalintoja kuten ”poikkeuksellisen riitaisa” ja ”hallituksen ensimmäinen kriisi”, jotta lukija ymmärtäisi, että kyseessä on tavanomaisesta poikkeava ja erityisen riitaisa tilanne. Nämä ilmaukset korostavat dramatiikkaa ja keskittyvät hallituksen epäyhtenäisyyteen ja erimielisyyksiin.

Konflikti on tässä analyysissa hallituksen sisäinen, mutta se kytkeytyy erityisesti perussuomalaisten ja rkp:n välisiin eroihin. Analyysissa nousee esille, kuinka jo hallitusneuvottelut olivat vaikeat ja hallituspuolueiden näkemykset olivat kaukana toisistaan. Junnilan eroaminen nostaa esille hallituksen heikon aseman. Konfliktin kehys on selvästi ristiriitainen ja skandaalimainen, sillä tilanne tuo esiin henkilökohtaiset kiistat ja puolueiden sisäiset erimielisyydet. Asetelmassa voi nähdä konfliktien paisumiseen liittyviä piirteitä. Julkinen keskustelu siirtyy yhä enemmän kohti esityksiä, jotka vahvistavat osapuolten identiteettejä, sen sijaan että keskityttäisiin järkipäiseen pohdintaan. Tällöin korostuvat solidaarisuuden ilmaukset ja toisen osapuolen demonisointi. (Kunelius, Noppari & Reunanen 2009, 137.)

Analyysissa korostetaan, kuinka hallituksen ensimmäinen kriisi on syntynyt nimenomaan Junnilan menneisyyden takia. Äärioikeistokytökset ja epäluottamusäänestys muodostavat tärkeän konfliktin, jossa rkp ei ole valmis hyväksymään Junnilan jatkoa. Keski-Heikkilä kuvaa, kuinka tilanne ”kärjistyy” hallituksessa, kun eri puolueet eivät pääse yhteisymmärrykseen Junnilan roolista.

Junnilan seuraajaksi valittu Wille Rydman tuo lisää jännitteitä kokoomuksen ja perussuomalaisten väliin. Rydmanin valinta, erityisesti hänen kiistansa kokoomuksen sisällä, näyttäytyy piikkinä Orpoon ja hänen suhteisiinsa muihin ministereihin. Wille Rydman erosi

kokoomuksesta oman silloisen skandaalinsa seurauksena ja hän liittyi perussuomalaisten joukkoihin. Rydman erosi kesäkuussa 2022 kokoomuksesta sen jälkeen, kun *Helsingin Sanomat* julkaisi artikkelin, jossa naiset syyttivät Rydmania epäasiallisesta ja ahdistavasta käytöksestä. Rydmanin mukaan kokoomuksen johto, erityisesti Petteri Orpo ja Kai Mykkänen, ei tukenut häntä riittävästi. Vaikka syytteitä ei nostettu, niin Rydman menetti luottamuksensa puolueen johtoon ja päätti erota jatkaakseen vaikuttamista muilla poliittisilla kentillä. (Peltonen & Piirainen 2023). Erityisesti Rydmanin ja pääministeri Orpon ”viileät välit” luovat asetelman, jossa hallituksen yhtenäisyys joutuu jatkossakin koetukselle. Nousee väistämättä mieleen, onko hallitus oikeasti toimintakykyinen vai jääkö se riitelemään omien sisäisten erimielisyyksiensä kanssa. Kielelliset kuvaukset *Helsingin Sanomien* analyysissä kuten ”ilmaa puhdistava pelisääntökeskustelu”, ”historian nopeimpia ministerieroja” ja ”kaukana toisistaan” luovat kuvaa hallituksen hauraudesta ja siitä että varmasti kansalaisetkin ovat huomanneet rakoilua hallituksessa, tässä analyysissä se vain nostetaan esille.

Skandaaliin liittyvissä keskusteluissa alettiin kyseenalaistaa yhteistä hallitusohjelmaa ja presidentti Sauli Niinistön kommentti varmasti loi painetta sekä hallituksen puheenjohtaja Petteri Orpolle sekä itse Vilhelm Junnilalle. *Iltalehden* (IL 1.7.2023 No 149) erikoisnumerossa ”MINISTERI JUNNILAN ERONPYYNTÖ”- liitteessä tuodaan asia esille seuraavanlaisesti:

Kokoomuksen keskuudessa suhtautuminen Junnilaan muuttui yhä jyrkemmäksi, kun presidentti Niinistö kommentoi perjantaiamuna, miten hän näkee tilanteen: ”Arvioin niin, että vähintään se on kovin kiusallinen hallitukselle. Vähintään.” Niinistö sanoi Junnilaan liittyen MTV:lle.

Kirjoittaja viittaa, että kokoomuksella on jo entuudestaan ollut jyrkkä suhtautuminen Junnilaan, sillä hän käyttää sanavalintaa ”yhä”, jolloin lukija saa kuvan, että entuudestaan jyrkkä suhtautuminen vain kasvoi Niinistön kommentin myötä. Kieltämättä presidentin kommentointi heijastaa asian ja tilanteen vakavuutta, jolloin huomio ei ole millään lailla positiivista. Tekstissä todetaan, että kokoomuksen suhtautuminen Junnilaa kohtaan muuttui jyrkemmäksi, mikä osoittaa puolueen sisällä tapahtuvan ristiriidan. Tilanteessa nousee esille myös ulkoinen kommentti presidentti Niinistöltä. Hänen puuttumisensa asiaan lisää konfliktikehyksen arvoa, kommentti lisää jännitteitä hallituksen ja puolueiden välille. Niinistön kommentti osoittaa myös sen, kuinka skandaali ei ole vain hallituksen sisäinen asia, vaan se vaikuttaa myös sen kykyyn toimia yhteiskunnassa.

Tälle jatkoa saa samaan erikoisnumeroon kuuluva pääkirjoitus otsikolla ”Saiko Niinistön jyrähdys Purran ja Orpon ymmärtämään yskän? – Sauli Niinistö joutui käyttämään kuuluisaa tasavallan presidentin vasaraa”. Kirjoituksen keskiössä ei niinkään ole Junnila itse, vaan hänen eroonsa liittyvät poliittiset jännitteet, erityisesti kokoomuksen ja perussuomalaisten välillä sekä presidentti Sauli Niinistön vaikutus tapahtumien kulkuun. Painopiste siirtyy pääministeri Orpon ja perussuomalaisten puheenjohtaja Purran reaktioihin. Kirjoittaja kehystää Junnilan tilanteen hallituksen uskottavuuden kautta. Elinkeinoministerin rooli vaatii kansainvälistä luottamusta, jota Junnila ei voisi enää nauttia. Tämä määrittely tekee hänen erostaan ”ainoan mahdollisen lopputuloksen”, ei poliittisena valintana, vaan käytännön pakotteena. Junnila esitetään henkilönä, joka ei ole enää tässä vaiheessa aktiivinen toimija tilanteessa, vaan enemmänkin poliittinen painolasti, jonka säilyttäminen olisi ollut mahdotonta. Tämä korostaa narratiivissa hänen rooliaan itsestään selvänä poliittisena ongelmana. Myös pääministeri Orpo saa kritiikkiä siitä, ettei hän reagoinut tilanteeseen nopeammin, ja Purran väitetään suhtautuneen tilanteeseen hieman uhmakkaasti. Pääkirjoituksessa annetaan presidentti Sauli Niinistölle vahva, melkein jopa ratkaiseva rooli tapahtumissa. Sanavalinnat kuten ”tasavallan presidentin vasaraa” ja että Niinistö sanoi ääneen ”totuuden” ja metaforat, kuten ”vasaran isku” tai ”moukarin ääni” korostavat Niinistön painoarvoa ja puuttumista asiaan. Kirjoittaja antaa ymmärtää, että ilman Niinistön puuttumista tilanne olisi saattanut venyä entisestään.

Ilta-Sanomien pääkirjoitus (IS 30.06.2023 No 148) ”Hallituksen ”rampa ankka” ” rakentaa ennen kaikkea konfliktikehystä, jossa Junnilan tapaus nähdään osana laajempaa hallituksen yhtenäisyysongelmaa. Uutisessa painotetaan hallituksen sisäisiä jännitteitä ja kriisin uhkaa. Junnila kuvataan taakkana koko hallitukselle:

”Erityisesti elinkeinoministeri Vilhelm Junnilan (ps) täpärä selviytyminen omasta luottamusäänestyksestään heittää mustan varjon sekä Junnilan että koko hallituksen päälle”

”Opposition ja hallituksen välinen raja on siirtynyt osittain hallituksen sisälle”

Tämä luo kuvaa siitä, että hallituksen sisällä on vahvoja vastakkainasetteluja. Konflikti ei siis ole vain hallituksen ja opposition välillä, vaan myös hallituksen sisällä, erityisesti

perussuomalaisten ja rkp:n välillä. Lisäksi pääkirjoituksessa vihjataan, että kokoomus ei hallitse tilannetta täysin.

Teksti kuvaa Junnilaa pääasiassa ongelmaksi ja taakaksi hallitukselle. Häntä ei kehystetä aktiiviseksi toimijaksi, vaan enemmänkin henkilöksi, jonka ympärille poliittinen kriisi on rakentunut. ”Rampa ankka” viittaa Junnilan heikentyneeseen asemaan, ja kuinka hän ei siinä kykene täyttämään tehtäväänsä enää uskottavasti. Se antaa kuvan, että Junnilan asema on jo lähtökohtaisesti sietämätön. Kirjoituksessa on samalla moraalikehykseen liittyviä elementtejä, jotka korostavat Junnilan menneisyyden vaikutusta hänen nykyiseen asemaansa. Junnila ei tässä tekstissä näyttäydy aktiivisena poliittisena toimijana, vaan ongelmana, taakkana ja heikkona lenkkinä, jonka asema hallituksessa on epävakaa. Teksti ei anna Junnilan äänen kuulua tai hänen puolustautua, vaan tässä leimataan hänen toimintansa ja menneisyys pysyväksi taakaksi hallitukselle. Tämä pääkirjoitus, kuten myös aiemmin käsittelemäni *Ilta-Sanomien* pääkirjoitus, on kehystetty selkeästi syyttäen Junnilaa. Kirjoituksessa huomaa selkeästi millä puolella ollaan ja kirjoittajien oma mielipide ja paheksunta paistaa läpi. Vaikka objektiivisen journalismin periaatteisiin kuuluu tietynlainen tunteiden etäännyttäminen, tunteita hyödynnetään silti journalistisessa työssä tietoisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Journalistiset ihanteet, kuten objektiivisuus ja puolueettomuus ovat edelleen tärkeitä, mutta journalismi ei voi täysin irrottautua tunteista. Tämä ei tarkoita, että journalismista tulisi täysin subjektiivista tai mielipiteisiin perustuvaa, vaan että tunteiden vaikutus uutisprosessiin tulisi tunnistaa ja käsitellä kriittisesti. (Wahl-Jorgensen 2019).

Konfliktikehykseen kuuluville uutisille oli yhteistä se, että ne korostavat hallituksen sisäisiä jännitteitä ja Junnilan skandaalin vaikutuksia niin hallituksen sisällä kuin sen ulkopuolella. Skandaali on jakanut mielipiteitä, ja median tapa kehystää skandaalia oli lisännyt painetta sekä hallituksen sisällä, että myös Junnilan itsensä kohdalla. Konfliktia vahvisti myös se, että perussuomalaiset kokevat tilanteen poliittisena ”ajojahtina” puoluettaan ja kansanedustajiaan vastaan. Tämä narratiivi vahvistaa vastakkainasettelua, jossa perussuomalaiset asettuvat puolustuskannalle, kun taas hallitusyhteistyötä koettelevat erimielisyydet kärjistyvät entisestään. Laajemmin tarkasteltuna Junnilan tapaus heijastaa myös politiikan ja median välistä jännitettä. Media toi esiin moraalisia ja poliittisia ulottuvuuksia, kun taas skandaalin osapuolet pyrkivät hallitsemaan tilannetta omien intressiensä mukaisesti. Tämä dynamiikka syvensi konfliktia ja piti aiheen esillä julkisessa keskustelussa, mikä osaltaan vaikutti myös poliittiseen päätöksentekoon ja puolueiden maineeseen.

4.3 Eettinen ja moraalinen kehys

Uutisoinnissa skandaalin eettisiä ja moraalisia ulottuvuuksia käsitellään usein monesta näkökulmasta, jotka heijastavat niin yksittäisten toimijoiden kuin koko poliittisen järjestelmän moraalista ja eettistä arviointia. Tapahtumien moraalinen ja eettinen tulkinta tietysti vaihtelee kontekstin, toimijoiden ja yhteiskunnallisen vastuun näkökulmasta. Tässä skandaalissa moraaliseksi rikkomukseksi nähdään erityisesti se, että Junnilan toiminta ei ole yhdenmukaista kansanedustajan ja ministerin odotetun moraalisen ja eettisen standardin kanssa.

Kun Junnila lopulta erosi ministerin tehtävistään, uutisointi painotti usein sitä, että eroa pidettiin ”oikeana ratkaisuna”. Tämä alleviivaa sitä, että hänen aiempaa toimintaansa pidettiin moraalisesti ja eettisesti sopimattomana. Eropäätös tulkittiin eräänlaiseksi tunnustukseksi siitä, että moraaliset normit oli ylitetty. Mediaa pidetään moraalisen vahtikoirana, joka nostaa esille epäkohtia ja kyseenalaisia tekoja. Uutisointi, joka käsitteli Junnilan symbolivalintoja ja piiloviestintää, täytti tätä roolia. Medialla on kuitenkin mahdollisuus asettaa kysymyksiä sen suhteen, kuinka paljon yksittäisiin symbolisiin viittauksiin tulisi kiinnittää huomiota ja missä määrin uutisointi itse kiihdyttää tilannetta. Skandaalin uutisointi ei vain raportoinut tapahtumia, vaan kehysti ne osaksi laajempaa keskustelua poliittisen vastuun ja moraalisten normien ylläpitämisestä.

Eettinen kysymys liittyy siihen, kuinka Junnilan toiminta, kuten Heil Hitler -viittaukset ja kaasutus-”huumori” olivat täysin sopimattomia ja herättivät huolta sekä hallituksen että kansalaisten keskuudessa. Moraalisesti voidaan keskustella siitä, onko pahoittelu riittävän eettinen korjausliike ja kuinka pitkälle äärioikeiston kanssa vitsailun kanssa voi mennä ilman että se loukkaa yhteiskunnan normeja. *Helsingin sanomien* (HS 29.6.2023 No 171) artikkelissa tilannetta kuvataan seuraavanlaisesti:

Junnila pahoitteli viittauksiaan viime torstaina Facebook-päivityksessään. Sen jälkeen julkisuuteen on kuitenkin noussut useita uusia tapauksia, joiden pohjalta Junnilan toimintaa on pidetty kyseenalaisena.

Samassa artikkelissa *Helsingin Sanomat* käy läpi kaikki julki tulleet tapaukset, joissa Junnila on suoraan tai epäsuorasti viitannut äärioikeistoon yhdistettävissä oleviin asioihin:

Junnilan vaalinumero vuoden 2019 eduskuntavaaleissa oli 88. Tällä viitataan äärioikeistopiireissä Heil Hitler -tervehdykseen. Viittaus tulee siitä, että H on

aakkosten kahdeksas kirjain. Vaalikampanjansa aikana Junnila muun muassa yhdisti vaalinumeronsa numeron 14 kanssa, jolla viitataan yhdysvaltalaisen uusnatsin David Lanen äärioikeistolaiseen julkilausumaan, jota pidetään tietynlaisena valkoisen ylivallan kannattajien uskontunnuksena.

Kaikki tähän voi olla myös sattumaa, mutta liian monta viittausta samaan aihepiiriin vahvistaa piilomerkityksiä. Ja varsinkin kun ulostulemien tai paljastusten jälkeen Junnila ei itse ole halunnut kommentoida asiaa. Junnilan lausahdus, mikä on kulkenut läpi skandaalin, liittyy myös tähän kyseiseen vaalinumeroon. Samasta aiheesta ovat puhuneet muutkin perussuomalaiset:

”Tämä 88 viittaa tietenkin kahteen H-kirjaimen, josta ei sen enempää puhuta”, Junnila vitsaili Ylen mukaan kansanedustajaehdokas Mikko Kangasojalle, jolla oli sama numero kuin Junnilalla neljä vuotta aikaisemmin.

Kyseisissä *Helsingin Sanomien* uutispätkissä moraalinen ja eettinen kehys liittyy symbolien käytön vastuullisuuteen, poliittisen henkilön käyttäytymisen odotuksiin ja siihen miten nämä vaikuttavat moraaliseen auktoriteettiin. Tämä herättää kysymyksen siitä, kuinka pitkälle poliitikot voivat mennä ennen kuin heidän toimintansa alkaa heikentää poliittista luottamusta ja yhteiskunnallisia normeja. Jatkuvat viittaukset äärioikeistoon tekevät ”sattumasta” epäuskottavaa. Junnilan haluttomuus kommentoida näitä syytöksiä nostaa esille eettisen ongelman, koska julkisessa ja varsinkin poliittisessa roolissa oleva henkilö on vastuussa teoistaan ja niiden merkityksistä myös julkisuudessa. Eettisesti tarkasteltuna Junnilan kutsuma ”vitsailu” voi normalisoida äärioikeistolaisia viittauksia tai vähätellä niiden merkitystä.

Käsittelin jo vastuun ja syyllisyyden kehyksessä *Iltalehden* pääkirjoitusta ”Vilhelm Junnila ei sovi Suomen elinkeinoministeriksi” (IL 30.6.2013 No 148), mutta uutisessa nousee esille myös moraalisen ja eettisen kehyksen piirteitä. Moraalikysymykset eivät koske tässä skandaalissa pelkästään Junnilaa, vaan myös pääministeri Orpoa:

Pääministeri Petteri Orpolle (kok.) tilanne on tukala. Vuonna 2017 hän sanoi, että kokoomus ei voi olla mukana arvojensa vastaisessa hallitusyhteistyössä. Silloin kyse oli pitkälti siitä, että perussuomalaisten puheenjohtajaksi noussut Jussi Halla-aho oli entinen äärijärjestön aktiivi, joka oli kotisivuillaan levittänyt rotuoppeja ja vähätellyt juutalaisten kansanmurhaa holokaustia. (----)

Orpon on mahdotonta vetäytyä sen taakse, että Junnila sai rimaa hipoen eduskunnalta luottamuksen. Pääministerinä Orpo alkaa näyttää heikolta, jos hallituksen tulevaisuus on sen varassa, että kokoomus sietää kaiken perussuomalaisilta. (----)

Pääkirjoituksessa eettinen ja moraalinen kehys heijastuu pääministeri Orpoon. Orpon aikaisempi lausunto vuodelta 2017 luo perustan eettiselle vertailulle tässä tapauksessa. Skandaalin seurauksena ja jo ennen sitä, kun hallitus muodostettiin, Orpon tuli sovittaa yhteen aiemmat periaatteensa, mutta kuten nähtiin, aikaisemmat periaatteet ja arvot lensivät ikkunasta ulos. Nouseekin esille moraalinen kysymys johdonmukaisuudesta: voiko kokoomus pitää kiinni arvoistaan ja samalla tehdä yhteistyötä perussuomalaisten kanssa?

”Yhteistyö on tervanjuontia, kun keskinäistä luottamusta ei ole edes hallituksen aloittaessa työnsä”, kuvailee Lauri Nurmi pääkirjoituksessaan. Kirjoitus asettaa sävyllään hallitukselle julkisen vastuun eettisestä toiminnasta. Kansalaisten odotukset hallitukselta liittyvät arvojen ja moraalin noudattamiseen, ei vain poliittisiin päätöksiin. Nurmen mukaan eettisesti ja moraalisesti ”viisain” ratkaisu olisi, jos Junnila eroaisi itse. Näin tilanteeseen saataisiin vastuunkantoa ja tämä vähentäisi painetta hallitukselta.

Helsingin Sanomien uutinen (HS 1.7.2023 No 173) puhuu piilomerkityksistä, joita Junnila on mahdollisesti käyttänyt. Uutinen sopii eettisen ja moraalisen kehyksen kulmaan, mutta esille nostetaan paljon symboliikan merkityksiä. Junnila esitetään symboliikan käyttäjänä, joko tarkoituksella tai vahingossa. Uutisessa keskiöön nostetaan Junnilan pesukarhusestus, jonka hän puki päälleen eduskuntaan juuri epäluottamusäänestys päivänä. Uutinen liittää estuksen laajempaan kokonaisuuteen, eli Junnilan aikaisempiin yhteyksiin äärioikeistoon ja vihjailuihin natsisymboleilla. Uutisessa taustoitetaan pesukarhun mahdollinen rasistinen merkitys Yhdysvalloissa ja Junnilan aiemmat twiitit pesukarhuista. Vaikka Junnila väittää estuksen olleen viaton, uutisessa korostetaan pesukarhun merkitystä ja toistuvuutta Junnilan sosiaalisessa mediassa. Uutinen vihjaa, että Junnilan olisi pitänyt tietää paremmin. Junnila itse kokee keskustelun ”kummallisena ja vieraana”, mutta uutinen kehystää sen merkityksellisenä ja oikeutettuna tarkasteluna.

Taustoitus rakentaa kehystä, jossa vastuu ja moraalinen arviointi siirtyy Junnilalle, vaikka hänen oma äänensä tulee jutussa esiin vain Facebookin kautta. Uutinen ei syytä suoraan, mutta kaikki konteksti vihjaa siihen suuntaan. Tässä näkyy selvästi, miten kehysanalyysin työkalut, kuten moraalit ja symboliikka, ohjaavat lukijaa muodostamaan oman näkemyksensä

tilanteesta. Solmio on poikkeava valinta ja Junnilan oma pesukarhu keskustelu aiemmissa sosiaalisen median alustoissa tekee sattumasta hieman epäuskottavan.

Eettisen ja moraalisen kehyksen tarkastelu osoitti, kuinka media rakensi julkista keskustelua moraalisten normien, poliittisen vastuun ja symbolisen viestinnän rajoista. Utisoinnissa painottui vastuun ja arvojen vaatimus. Ministeriltä odotetaan eettisesti kestävästä käytöstä ja symbolista harkintaa. Kun selityksiä ei annettu tai ne koettiin riittämättömiksi, syntyi kuva moraalista epäjohtamuksesta, joka ulottui myös pääministeri Orpon ja koko hallitukseen. Kehys teki näkyväksi, miten yksittäiset teot voivat heikentää poliittista luottamusta ja kyseenalaistaa vallankäytön eettisen oikeutuksen.

4.4 Instituutioiden luottamuksen kehys

Skandaali vaikuttaa kansalaisten luottamukseen instituutioita, kuten hallitusta ja puolueita kohtaan heikentämällä niiden uskottavuutta ja kykyä toimia luotettavasti. Skandaalin myötä luottamus voi vähentyä merkittävästi, jos kansalaiset kokevat, että instituutiot eivät toimi avoimesti tai vastuullisesti. Instituutioiden luottamuksen kehyksellä tarkoitetaan sitä, miten uutinen kehystää ja käsittelee kansalaisten luottamusta keskeisiin yhteiskunnallisiin instituutioihin, kuten hallitukseen, puolueisiin, eduskuntaan ja mediaan. Tällä kehyksellä pyritään tarkastelemaan miten poliittinen skandaali vaikuttaa instituutioiden uskottavuuteen. Keskeinen elementti tämän kehyksen tarkastelussa on kiinnittää huomiota, miten hallitus toimii kriisitilanteessa ja antaa hallitus kuvan johdonmukaisuudesta ja vastuullisuudesta. Instituutioiden luottamuksen kehys on noussut epäsuorasti esille jo aiemmissa kehyksissä, mutta koin tarpeelliseksi nostaa sen vielä lähempään tarkasteluun omana kehyksenä.

Helsingin Sanomien uutisessa (HS 30.6.2023 No 172) korostuu instituutioiden luottamuksen kehys, jossa hallituksen toimintakyky, sisäinen yhtenäisyys ja poliittinen uskottavuus asetetaan keskiöön. Pääministeri Orpon kommentti ”Haava täytyy saada umpeen” toimii myös uutisen otsikkona. Kommentti korostaa sitä, kuinka hallituksen luottamus on koetuksessa myös sisäisesti. Orpo toivoo, että Junnilan tapaus ei rikkoisi hallituksen toimintakykyä. Tämän kehyksen sisällä pohditaan, kuinka hallituksen sisäinen luottamus voi säilyä, kun yksi ministeri joutuu eroon näin alkuvaiheilla. Hallituksen sisäiset keskustelut ja Orpon vakavat puhuttelut ovat tämän uutisen keskiössä. Uutinen alleviivaa hallituksen sisäistä hajaannusta ja ristiriitoja:

”Valtiovarainministeri, perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purra luonnehti hallituksen tilannetta ’avohaavaksi’ ministeri Junnilaa koskeneen luottamusäänestyksen jälkeen.”

”Avohaava” on voimakas kielikuva, joka viestii, että hallituksen sisällä on syvä kriisi, jota ei ole vielä ratkaistu. Mielenkiintoista kehystämässä tekee sen, kuinka kehykset ovat rakentuneet kuin itsestään. Otsikoinnissa on paljon hyödynnetty viittauksia ja lainauksia, jotka ovat tulleet suoraan esimerkiksi Junnilalta, Orpolta tai Purralta.

Kun hallituksen sisäiset ristiriidat ja epä johdonmukaiset päätökset tulevat näkyville, kansalaisten luottamus poliittisiin instituutioihin voi heikentyä. Jos hallitus ei itse ole yksimielinen ministerin luottamuksesta, niin miten kansalaiset voivat luottaa hallituksen päätöksiin. Orpon kommentti ääriliikkeiden ja natsismin ”nollatoleranssista” pyrki palauttamaan luottamusta hallitukseen ja osoittamaan, että selkeät rajat ovat olemassa. Uutisessa korostuu luottamuksen heikentyminen instituutioon, eli hallitukseen. Junnila asetetaan asemaan, jossa hän on aiheuttanut hallituskriisin ja näin ollen luonut epäluottamusta itseensä ja koko hallitukseen.

Skandaalin vaikutus instituutioiden luottamukseen voi olla isokin. Hallituksen uskottavuus on koetuksella tämän myötä. Orpo ja Purra nostetaan myös isoon asemaan, ja pohditaan sitä, ovatko he saaneet tilanteen hallintaan. Pitkittyessään tällaiset poliittiset skandaalit voivat heikentää luottamusta poliittista instituutiota kohtaan.

Pääministeri Petteri Orpon ulostulot eivät ole onnistuneet ainakaan vahvistamaan hallituksen toimintakykyä tai vakuuttamaan kansalaisia siitä, ettei vastaavia tilanteita voisi ilmetä uudelleen tulevaisuudessa. *Iltalehden* uutisessa (IL 1.7.2023 No 149) analysoidaan Orpon kommentteja, joissa hän ilmaisee olevansa tyytyväinen Junnilan eroon ja korostaa, että päätös oli ministerin oma. Samalla hän kuitenkin mainitsee käyneensä Junnilan kanssa luottamuksellisen keskustelun tämän toiminnasta, mikä herättää kysymyksiä siitä, missä määrin päätös oli todella itsenäinen. Orpon yritys viestittää hallituksen hallitsevan tilannetta ei onnistu vakuuttamaan, sillä hänen vastauksensa mahdollisiin tuleviin kriiseihin jättää tilaa epävarmuudelle:

”Kuten tiedetään, perussuomalaiset on vähän erilainen toimija politiikassa, ja siellä on erilaisista taustoista ihmisiä.”

Tämä kommentti ei varsinaisesti luo kuvaa hallituksesta, joka on yhtenäinen ja johdonmukainen. Päinvastoin se antaa ymmärtää, että hallituksessa on tekijöitä, joiden toimintaa ei voida täysin kontrolloida. Jos pääministeri itse myöntää, että hallituskumppanin sisällä on henkilöitä, joiden taustat voivat johtaa vastaaviin kohuihin, miten voidaan olla varmoja hallituksen kyvystä ennaltaehkäistä tulevia skandaaleja? Orpo myös itse mainitsi, että Suomelle ei tehnyt hyvää, että Junnilasta käytiin keskustelua myös kansainvälisesti.

Aamulehden artikkelissa (AL 29.6.2023 No 174) käsitellään hallituksen sisäisiä jännitteitä ja epäyhtenäisyyttä, mikä heijastuu suoraan instituutioiden luottamuksen kehykseen. Jo otsikko ”Hallituksen rivit repesivät heti kättelyssä” luo kuvan hallituksen hauraasta alusta ja tuo esiin sen sisäiset ristiriidat. Artikkelissa todetaan, että ”hallituksen rivit rakoilivat heti ensimmäisessä merkittävässä äänestyksessä”, kun yksikään hallituspuolue rkp:n kymmenestä kansanedustajasta ei asettunut Vilhelm Junnilan taakse. Tämä osoittaa, että hallitus ei ole yhtenäinen ja että sen jäsenet eivät jaa yhteistä poliittista linjaa tai luottamusta toisiinsa. Epäluottamus hallituksen sisällä horjuttaa instituution uskottavuutta ja voi heikentää kansalaisten käsitystä hallituksen päätöksenteon johdonmukaisuudesta ja vakaudesta. Jos ministeriksi nimetty henkilö ei nauti edes hallituspuolueiden täyttä luottamusta, se herättää kysymyksiä poliittisen järjestelmän kyvystä valita ja valvoa ministeriensä soveltuvuutta tehtäviinsä.

Artikkeli osoittaa, kuinka Junnilan tapaus ei ole pelkästään hallituksen sisäinen kiista, vaan sillä on laajempia vaikutuksia sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Skandaali on herättänyt huomiota myös ulkomailla, mikä vahvistaa sen merkitystä Suomen hallituksen ja poliittisen järjestelmän uskottavuudelle kansainvälisessä kontekstissa. Oppositioista on esitetty huolta siitä, miten skandaali vaikuttaa Junnilan kykyyn hoitaa ministerin tehtäviä, sillä jos ministeri joutuu jatkuvasti puolustautumaan menneisyytensä vuoksi, pystyykö hän hoitamaan virkaansa tehokkaasti.

Kun instituutioiden, tässä tapauksessa hallituksen, legitimizeetti ja luotettavuus kyseenalaistetaan, kansalaisten luottamus poliittiseen järjestelmään voi heikentyä. Jos hallituksen sisäiset ristiriidat estävät päätöksenteon tai poliittinen vastuunkanto vaikuttaa

epäjohdonmukaiselta, niin kansalaiset voivat kokea, ettei hallitus kykene täyttämään tehtävänsä johdonmukaisesti ja vakaasti. Tämä voi näkyä suoraan esimerkiksi äänestyskäyttäytymisessä, poliittisessa liikehdinnässä tai yleisessä tyytymättömyydessä instituutiota kohtaan.

Junnilan skandaali on esimerkki siitä, kuinka yksittäinen ministerin tapaus voi horjuttaa luottamusta koko poliittiseen järjestelmään. *Aamulehden* artikkelissa hallitus näyttää hajanaisena ja epäluotettavana, kun osa sen jäsenistä ei tue hallituksen omia ministereitä. Tämä heikentää käsitystä hallituksesta toimintakykyisenä ja yhtenäisenä instituutiona. Kun hallitus ei kykene ratkaisemaan sisäisiä konfliktejaan nopeasti ja uskottavasti, syntyy kuva instituutiosta, joka ei toimi kansalaisten parhaaksi vaan ajautuu sisäisiin valtataisteluihin. Jos kansalaisten luottamus hallitukseen ja poliittisiin instituutioihin rapautuu, se voi vaikuttaa pitkällä aikavälillä koko demokratian vakauteen ja siihen, miten legitimeksi poliittinen järjestelmä koetaan.

Yhteistä analysoituille uutisartikkeleille oli, että ne kehystivät Junnilan tapauksen hallituksen sisäisen luottamuksen ja poliittisen uskottavuuden kriisinä. Uutisissa korostuivat hallituksen hajanaisuus, ristiriitaiset viestit sekä epäjohdonmukainen vastuunkanto. Kehys toi esiin kuinka yksittäinen ministerikohu voi vaikuttaa koko poliittisen järjestelmän legitimeettiin laajemminkin.

4.5 Kansainvälinen kehys

Helsingin Sanomien analyysissä otsikolla ”Natsisympatioita syynätään tarkasti” (HS 29.6.2023 No 171) asetetaan Junnilan tapaus kansainväliseen kehykseen vertailemalla Suomen poliittista kulttuuria Saksan ja Ruotsin toimintatapoihin äärioikeistokytösten ja natsiviittausten käsittelyssä. Uutinen on analyysi ja toimittajien ääni on jutussa selkeästi läsnä. Jutussa käsitellään Junnilan tapausta, mutta hän ei jää yksin skandaalin keskiöön. Keskiöön nousevat myös perussuomalaiset puolueena, muut hallituskumppanit ja kansainvälinen media. HS:n analyysi rakentaa Junnilan tapauksesta poliittisen skandaalin historiallisella painotuksella ja normalisoitumisen vaaralla. Kirjoittajien oma tulkinta on näkyvä. Heti artikkelin alussa kysytään:

”Miten suhtautua politiikkaan tai puolueeseen, joka laukoo asiattomia natsijuttuja ja selittää ne vitseiksi?”

Kommentti asettaa koko jutulle ohjailevan kehyksen. Kirjoittajien mukaan natsisymptioiden vakavuuteen tulisi suhtautua entistä tiukemmin. Ruotsalaisten ja saksalaisten puoluejohtajien suorat sitaatit vahvistavat viestiä, että Suomessa on nyt käynnissä kehityskulku, jossa on vaarana äärioikeistolaisen retoriikan arkipäiväistyminen ja se eroaa merkittävästi eurooppalaisesta poliittisesta normista. Uutinen käyttää kansainvälistä vertailevaa kehystä selittääkseen Junnilan tapauksen merkitystä ja ohjatakseen lukijaa ymmärtämään, miksi tilanne Suomessa on ongelmallinen. Analyysi osallistuu aktiivisesti julkiseen keskusteluun siitä, millaisia poliittisia arvoja demokratia voi sietää ja mitkä tulisi torjua perustuslaillisen kulttuurin nimissä.

Helsingin Sanomien (HS 1.7.2023 No 173) uutisessa Junnilan eroa tarkastellaan ensisijaisesti kansainvälisenä kysymyksenä, ja vaikka uutisesta löytyy myös eettisen ja moraalisen kehyksen piirteitä, niin koen sen silti paremmin käsiteltäväksi kansainvälisessä kehyksessä. Uutinen korostaa, että tapaus on herättänyt huomiota ulkomailla ja vaikuttaa Suomen maineeseen kansainvälisellä areenalla. Tämä näkyy esimerkiksi seuraavissa:

”Hallituksen jatkon ja Suomen maineen perusteella näen, että minun on mahdotonta tyydyttävällä tavalla jatkaa ministerinä.”

Tässä Junnila itse myöntää, että hänen asemansa ei ole ongelmallinen vain Suomen sisällä, vaan myös kansainvälisessä kontekstissa.

”Junnilan äärioikeistoviittaukset ja -yhteydet ovat herättäneet huomiota myös ulkomailla”

Tällä uutinen alleviivaa sitä, että Junnilan tapauksella oli myös laajempia ulkopoliittisia ja diplomaattisia seurauksia. Uutinen nostaa esiin kysymyksen siitä, miten politiikon aiemmat lausunnot ja teot vaikuttavat hänen asemaansa globaalissa politiikassa. Kansainvälisessä kontekstissa poliittisten johtajien toiminta heijastuu paitsi heidän omiin maihinsa myös kansainvälisiin suhteisiin. Uutinen ei jätä epäselväksi, että Junnilan tapauksessa hänen

menneisyytensä ja siihen liittyvät kiistat muodostuivat kansainvälisesti ongelmallisiksi ja tekivät hänen jatkamisestaan ministerinä mahdotonta.

Kansainvälisessä mediassa Junnilan tapaus kehystetään osana laajempaa poliittista ja historiallista keskustelua. Monet kansainväliset mediat, kuten The Guardian, Vice News ja Reuters, korostavat Junnilan äärioikeistoyhteyksiä, natsiviittauksia ja valkoiseen ylivaltaan liittyviä vihjailuja. Tämä kehys asettaa tapauksen laajempaan eurooppalaiseen ja globaaliin kontekstiin, jossa äärioikeiston nousu on ollut keskeinen huolenaihe. Useat uutismediat, kuten Bloomberg ja Euronews kehystävät tapauksen hallituksen sisäisenä kriisinä ja painottavat sen vaikutuksia Orpon hallitukselle. Tämä linkittää skandaalin laajempaan poliittiseen dynamiikkaan Suomessa ja nostaa esiin hallituksen haavoittuvuuden. Saksaan ja natsi-ideologiaan liittyvät viittaukset ovat herättäneet kansainvälistä huomiota erityisesti historiallisista syistä. Koska Suomi on osa Euroopan poliittista yhteisöä, tällaiset tapaukset nähdään osana laajempaa keskustelua Euroopan historiasta ja vastuusta ääriliikkeisiin liittyen.

Suomessa poliittiset skandaalit ovat harvoin kansainvälisesti merkittäviä, mutta Junnilan tapaus poikkeaa tästä. *Helsingin Sanomien* uutinen otsikolla ”Junnilan ero nousi otsikoihin maailmalla” (HS 1.7.2023 No 173) tuo esiin, kuinka laajasti kansainvälinen media on käsitellyt tapausta. Uutisoinnin keskiössä ovat olleet Junnilan poikkeuksellisen lyhyt ministerikausi sekä hänen natsiaiheiset kommenttinsa ja viittauksensa. Useat kansainväliset mediat korostivat näitä seikkoja näkyvästi otsikoissaan. Esimerkiksi Vice News viittaa Junnilaan Suomen ”natsivitsi-ministerinä”, kun taas Dagens Nyheter otsikoi ”Natseista vitsaileva ministeri eroaa vain kymmenen päivän jälkeen Suomessa”. *Helsingin Sanomien* artikkelista käy ilmi, millainen kansainvälinen mielikuva Junnilasta on muodostunut.

Iltalehden artikkelissa ”Näin ulkomailla reagoitiin eroon” (IL 1.7.2023 No 149) kirjoitetaan samaan sävyyn kuin *Helsingin Sanomien* uutisessa. Kansainvälinen kehys rakentuu tässä uutisessa kahdella pääasiallisella tavalla, ensinnäkin Junnila kuvataan osana laajempaa poliittista kehystä, jossa Suomen hallituksen vakaus asetetaan kyseenalaiseksi. Toiseksi Junnila henkilöityy skandaaliin kansainvälisten medioiden otsikoinneissa, joissa hänen poliittinen uransa tiivistyy ”natsiviittauksiin” ja ministerikauden lyhyteen. Junnila esitetään jutussa ennen kaikkea kohun keskiössä olevana hahmona, jonka poliittinen toiminta on herättänyt laajaa kritiikkiä myös Suomen ulkopuolella. Kansainvälisten medioiden käyttämät otsikot, kuten ”Suomen natsivitsiministeri eroaa 10 päivän jälkeen” ja ”Äärioikeistolainen

suomalaisministeri eroaa 10 päivän jälkeen natsikommenttien takia”, kehystävät hänet ensisijaisesti kohuhahmona, eivätkä esimerkiksi poliittisten ansioidensa kautta. Tämä osoittaa, että Junnilan tapauksessa kansainvälisen median näkökulma on ollut vahvasti skandaalilähtöinen, eikä niinkään Suomen poliittiseen tilanteeseen syvällisesti pureutuva. Jutussa mainitaan myös yhdysvaltalaisen Vice-lehden nostamat kuvat Junnilasta, mukaan lukien lumiukko, jonka muotoilu viittasi Ku Klux Klaniin. Vaikka kuvan aitoutta ei ole vahvistettu, sen esiin nostaminen viittaa siihen, että kansainvälisessä mediassa Junnilan tapaus tulkitaan osaksi laajempaa keskustelua äärioikeistolaisista viittauksista poliittisessa retoriikassa. Kirjoittajan tapa käsitellä aihetta on pitkälti referoiva, sillä suurin osa tekstistä koostuu kansainvälisten medioiden otsikoista ja lausunnoista. Tämä tukee ajatusta siitä, että uutisen ensisijainen tavoite on osoittaa, kuinka laajasti Junnilan ero on huomioitu maailmalla. Jutussa ei juuri käsitellä Junnilan omaa näkökulmaa tai puolustusta, mikä vahvistaa sitä, että tapausta tarkastellaan ennen kaikkea kriittisestä näkökulmasta.

Iltalehden uutinen ”Tehnyt maalleen valtavaa vahinkoa” (IL 1.7.2023 No 149) kehystää Junnilan tapauksen ennen kaikkea pääministeri Orpon ja hallituksen heikkoutena. Junnila kuvataan vahvasti kielteisessä valossa, ja uutinen painottaa erityisesti saksalaislehti *Süddeutsche Zeitungin* jyrkkää arviota. Saksalaislehti kuvaa Junnilaa poliitikkona, joka käyttää tietoisesti natsiviittauksia ja korostaa samalla Orpon hallituksen taipuneen perussuomalaisten edessä. Uutinen rakentaa narratiivin, jossa kokoomus on menettänyt otteensa ja joutunut perussuomalaisten ohjattavaksi. Tämä kehystys sisältää myös vahvan moraalisen paheksunnan. Suomen maine nähdään ”tahrattuna”, hallituksen arvioidaan ”tehneen maalleen valtavaa vahinkoa”, ja tapaus liitetään laajempaan eurooppalaiseen kehitykseen, jossa äärioikeiston vaikutusvalta kasvaa ja normalisoituu. Visuaalisesti uutinen vahvistaa tätä kehystä. Artikkelin kuvituksena on kuva pääministeri Orposta, jossa hän vaikuttaa miettelialt ja vakavalta, ei iloiselta tai itsevarmalta. Kuvan päällä on lainaus *Süddeutsche Zeitungista*:

”Orpo antoi Purran näyttää kaapin paikan”

Kuvateksti alleviivaa, kuinka juuri Orpo on joutunut skandaalin keskiöön, vaikka kohun juuret ovat Junnilan sanomisissa. Uutinen siirtää huomiota pois Junnilan toiminnasta ja painottaa Orpon asemaa kriisin keskellä.

Ilta-Sanomien skandaalinhakuisella otsikolla ”KAUHUJEN HALLITUS NOUSI OTSIKOIHIN” (IS 5.7.2023 No 152) ja koko aukeaman jutulla nostetaan Junnilan skandaali isompaan kansainväliseen kontekstiin. Tapaus kehittyi Suomessa nopeasti poliittiseksi skandaaliksi, mutta se muuttui erityisen kiinnostavaksi, kun kansainväliset mediat alkoivat tulkita tapahtumaa. Guardian kirjoitti, kuinka Suomen hallitus joutui kaaokseen ”äärioikeistoministerin” eron seurauksena ja muistutti, että Junnila oli myös viitannut muun muassa Afrikan ”ilmastoabortteihin”. Kansainvälisen kehyksen kannalta oleellista on se, miten Junnilan tapaus laajennettiin koskemaan koko hallitusta. Saksan vaikutusvaltainen lehti Frankfurter Allgemeine Zeitung otsikoi tilanteen yksiselitteisesti: ”Fiasko heti alun jälkeen”. Se ei ainoastaan käsitellyt Junnilan eroa, vaan nosti esiin myös sisäministeri Mari Rantasen aiemmat puheet väestönvaihtoteoriasta, tunnetusta äärioikeistolaisesta salaliittoteoriasta. Näin koko skandaali ei ollut enää yksittäisen ministerin lipsahdus, vaan merkki rakenteellisesta ongelmasta hallituksen sisällä.

Samalla uutisessa korostuu Petteri Orpon rooli hallituksen johtajana. Saksalainen Die Tageszeitung arvioi, että Orpo olisi joutunut jatkossa ”vastaamaan kysymyksiin natsiministeristä jokaisessa EU-kokouksessa”. Tämä osoittaa, kuinka kansainvälinen media tarkastelee tapausta nimenomaan poliittisen maineen näkökulmasta. Kehysanalyysin kannalta on merkittävää, kuinka poliittinen skandaali rakentuu toistuvista viittauksista historiallisiin, kulttuurisesti latautuneisiin symboleihin ja puheisiin. *Ilta-Sanomien* uutinen nostaa kontekstillaan esille mielteitä siitä, millaisia arvoja hallitus edustaa ja miten nämä arvot näyttäytyvät kansainvälisesti. Kansainväliset mediat kehystävät Junnilan skandaalin osana laajempaa huolta demokratian tilasta Euroopassa käyttäen uutisissa ilmaisuja kuten: ”Kauhujen hallitus”, ”perikato”, ”natsiministeri” ja ”kauhukabinetti”.

Nämä eivät ole neutraaleja kuvauksia, vaan retorisia työkaluja, joilla rakentuu kuva hallituksesta, joka on eksynyt perusarvoistaan eikä pysty pitämään omiaan aisoissa. Junnilan tapaus näyttäytyy siis koko hallituksen eettisenä koetuksena ja Suomen poliittisen suunnan käännekohtana. *Ilta-Sanomien* uutinen referoi vahvasti kansainvälisen median uutisointia ja näyttää kuinka se toimii moraalisenä arvioijana.

Junnilan tapauksen laaja huomio kansainvälisessä mediassa kertoo siitä, että suomalainen poliittinen kenttä ei ole immuuni globaaleille kehityskuluille. Esille nousi muutama keskeinen tekijä, joka selittää tapauksen saamaa huomiota. Monet kansainväliset mediat kehystivät

tapauksen osana laajempaa ilmiötä, jossa oikeistopopulistiset ja äärioikeistolaiset puolueet ovat vahvistaneet asemiaan eri maissa. Tämä on herättänyt huolta muun muassa Saksassa, Ranskassa ja Ruotsissa, joissa vastaavia skandaaleja on käsitelty aiemmin. Suomen uuden hallituksen sisältämä perussuomalaisten vaikutus nähdään tämän kehityksen jatkumona. Myös historiallinen vastuu varsinkin Saksassa natsiajan rikoksista on edelleen keskeinen osa poliittista keskustelua, joten tämän kaltaiset tapaukset nähdään erityisen vakavina. Yksi keskeinen tekijä on kysymys siitä, miten Junnilan tapaus vaikuttaa Suomen kansainväliseen maineeseen vakaana ja hyvin hallittuna demokratiana, erityisesti kun uusi hallitus ajautui skandaaliin heti alkutaipaleellaan.

Junnilan tapaus osoittaa, että poliittiset skandaalit eivät ole pelkästään kansallisia ilmiöitä, vaan ne voivat saada myös kansainvälistä näkyvyyttä erityisesti silloin, kun ne liittyvät herkkiin historiallisiin aiheisiin tai heijastavat laajempia poliittisia viittauksia. Tapaus nousi esiin kansainvälisessä mediassa, jossa yksittäisen ministerin toiminta nähtiin osana suurempaa kokonaisuutta, ei pelkästään henkilökohtaisena virheenä, vaan merkinä rakenteellisista ongelmista hallituksen sisällä. Useissa ulkomaisissa uutisissa rakentui yhteinen kehys, jonka mukaan perussuomalaisten osallistuminen hallitukseen muodostaa riskin sekä hallituksen sisäiselle yhteydelle, että Suomen kansainväliselle maineelle. Näin ollen huomio kohdistui myös hallitusmalliin ja sen arvopohjaan. Tämä kansainvälinen paine näkyi myös poliittisessa toiminnassa, kun pääministeri Orpo ilmoitti hallituksen ryhtyvän toimiin rasismiin vastaisella kampanjalla. Kansainvälinen media voi vaikuttaa siis kansalliseen poliittiseen agendaan, ja kehystämisen tavat voivat toimia osana poliittisen vastuun määrittelyä niin kotimaisessa kuin globaalissa kontekstissa.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tämän pro gradu -tutkielman tavoitteena oli tarkastella Vilhelm Junnilan poliittista skandaalia ja sen käsittelyä suomalaisissa sanomalehdissä erityisesti kehysanalyysin metodilla. Skandaali sai alkunsa kesäkuussa 2023, kun Junnila nimitettiin elinkeinoministeriksi, mutta hänen aikaisemmat toimintansa ja viittauksensa äärioikeistoon nousivat nopeasti esiin. Tutkielmassa analysoitiin sitä, millaisia kehystyyppejä median uutisoinnista löytyi ja miten nämä kehykset rakensivat Junnilan tapauksesta poliittisen skandaalin. Lisäksi pohdin, miten Junnilan tapaus asemoituu suomalaisessa poliittisten skandaalien kentässä ja millaisia laajempia yhteiskunnallisia merkityksiä mediakehysten kautta rakentui.

Tutkimuksessa analysoitu aineisto koostui sanomalehti uutisista ajalta 21.6.–7.7.2023. Aineiston rajaaminen tälle ajanjaksolle kattoi sekä Junnilan nimityksen että eron ministerin tehtävistä. Kehysanalyysi mahdollisti uutisoinnin taustalla olevien tulkintarakenteiden tunnistamisen ja tarkastelun. Millaisia moraalisia, poliittisia ja kulttuurisia painotuksia tapaukseen liitettiin, ja miten media osallistui skandaalin rakentamiseen.

Käsittelin poliittisen skandaalin uutisointia erityisesti medioitumisen kautta.

Viihteellistymisen ja sensaatiohakuisuuden kasvu, varsinkin sosiaalisen median ja klikkihakuisuuden vaikutuksesta, on muuttanut poliitikkojen esittämistä mediassa. Poliitikkojen yksityiselämä ja käyttäytyminen ovat nousseet keskeisiksi keskustelunaiheiksi, ja juuri tämä voi ohjata huomiota itse politiikasta henkilökohtaisiin piirteisiin ja skandaaleihin. Junnilan tapauksessa kyseessä oli kuitenkin merkittävä historiallinen konteksti hänen virkaansa, joka ei ollut soveliaista.

Käsittelin myös, kuinka medioituminen on muuttanut poliittisten skandaalien käsittelyä ja niiden leviämistä. Skandaalit voivat kasvaa laajoiksi yhteiskunnallisiksi keskusteluiksi, ja media kehystää niitä usein moraalisesti tai emotionaalisesti. Poliitiikan henkilöityminen jakautuu individualisoitumiseen, jossa poliitikot nousevat esiin puolueiden sijaan, ja privatisoitumiseen, jossa poliitikoista tulee tavallisia yksityishenkilöitä, joiden elämää media korostaa. Erityisesti sosiaalinen media on antanut poliitikoille mahdollisuuden välittää viestejään suoraan yleisölle ilman printtimedian välikäsiä, mutta samalla media voi ottaa helposti kantaa poliitikkojen somejulkaisuihin. Media on sekä vallan väline, että viihdyttävä tekijä.

Käsittelin myös poliittisten skandaalien syntymisen prosessia ja niiden luonteen eroja. Skandaali syntyy, kun media paljastaa politiikassa tapahtuneen normirikkomuksen ja siihen liittyy julkinen paheksunta ja laaja mediajulkisuus. Poliittiset skandaalit eroavat muista skandaaleista siten, että ne voivat muuttaa poliittista tasapainoa. Poliittiset skandaalit jaetaan tyypillisesti kolmeen pääluokkaan. Seksiin, rahaan ja valtaan liittyviin, mutta kuten tutkielmani osoitti, Junnilan tapaus ei suoraan sovi näihin perinteisiin kategorioihin. Sen sijaan, kuten Ekström ja Johansson (2008) määrittelevät, Junnilan tapaus voidaan nähdä puheskandaalina.

Tutkimuksessa nousi esiin viisi keskeistä uutiskehystä: vastuun ja syyllisyyden kehys, konfliktin kehys, eettinen ja moraalinen kehys, instituutioiden luottamuksen kehys sekä kansainvälinen kehys. Nämä kehykset ohjasivat uutisointia ja vaikuttivat siihen, miten Vilhelm Junnilan tapaus rakentui julkisessa keskustelussa poliittiseksi skandaaliksi.

Vastuun ja syyllisyyden kehys painottui uutisoinnissa selvästi. Sen kautta media pyrki osoittamaan, kuka oli vastuussa tapahtuneesta ja kenelle kuului poliittinen syyllisyys. Junnilan omaa toimintaa arvioitiin suhteessa siihen, millainen vastuu hänellä oli paitsi omista menneistä toimistaan, myös nykyisestä asemastaan ministerinä. Kehyksen avulla media nosti esiin kysymyksiä poliitikon moraalista velvollisuudesta kantaa vastuuta sanoistaan ja teoistaan, sekä siitä, kuinka paljon aiempi toiminta voi vaikuttaa nykyiseen luottamukseen ja legitimizeettiin.

Konfliktin kehys tuli esiin etenkin hallituksen sisäisiä jännitteitä ja puolueiden välisiä ristiriitoja käsittelevissä jutuissa. Median kautta korostui se, miten Junnilan tapaus aiheutti poliittista epävakautta ja herätti reaktioita niin hallituksen sisällä kuin oppositiossakin. Kehys auttoi jäsentämään tilanteen kriisinä, jossa puolueiden välinen yhteistyö ja hallituksen toimintakyky joutuivat koetukselle. Samalla se nosti esiin erimielisyyksiä myös hallituksen sisällä, erityisesti perussuomalaisten ja muiden hallituspuolueiden välillä.

Eettinen ja moraalinen kehys oli keskeinen tapaus Junnilan ympärillä käydyssä keskustelussa. Uutisoinnissa nostettiin esiin hänen aiemmat viittauksensa äärioikeistoon, osallistumisensa kyseenalaisiin tilaisuuksiin ja symboliset viestit, kuten vaalinumero 88 tai hakaristiaiheiset kommentit. Näiden kautta media rakensi kuvaa arvojen ja eettisten normien rikkomisesta. Kehyksen kautta Junnilan tekoja tarkasteltiin moraalisinä valintoina, jotka eivät ole sopusoinnussa demokraattisten arvojen ja poliittisen esimerkillisyyden kanssa.

Instituutioiden luottamuksen kehys liittyi siihen, kuinka median kautta käsiteltiin Junnilan toimien vaikutusta ministeri-instituutioon ja hallituksen yleiseen uskottavuuteen. Kehyksen kautta media nosti esiin kysymyksen siitä, millaisen kuvan Junnilan tapaus antaa valtioneuvostosta ja sen kyvystä valvoa ja varmistaa poliittisten toimijoiden soveltuvuus tehtäviinsä. Samalla uutisointi kyseenalaisti hallituksen toimintaa tilanteen käsittelyssä – erityisesti sen, jäikö luottamus poliittisiin instituutioihin vahingoittuneeksi.

Kansainvälinen kehys toi esiin, miten Junnilan tapaus ylitti Suomen rajat ja nousi myös kansainvälisen median ja ulkomaisten poliittisten tahojen huomiin. Uutisoinnissa viitattiin EU-tason reaktioihin, diplomatiaan ja Suomen kansainväliseen maineeseen. Media käytti tätä kehystä alleviivatakseen, että kyse ei ollut vain kotimaisesta poliittisesta kohusta, vaan tapauksella oli laajempia vaikutuksia myös Suomen ulkopuolella. Kansainvälisyys kehysti Junnilan tapauksen vakavaksi ja laajakantoiseksi kysymykseksi, joka liittyi paitsi arvoihin myös Suomen poliittiseen imagoon maailmalla.

Tulkitsen, että näiden kehysten kautta media rakensi viitekehyksen, jonka puitteissa Junnilan toimintaa tulkittiin ja jäsennettiin julkisessa keskustelussa. Kehykset eivät sulkeneet toisiaan pois, vaan ne usein limittyivät ja täydensivät toisiaan. Useissa aineiston uutisissa esiintyi samanaikaisesti useita eri kehyksiä, mutta jokaisessa tapauksessa yksi kehys nousi selkeästi hallitsevaksi. Tämän vuoksi valitsin kunkin uutisen sen mukaan, mikä kehys siinä oli kaikkein korostunein. Kehykset vaikuttivat siihen, millaiseksi tapaus Junnila lopulta rakentui julkisessa keskustelussa. Ei vain yksittäisen poliitikon kompastumisena, vaan laajempaan yhteiskunnallisena ja poliittisena kysymyksenä.

Näiden kehysten kautta media ei ainoastaan raportoinut tapahtumista, vaan muodosti tulkintakehyksen, jonka sisällä Junnilan toimintaa arvioitiin. Tutkijana katson, että nämä kehykset vaikuttivat keskeisesti siihen, millaisena Junnilan tapaus esitettiin julkisuudessa: ei yksittäisenä virheenä, vaan poliittisesti ja moraalisesti merkittävänä tapahtumana.

Uutisoinnissa korostui erityisesti se, kuinka Junnilaa kohtaan esitetty arvostelu ei alkanut vasta skandaalin puhjettua, vaan se näyttäytyi jatkumona aikaisemmalle kritiikille. Tämä tuli ilmi erityisesti siinä, kuinka useat mediat kuvasivat arvostelun ”kiihtyneen” tai ”koventuneen”, mikä viittaa siihen, että hänen toimintansa oli herättänyt huolta jo ennen ministerinimitystä. Hänen lukuisat Hitler-aiheiset viittauksensa, osallistumisensa äärioikeistolaisiin tapahtumiin ja kytkökset kansallismieliseen järjestöön eivät uutisoinnissa

näyttäytyneet yksittäisinä lipsahduksina, vaan muodostivat kokonaisuuden, joka johti skandaaliin.

Kehysten käyttöön vaikutti myös medioiden tyyli ja formaatti. Esimerkiksi *Iltalehden* printtilehdissä käytettiin erittäin suuria ja huomiota herättäviä otsikointiratkaisuja, kun taas digitaalisessa muodossa sävy saattoi olla hillitympi. Otsikoissa hyödynnettiin usein muiden lausumia, joista oli valittu kaikkein dramaattisimmat ilmaisut, kuten ”avohaava”, korostamaan tilanteen vakavuutta. Tämä ilmensi osaltaan median pyrkimystä rakentaa konflikteja ja tunteita herättäviä kehyksiä. Huomionarvoista on, että vaikka skandaali sai laajaa huomiota, erityisesti sen alkuvaiheessa, kiinnostus Junnilaa kohtaan alkoi analyysin loppupuolella selkeästi hiipua. Uutisointi harveni ja kritiikin kohde siirtyi Junnilasta hallitukseen ja pääministeri Orpoon.

Junnilan tapauksen kontekstissa julkisuus toimi paitsi vallan vahtikoirana myös näyttämönä, jolla yhteiskunnalliset normit ja rajat uudelleen neuvoteltiin. Hallituksen sisäiset ristiriidat, kyvyttömyys yhteisiin linjauksiin ja kansainvälisen median huomio toivat esiin sen, kuinka yksittäinen poliittinen henkilö saattoi toimia laajempien keskustelujen laukaisijana. Tämä näkyi selvästi myös konfliktin ja instituutioiden luottamuksen kehyksissä. Uutisointi heijasti sitä, miten hallituksen heikko asema ja sisäiset ristiriidat vaikuttivat kykyyn käsitellä Junnilan tapausta johdonmukaisesti.

Median kehystystyön sävy oli lopulta jossain määrin maltillinen. Tulkitsen, ettei kehystys ollut niin voimakasta kuin se olisi voinut olla, vaan sitä ohjasivat faktapohjaiset löydökset kuten esimerkiksi Yle MOT-ohjelman tekemä selvitys, joka vahvisti kuvan Junnilan toistuvasta, arveluttavasta toiminnasta. Tästä syystä media ei pyrkinyt rakentamaan narratiivisia syyttömästä uhrista, vaan pikemminkin vakavasta arvokysymyksestä. Tutkielmani tulokset asettuvat luontevasti Erving Goffmanin kehysjakoon ensisijaisista kehyksistä sosiaalisiin ja luonnollisiin kehyksiin. Junnilan tapauksen uutisoinnissa kehykset ilmenivät luonnollisesti. Median ei tarvinnut erityisesti luoda tai ohjata kehyksiä, vaan ne muodostuivat kuin itsestään, kun julkisuuteen nousseet tapahtumat, lausunnot ja taustayhteydet loivat vakavasti otettavan ja toistuvasti vahvistuvan kontekstin äärioikeistoviitteistä. Tässä mielessä uutisoinnin kehykset noudattivat sosiaalisten kehysten logiikkaa. Ne jäsensivät tapauksen moraalisten ja yhteiskunnallisten normien valossa, mutta niiden perusta oli selkeästi todellisissa tapahtumissa ja konkreettisessa aineistossa. Tämä osoittaa, kuinka poliittiset skandaalit voivat

rakentua mediajulkisuudessa ilman suurta spekulointia, kun tapahtumat itsessään tarjoavat voimakkaan rungon kehyksille.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Junnilan tapaus näyttäytyi uutisoinnissa eräänlaisena ”modernina skandaalina”, jossa medialla oli keskeinen rooli paitsi tapahtumien raportoijana myös tulkitsijana. Kehysten kautta media ei ainoastaan kuvannut tapahtunutta, vaan osallistui aktiivisesti siihen, millä tavoin julkisuus rakensi Junnilan poliittisen aseman merkitystä ja vastuullisuutta.

Junnilan tapaus erottuu suomalaisessa poliittisessa skandaaligentässä erityisesti siinä, että kyse ei ollut taloudellisesta väärinkäytöksestä tai yksityiselämän kohusta, vaan poliittisten arvojen, historian tulkinnan ja äärioikeistoon liitettävien symbolien ympärille rakentuneesta kriisistä. Tässä suhteessa se muistuttaa enemmän identiteettipolitiikkaan liittyviä kiistoja kuin perinteisiä 'kohupolitiikkojen' tapauksia.

Tutkimuksen tulokset herättivät kuitenkin myös jatkokysymyksiä, joita olisi hyödyllistä tarkastella tulevilla tutkimuksilla. Junnilan tapauksen jälkipuinti tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman siihen, kuinka poliitikot hallitsevat ja muokkaavat julkista kuvaansa skandaalien jälkeen. Vaikka Junnilan poliittinen ura on jatkunut skandaalista huolimatta, on tärkeää arvioida, kuinka syvälle skandaali on juurtunut hänen julkiseen imagoonsa. Vaikuttavatko skandaali ja äärioikeistosyytökset hänen poliittisiin mahdollisuuksiinsa ja yleisön luottamukseen?

Lähteet

Tutkimuskirjallisuus

Aholainen, S. (2023). Orpo Ylen A-studiossa: Purran kirjoitukset vuodelta 2019 kuulostavat ”täysin hyväksymättömiltä”. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009716192.html> (Tarkastettu 24.4.2025)

Allern, S. & Pollack, E. (2012) *Scandalous: the mediated construction of political scandals in four Nordic countries*. Göteborg: Nordicom.

Chadwick, A. (2017) *The Hybrid Media System: Politics and Power* (2nd edn). Oxford Studies in Digital Politics. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190696726.001.0001> (Tarkastettu 24.4.2025)

D’Angelo, P. & Shaw, D. (2018) *Journalism as Framing*. In: T.P. Vos (ed.) *Journalism*. Berlin: De Gruyter Mouton.

De Vreese, H., Peter, J. & Semetko, H.A. (2001) ‘Framing Politics at the Launch of the Euro: A Cross-National Comparative Study of Frames in the News’, *Political Communication*, 18(2), pp. 107–122. <https://doi.org/10.1080/105846001750322934>

Ekström, M. & Johansson, B. (2008) Talk scandals. *Media, Culture & Society*, 30, pp. 61–79. <https://doi.org/10.1177/0163443707084350> (Tarkastettu 24.4.2025)

Entman, R. M. & Hansen, A. (1993) ‘Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm’, in *Mass Communication Research Methods*. London: SAGE Publications Ltd. pp. III28–III28.

Goffman, E. & Berger, B. M. (1986) *Frame analysis: an essay on the organization of experience*. Repr., [new ed.]. Boston: Northeastern University Press.

Heikkilä, H. (2001) *Ohut ja vankka journalismi: Kansalaisuus suomalaisen uutismedian käytännöissä 1990-luvulla*. Acta Electronica Universitatis Tampereensis, 127. Tampere: Tampereen yliopisto.

Herkman, J. (2016) Populistiskandaalit uutena poliittisen skandaalin muotona - esimerkkeinä Halla-ahon ja Immosen tapaukset. *Sociologia*. 53 (4), 1-.

Herkman, J. & Vastapaino, kustantaja (2011) *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.

Hänninen, J. & Mäntymaa, E. (2023). Ministeri Junnila vaikuttaa antaneen vääriä tietoja urastaan ja opiskeluistaan – MOT ei löytänyt mitään todisteita ministerin väitetystä yrittäjyydestä. Yle. <https://yle.fi/a/74-20039152> (Tarkistettu 24.4.2025)

Isotalus, P. & Gaudeamus, kustantaja (2017) *Mediapoliitikko*. Gaudeamus.

Karvonen, E. (2000) ”Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen”, *Media & viestintä*, 23(2). <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529> (Tarkastettu 24.4.2025)

Karvonen, E. (2008) ”Poliitikot julkkiksina: huomioita viihteellistyvästä poliitikkajulkisuudesta”, *Media & viestintä*, 31(5). <https://doi.org/10.23983/mv.63002> (Tarkastettu 24.4.2025)

Kunelius, R. et al. (2009) *Media vallan verkoissa*. Tampere: Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö.

Kunelius, R. & Reunanen, E. (2016) Changing Power of Journalism: The Two Phases of Mediatization. *Communication Theory*, 26, pp. 369–388.

Lull, J. & Hinerman, S. (1997) ‘The Search for Scandal’, pp. 1–33 in: J. Lull & S. Hinerman (eds.) *Media Scandals: Morality and Desire in the Popular Culture Marketplace*. New York: Columbia University Press.

Media Audit Finland, (2024). *Sanomalehtien kokonaistavoittavuus ja levikki*. Haettu 23.4.2025, osoitteesta <https://mediaauditfinland.fi>

Niemi, M. K. et al. (2018) *Media & populismi : työkaluja kriittiseen journalismiin*. Tampere: Vastapaino.

Peltonen, T & Piirainen, E. (2023). Kansanedustaja Wille Rydman eroaa kokoomuksesta – ”Kun kokoomus ei onnistunut tästä asiasta tekemään päätöstä, teen päätöksen itse”. Yle. <https://yle.fi/a/74-20011082> (Tarkastettu 24.4.2025)

Pernaa, V. et al. (2009) *Politiikan journalismin tila Suomessa*. Turku: Kirja-Aurora, Turun yliopisto.

Pernaa, V. & Railo, E. (2006) Valtapolitiikasta tunnepolitiikkaan. Teoksessa Pernaa, V. & Pitkänen V. (toim.) *Poliitikot taistelivat, media kertoo: Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006*. Helsinki: Ajatus kirjat.

Rimppi, S. (2023). Riikka Purra kommentoi Vilhelm Junnilalle esitettyä epäluottamuslausetta. Iltalehti. <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/afd3e3a9-d58a-4a71-b203-e2256491989f> (Tarkastettu 24.4.2025)

Salminen, E. (2006) *Mediavallan aika: politiikka tiedotusvälineissä Mauno Koivistosta Tarja Haloseen*. Helsinki: Edita.

Saari, H. & Moreeni, kustantaja (2010) *Median jahtaamat*. Vantaa: Moreeni.

Semetko, H. & Valkenburg, P. (2000) Framing European politics: a content analysis of press and television news. *Journal of communication*. 50 (2), 93–109. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>

Seppänen, J. et al. (2012) *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, J. et al. (2024) *Mediayhteiskunta: viestintä ja valta huomiotaloudessa*. Tampere: Vastapaino.

Sundqvist, V. (2012). KKO kovensi Halla-ahon tuomiota. Yle. <https://yle.fi/a/3-6171365>
(Tarkistettu 24.4.2025)

Thompson, J. B. (2000) *Political scandal: power and visibility in the media age*. Cambridge: Polity.

Uimonen, R. (2009) *Median mahti: kuinka journalistit käyttävät valtaa ja pakottavat maan mahtavia eroamaan*. Helsinki: WSOY.

Van Aelst, P., Sheaffer, T. and Stanyer, J. (2012) 'The personalization of mediated political communication: A review of concepts, operationalizations and key findings', *Journalism*, 13(2), 203–220. <https://doi.org/10.1177/1464884911427802>(Tarkistettu 24.4.2025)

Virkkunen, H. (2006) Ja ministeri erosi hymyillen. Teoksessa V. Perna & V. Pitkänen (toim.) *Poliitikot taistelivat, media kertoo: Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006*. Helsinki: Ajatus Kirjat, s. 127–158.

Väliverronen, E. (2009) *Journalismi murroksessa*. Helsinki: Gaudeamus.

Väliverronen, J. (2006) *Näytösjulkisuutta vai demokratiaa? Tutkimus habermasilaisen journalismikritiikin pätevyydestä Suomessa Anneli Jäätteenmäen eduskuntavaalikampanjassa 2003*. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin pro gradu -tutkielma.

Wahl-Jørgensen, K. (2019) *Emotions, Media and Politics*. Cambridge: Polity.

Wiio, J. (2006) *Media uudistuvassa yhteiskunnassa: Median muuttuvat pelisäännöt*. Helsinki: Sitra. <https://www.sitra.fi/julkaisut/media-uudistuvassa-yhteiskunnassa/> (Linkki tarkistettu 24.4.2025)

Aineisto

Helsingin Sanomat (28.6.2023–7.7.2023) Yhteensä 13 kappaletta viidestä eri numerosta.

HS 28.6.2023 No 170

HS 29.6.2023 No 171

HS 30.6.2023 No 172

HS 1.7.2023 No 173

HS 7.7.2023 No 179

Iltalehti (21.6.2023–1.7.2023) Yhteensä 10 kappaletta kolmesta eri numerosta.

IL 21.6.2023 No 142

IL 30.6.2023 No 148

IL 1.7.2023 No 149

Iltä-Sanomat (30.6.2023–5.7.2023) Yhteensä kaksi kappaletta kahdesta eri numerosta.

IS 30.6.2023 No 148

IS 5.7.2023 No 152

Turun Sanomat (26.6.2023) Yhteensä yksi kappale.

TS 26.6.2023 No 174

Aamulehti (29.6.2023) Yhteensä yksi kappale.

AL 29.6.2023 No 174